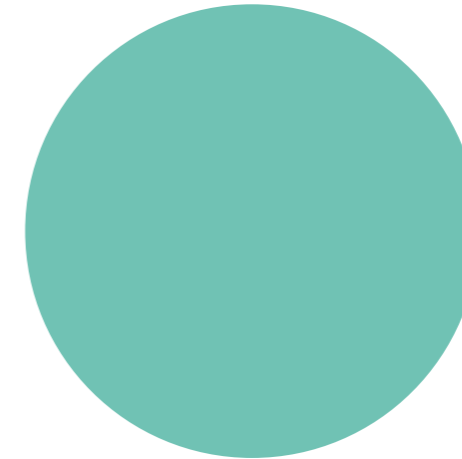

TRŽNICE KLÁROV

Martina Navrátilová • diplomní projekt

TRŽNICE KLÁROV

diplomní projekt
LS 2019/2020

autorka:
Bc. Martina Navrátilová

vedoucí práce:
MgA. Ondřej Císlar, Ph.D.

odborná asistentka:
MgA. Lenka Milerová

konzultanti:
Ing. Denisa Cihlářová, Ph.D. – doprava
doc. Ing. Karel Lorenz, CSc. – statika
Ing. Marek Novotný, Ph.D. – poz. stavitelství
doc. Ing. Jaroslav Solař, Ph.D. – poz. stavitelství
doc. Dr. Ing. Martin Pospíšil, Ph.D. – statika
Ing. Zuzana Vyoralová, Ph.D. – tech. zařízení budov

spoluautoři analýz preddiplomu:
Bc. Josef Holeček,
Bc. Zuzana Jurová,
Bc. Daria Kulachek,
Bc. Irina Krymouskay,
Bc. Valeria Novikova,
Bc. Vojtěch Rudorfer,
Bc. Filip Výška

Fakulta architektury,
České vysoké učení technické
v Praze,
Ústav nauky o budovách

Děkuji vedoucímu práce Ondřeji Císlerovi spolu s Lenkou Milerovou za vedení práce, připomínky, kterými mne bičovali k lepším výkonům a víru v dobré konce, všem konzultantům za cenné rady a nadšení, mým spolubojovníkům v ateliéru za práci na předdiplomu, kamarádům Aniče, Darii, Denise, Janovi, Lucii, Tereze, Šárce a Zuzce za dávky podpory, optimismu a v neposlední řadě rodině, hlavně mé mamince, za podporu během celého studia – tato práce vznikla za podpory vás všech.

OBSAH

ÚVOD	6
MANIFESTO	8
TEORETICKÁ ČÁST	12
historie	12
atlas pražských tržnic	24
typologie	30
konstrukce	38
ANALÝZA MÍSTA	40
historie	44
urbanismus a identita	50
NÁVRH	62
koncept	62
bilance	70
veduta	72
schwarzplan	74
širší vztahy	76
dopravní situace	78
situace	80
axonometrie	82
využití vody a odpadu	84
schéma pohybu	86
půdorysy	88
řezy	92
pohledy	96
vizualizace	104
konstrukce	110
VARIANTY	124
ZÁVĚR	130
ZDROJE	132
DOKLADY	134

ÚVOD

Tématem mé diplomové práce bylo navrhnout tržnici pro Prahu, která je v současnosti plná možností, kde nakupovat. Ověněna mnoha nákupními centry, supermarkety, malými prodejny i farmářskými trhy. Potřebuje tedy Praha tržnici? Nestačí již ty, které má? V průběhu práce na našem předdiplomu Tržnice pro Prahu, jsme zjistili, že hlad po alternativním nakupování potravin je stále nedostatečně uspokojen a funkci tržnic se tak snaží zastupovat právě farmářské trhy, které mají ovšem většinou provizorní charakter. Zároveň jsme se snažili nalézt odpovědi nejen na to, jak má tato tržnice vypadat typologicky a konstrukčně, ale hlavně, kde má být umístěna.

V průběhu tohoto semestru jsem vykoušela čtyři varianty pozemků – Senovážné náměstí, Tylovo náměstí, Klárov a lehce alternativní nápad s využitím střechy vstupu do metra Florenc. Ačkoli všechny pozemky považuji za vhodné pro umístění tržnice, Klárov splňuje má očekávání popsána dále v manifestu, jakožto místo klidné, ale blízko nejrušnějšího epicentra Starého města. V těsné blízkosti atraktivního přírodního prvku, jakým Vltava bezpochyby je, díky kterému je tedy možné propojit vizuálně oba břehy náplavky do harmonického celku a umožnit tak návštěvníkům stejně kvalitní zážitek z obou stran. Zároveň má toto místo bonusový potenciál využití opomíjené parcely na krásném místě s výhledem na historické budovy a v neposlední řadě vytvoření živého energetického místa pro obyvatele Malé Strany.

The topic of my diploma thesis was to design a market hall for Prague in the 21st century. Prague is nowadays full of shopping options with its many shopping malls, supermarkets, little corner shops and also popular farmer markets. Therefore, does Prague really need a market hall? Are not there enough of them? During working on our pre-diploma New Market Hall For Prague, we have found out that the hunger for shopping alternatives is still insufficiently satisfied and the function of market hall is being partially fulfilled by farmer markets, often of a temporary character though. In the same time we were trying to seek answers not only to the questions of design and typology but also structure and moreover, location.

During this semester I have tried four variants of designs at different locations – at Senovážné náměstí, at Tylovo náměstí, at Klárov and a slightly alternative idea using the roof of Florenc metro entrance hall. Even though, I consider all of the proposed locations appropriate for the function of market hall, Klárov follows my expectations described in the manifesto fully as a tranquil place, however, located close to the busy epicenter of Old Town and lays near to natural element – that Vltava river is indeed and thus, it is possible to visually connect both river banks in harmonized way and provide a high quality experience from both sides. Moreover, the chosen site has an extra potential to use a bit neglected plot on a splendid spot facing historical buildings across the river and last but not least to create a lively energetic center for the Little Quarter locals.

MANIFESTO

*Staré domy, řady štítů,
z příkrých věží zvonky zvučí,
úzký dvůr si padá v skrytu
s proužkem nebes do náručí.*

*Ve výklencích slastně nazí
amorkové oči úží;
nad římsami z každé vázy
proudí dlouhý řetěz růží.*

*Pavouk přede mezi vrátky;
slunce čte si na nároží
kradmo tajuplné řádky
pod kamennou Matkou boží.*

Na Malé Straně • Rainer Maria Rilke

„Kouzelnou vlastností jídla je, že lidi spojuje a městská tržnice tak má ambice stát se oblíbeným místem pro místní, dojíždějící i turisty a všem návštěvníkům nabídnout nejen potraviny a občerstvení, ale také potřebnou dávku přímého kontaktu s prodejci, ostatními nakupujícími i naprostými cizinci – tržnice slouží jako prostor inkluze, kterou můžeme jako architekti správným návrhem podpořit a zdůraznit.“

Paragraf, který jsem napsala minulý semestr do předdiplomu a který v současné době nouzového stavu přesně popisuje, co nám chybí – společenská interakce s lidmi shromažďujícími se za hezkého počasí na veřejném prostranství se společným zájmem sociální sounáležitosti. Není důležité, jestli jdeme po Malé Straně sami, v páru nebo se skupinou kamarádů, v centru města se nikdy necítíme sami. Densita okolní zástavby nám sice ubírá pocit individuality a transcendence, který zažíváme v krajině, nabízí nám ovšem velmi lákavý kompenzační dezert v podobě pocitu sounáležitosti.

Tržnic je v Praze několik, ale pražané stejně raději nakupují na farmářských trzích a jídlo venku si dávají na náplavce nebo v Manifestu. Současné pražské tržnice tedy neuspokojují jejich poptávku po kombinaci rychlého jídla, pití, čerstvého vzduchu a zároveň místa k posezení a socializaci.

Na typologii tržnice je fascinující věc – lze v nich strávit variabilně času dle vlastního výběru. Nejsme nuceni v nich složitě objíždět vozíkem seřazené uličky potravin jako v supermarketech, nejsou ani prvoplánově stvořeny k sobotnímu brunchi připomínajícímu slavnostní výlet celé rodinky i s dětmi a psy – jako výjev z impresionistického obrazu – tak, jako je tomu na farmářských trzích s často předraženým sortimentem.

Tržnice by měla zůstat základním typem služby pro městského člověka. Obyvatelé centra by zde měli šanci ráno rychle zajít pro čerstvé lokální suroviny na nedělní oběd, malostranské babičky pro jablka na nedělní koláč, lidé ze vzdálenějších částí Prahy na nákup cestou z práce a zároveň je potřeba mít možnost zde možnost pobýt déle, když potkáme známého v tamní kavárně. I unavení turisté si sem přijdou odpočinout od památek. Je to místo pro debaty o životě nad nakládaným zelím, ale také bychom měli mít šanci si tam skočit na zmrzlinový rande při procházce Kampou a zároveň by tam mělo být místo, kam uklidit děti, aby neházely melouny do Vltavy.

Dle mého názoru by tržnice 21. století neměla být uzavřená hala otevírající se pouze pro organizovaný prodej, naopak by měla být otevřená ke svému okolí, obklopená dalšími aktivitami a zelení s veřejně přístupným posezením, odkud po setmění hlídači nevyhání poslední návštěvníky. Měl by jí proudit život a tok energie města. Je to stavba, která nepatří nikomu, ale všem. Tato představa tržnice počítá s velkou mírou sociální zodpovědnosti a respektu k druhým, který by ovšem měl být pro obyvatele i návštěvníky naší metropole samozřejmostí a tvořit tak přidanou hodnotu života ve městě.

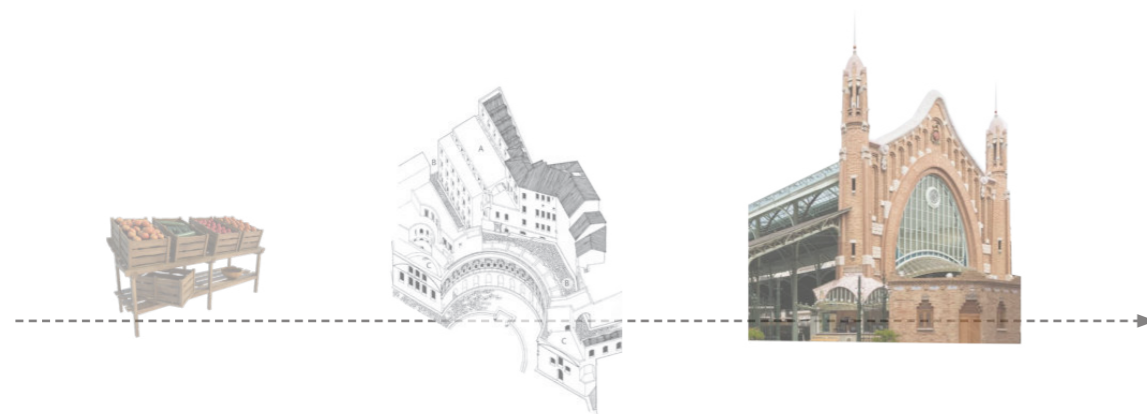
Místo s výhledem na krásnou architekturu kolem a místo s možností citlivě podpořit romantické panorama Prahy. Chameleon umožňující pořádání malých kulturních akcí jako je večerní letní kino nebo charitativní bleší trh, trvale udržitelná schránka variabilního obsahu. Krytá agora jako pódium života s kulisami města, které na této lokalitě tvoří paláce, Rudolfinum, ale i Hrad a v neposlední řadě Vltava a její originální mosty i nové kobky náplavky.

TEORETICKÁ ČÁST

vybrané části společného preddiplomu

HISTORIE

V analýze historického vývoje tržnic jsme sledovali progres a změny, kterými tržnice procházely v různých obdobích od starověku až po současnost. Pro zjednodušení a přehlednost rozdělujeme danou analýzu do kategorií *charakteristika* – ve které popisujeme všeobecný přehled o tržnicích, které v tomto období vznikaly a uvádíme různé sociální a ekonomické změny ve společnosti, které měly dopad na jejich výslednou podobu. *Program* definuje, co se odehrávalo na daných tržnicích – kdo produkty nabízel a která sociální vrstva tvořila největší poptávku. Následně jsme zjišťovali, zda samotný prodej provázely i jiné aktivity – výstavy, veřejné shromáždění aj., protože jsme považovali za důležité prověřit, co kromě prodeje lákalo lidi trávit čas v tržnicích. Charakteristika doby a místa vzniku se odráží také na zvozené *materialitě* tržnic, která určovala typy konstrukcí a stavební techniky. Materialita také ukazuje stupeň bohatství regionu i jeho tradice a styl místní architektury. V *typologii* se zaměřujeme na urbanistickou polohu tržnic v rámci města, což nám pomohlo při řešení vlastních lokalit v Praze.

charakteristika Vývoj trhů a tržnic odpovídá ekonomickému a společenskému stavu v různých obdobích, od doby, kdy probíhal směnný obchod až po samotný vznik tržnice. Lidé si tvořili stánky/karavany, které zastřešili a zasadili do fixní polohy. Už v antice však vidíme samotný vrchol tržnice, který v podobě Trajanových trhů odpovídal současnému typu nákupních center svou typologií s jedinou výjimkou v technologiích. Skrze vznik nových stavebních technologií a materiálů jsme se dostali k novým tvarům a rozměrům, funkce však zůstává stejná.

program V minulosti na trzích lidé nabízeli své výrobky, úrodu a řemeslo. Vývoj nám ukazuje, že tento sortiment, je i nadále obvyklý, ale může mít i jiný charakter. Hlavně v době průmyslové revoluce docházelo k vysoké globalizaci produkce a na trh se začalo dostávat mnoho produktů, které už nebyly lokální, ale mnohdy právě dovážené. To je zřejmé i v období objevování nových zemí, kdy dochází k importu nového exotického zboží a postupně se tak sortiment aktualizuje pro dané období a společnost. Později se globalizace projevuje až do takové hloubky, že přestáváme vnímat, co je opravdu vyrobeno u nás a co je importované z cizích zemí či kontinentů.

materiál Materialita tržnic se odvíjí od daného období, jeho stylu a slohu a z počátku je i závislá na lokálních materiálech. Od hlíny a dřeva se přes cihly a kámen dostáváme k oceli a železobetonu, které dovolují větší rozpory, jakožto i nové tvary a postupně se tak formuje nová estetika tržnice. Výběr správného materiálu také závisel na dané lokalitě a jejím klimatu. Zajímavé je i analyzovat vlastnictví tržnic – od samého počátku se lidé o své stánky starali sami, později začal do jejich rozvoje přispívat panovník nebo stát, kteří si nárokovali nájem, který pokryl výdaje na stavbu velkolepého zastřešení haly. Výběr materiálů byl kromě jejich trvanlivosti a odolnosti často také otázkou prestiže, a to hlavně ve velkoměstech.

typológia Ochoďní stezky, cesty a jejich křižovatky, stejně jako frekventované ulice měst tvořily výhodné pozice pro trhy. Samotné tržnice a vyhrazená místa pro seskupení stánků vznikly až později v antice a to zpravidla na náměstích. Ta byla místy veřejného shromáždování, a tak vytvářely skvělé podmínky pro rozvoj obchodu. Postupným zastřešováním náměstí vznikaly první haly, které soustřeďovaly obchod do jednoho místa. Později se ve větších tržnicích, jako je například Les Halles v Paříži, nabízené zboží separuje do jednotlivých pavilonů z hygienických a orientačních důvodů.

V této kapitole také považujeme za důležité popsat různé typy trhů. Jelikož v minulosti neexistovaly nákupní centra, všechen obchod se soustředil do tržnic. Dnes v době supermarketů a obchodních center vnímáme pokles poptávky po tržnici a ty se proto i díky tomu z typologického hlediska mění. Z komplexní zástavby vznikla hala a z haly se opět vracíme k jednoduchému zastřešení veřejného prostoru, který poskytne zázemí pro trhy konající se o víkendech, stejně tak prostor pro variabilní funkční využití kulturního, či jiného charakteru během celého týdne i během celého roku.

1. Bazaar v Tabrise (6 st.BC)
2. Stoa, Agorai v Aténách (159 BC)
3. Trajanove trhy, Řím (110 BC)
4. Palazzo della Ragione v Padue (1219 - finished)
5. Chatillon-sur-Chalaronne v Aine (1440)
6. Khan el - Khalili, Ciaro (10 st.)
7. Al Madine, Aleppo (14 st.)
8. Grand Bazaar, Istanbul (1445 - started)
9. Loggia del Mercato Nuovo ve Florencii (1551)
10. Llotja de la Seda ve Valencii (1548)
11. Market Hall with Dover Museum (1848)
12. Billingsgate fish market (1850)
13. Les Halles, Paris (1863)
14. Leadenhall Market, Londýn (1881)
15. Nagyvásárcsarnok, Budapešť (1885)
16. Marché de La Chapelle, Paris (1885)
17. Östermalms salaghall , Stockholm (1888)
18. Lonja del Barranco, Seville (1904)
19. Wrocław Market Hall, Wrocław (1906)
20. Besarabsky Market, Kyjev (1912)
21. Mercado Central, Valencia (1914)
22. Mercado Colon, Valencia (1914)
23. San Miguel, Madrid (1916)
24. Halles centrales de Reims (1929)

starověk

od 3500 př. n. l. 3000 př. n. l.

výměny produktů
obchodní cesty
body střetu

města - lineární a centrální typy trhů
lineární - Střední východ
bazar v Tabrize - 1,5 km dlouhý

antika

550-350 př. n. l. 150 př. n. l.

centrum města
řemeslníci
agora, stoa - Řecko

centrum města
řemeslníci
 fórum - Řím

středověk Evropa, Blízký východ

< 1500 n. l.

trhy blízko klášterů, hradů
2000 trhů - Anglie
Blízký východ - okolo obchodních cest
karavany

renesance

1500-1700 n. l.

návrat k antice
trhy se vrací na náměstí a soustřeďují se na luxusní
či exotické produkty
hlavně v Itálii

průmyslová revoluce

1760 n. l.

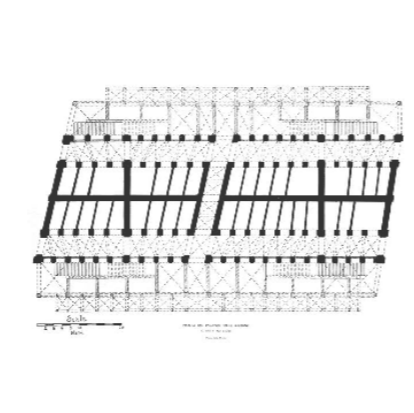
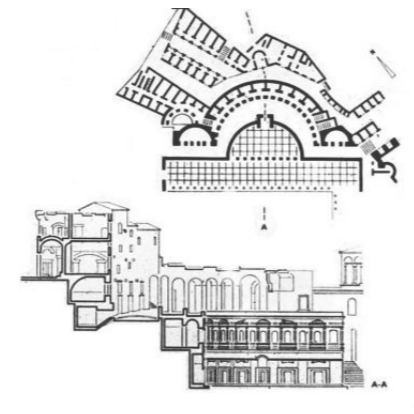
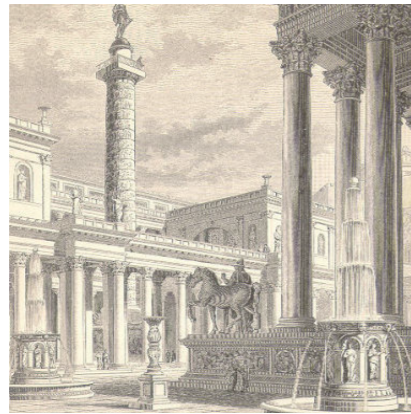
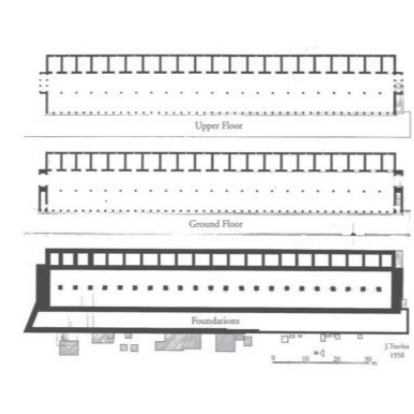
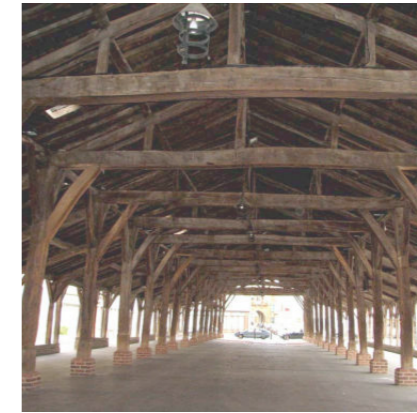
příchod nových technologií a materiálů
železnice navždy mění způsob dopravy
velkorozponové haly
změna sociálního systému

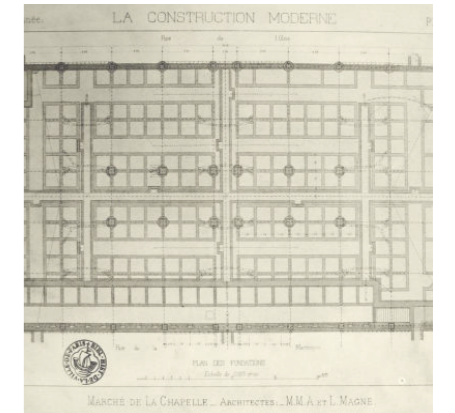
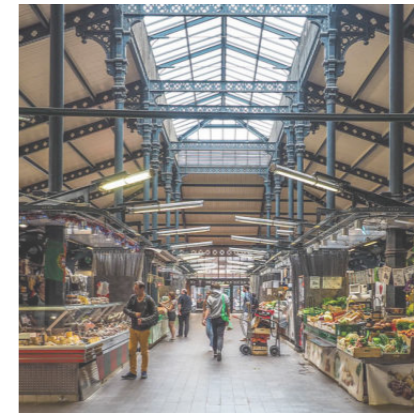
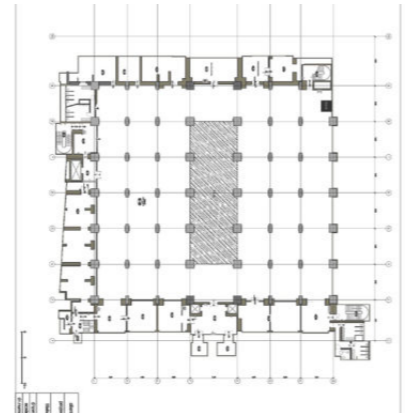
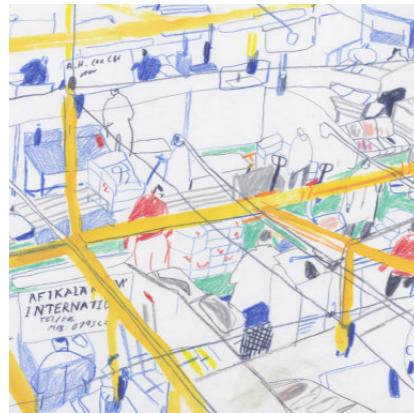
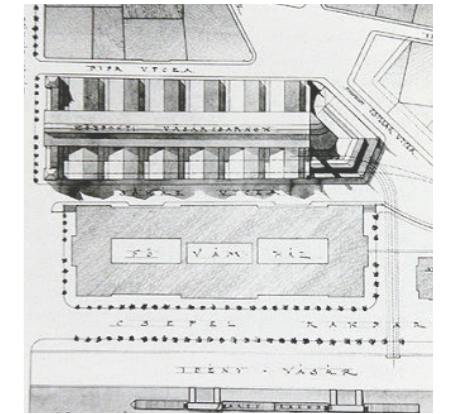
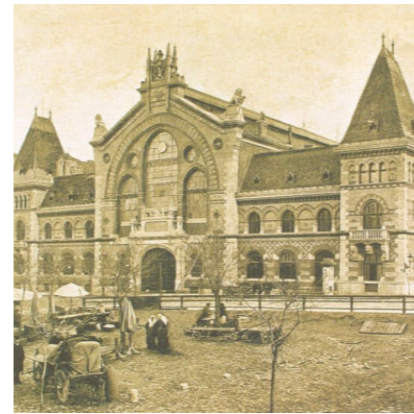
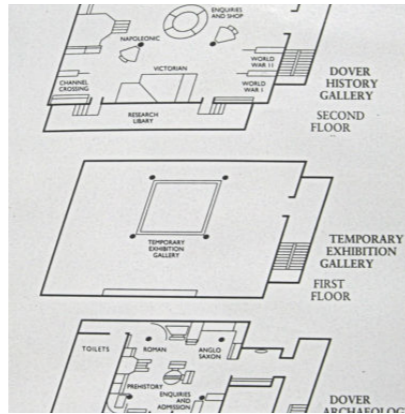
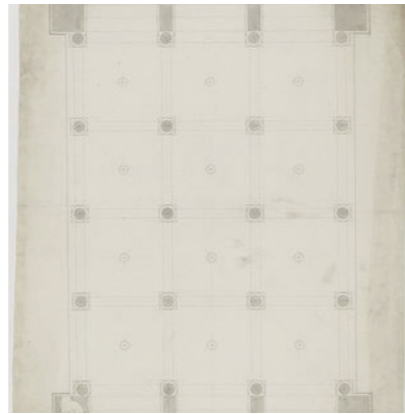
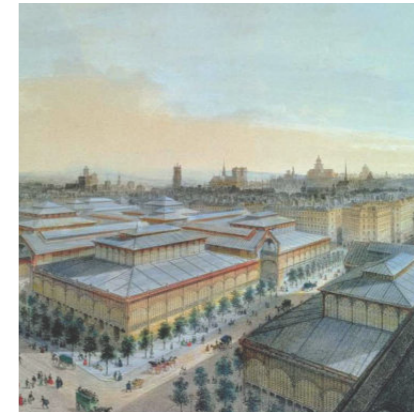
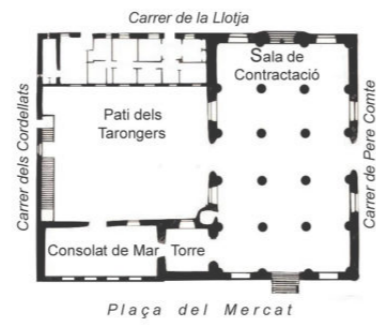

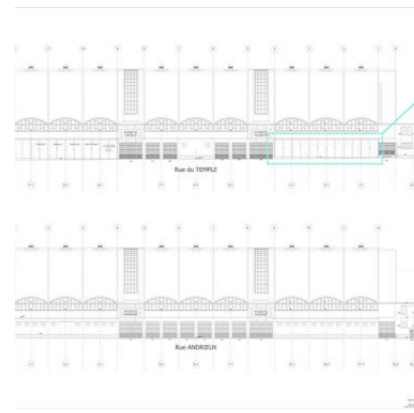
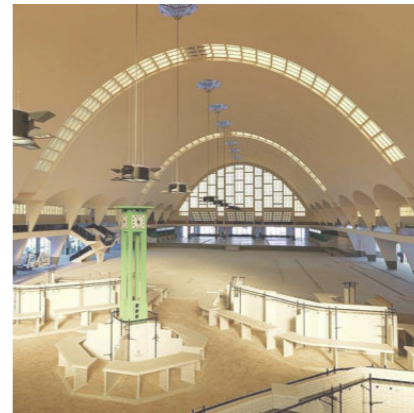
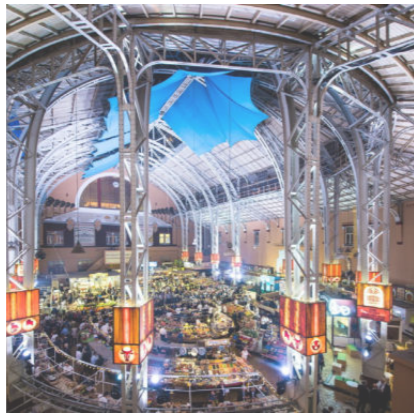
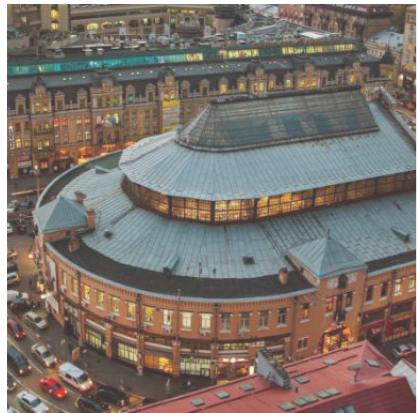
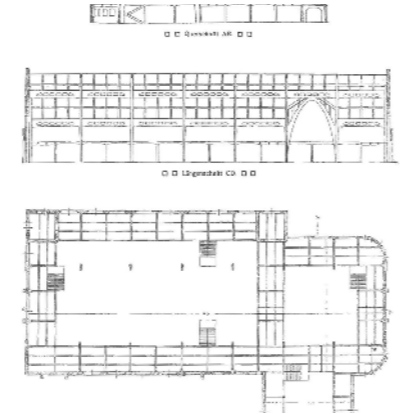
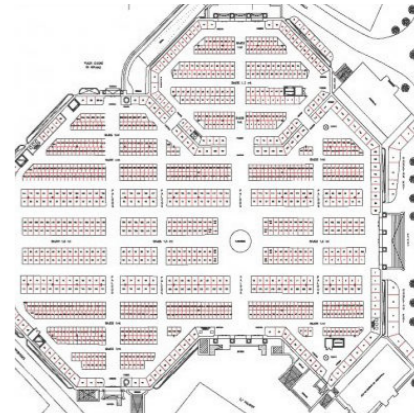
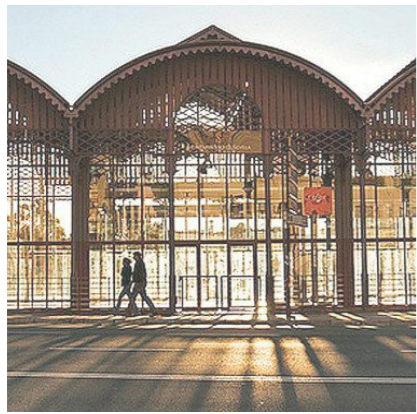
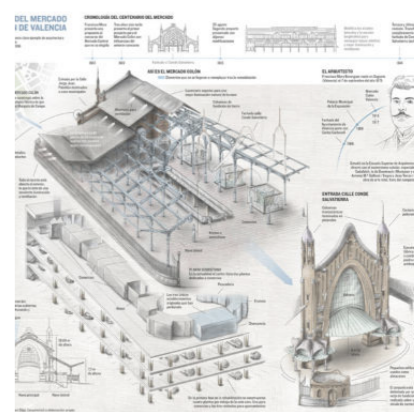
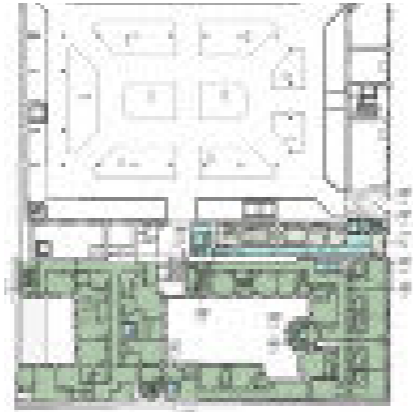
moderna a postmoderna

1900 n. l.

velkorozponové haly pomocí železobetonu
secesní estetika
globalizace a vznik konkurence - nákupní centra a
supermarkety

TEORETICKÁ ČÁST

vybrané části společného preddiplomu

ATLAS PRAŽSKÝCH TRŽNIC

Atlas pražských tržnic systematizuje historii pražských trhů a tržnic a soustředí se na jejich funkci veřejného prostoru jako míst, kde probíhá především směna, ale jsou také neopomenutelnou součástí obecného dění již od středověku. Tento jev se sice ve 20. století ztrátou významu tržnic vytratil, i přesto je však kapitola doplněna optimistickým vhladem do budoucna týkajícím se minimálně dvou jediných velkých tržnic v Praze, a totiž Staroměstské a Pražské v Holešovicích.

Není možné zjednodušeně popsat vývoj pražských tržnic, aniž by došlo k podrobnému popisu a rozboru vývoje pražských tržišť. Fenomén tržnice je ve středoevropském kontextu prakticky záležitostí pozdně novověkou, související s průmyslovou revolucí a možností montování velkorozponových ocelových a litinových halových konstrukcí a koncentrujícím tak potenciál tržiště pod jednu střechu. Do té doby její funkci drží především klasické městské trhy, a to jak každodenní, tak týdenní, případně též speciální sváteční spojené nejčastěji s poutěmi.

Středověký cechovní systém, fungující v převážné většině centrální Evropy od období vrcholného rozkvětu měst, které u nás nastává ve třináctém století, generoval specializované ulice či městské klustry, v rámci nichž byly provozovány určité živnosti spojené s prodejem výrobků. Tento systém prodeje se vázal převážně na řemeslné výrobky a nikoliv na prodej potravin a masa a nebyl vázán na královské povolení. Naopak právo k pořádání trhu bylo vázáno výhradně na královské povolení a odehrávalo se na předem jasně stanovených a vyhrazených místech. V Praze šlo především o staroměstskou stranu, od 18. století pak zejména Havelské město, neboť samotné Staroměstské náměstí přestalo tržnímu účelu sloužit po roce 1778.

Každodenní trh se orientoval na běžný denní sortiment potravin, živých zvířat, sena, slámy či dřeva a uhlí. Nejrozsáhlejší tržní oblastí byly tzv. Kotce mezi Havelskou a Uhelným trhem. Další z oblastí byl Ovocný trh. Vedle této staroměstské oblasti se každodenní trhy dále odehrávaly na Koňském trhu a na druhé straně řeky zejména na Tržišti. Atypickým byl prodej masa, jehož skladování pod širým nebem bylo z hygienických důvodů problematické, a tak již od 14. století vznikají soustředěné masné krámy, jejichž obdoby nacházíme v mnoha českých městech. Typologicky šlo o jakési prototypy tržnic bazilikálního typu, s bočními loděmi rozdělenými pro jednotlivé řezníky. Na Starém Městě se nacházely masné krámy při sv. Jakubovi, na Novém Městě pak v Lazarské ulici. Oba objekty se zachovaly do konce 19. století. Dalším specifickým byly rybí trhy, které se odehrávaly na Dobytčím trhu. Na denní, ale i týdenní trhy se vázal také prodej pokrmů, které měly zasycit jak prodejce, tak kupující.

Trhy byl svou strukturou jednoduchou soustavou samostatných stánků a tento systém se udržuje prakticky do konce 19. století. V tržním řádu z roku 1872 jsou definována tržiště i mimo území Prahy – na Hradčanech, Vyšehradě, v Holešovicích a Bubnech, později též Karlíně, Smíchově, Žižkově a Vinohradech. Dále je zrušeno tržiště na Václavském náměstí a začíná koordinace výstavby společných celopražských jatek, umístěných v Holešovicích. Ta jsou otevřena v roce 1895 a svůj účel plní takřka sto let. Vedle toho vzniká na rozsáhlé asanované parcele na Starém Městě výstavba nové, moderní tržnice. Cílem je zajistit izolovaný prodej bez vlivu počasí tak, aby nedocházelo k narušování dojmu z velkoměstské ulice. Tento trend pokračuje i v dalších, ku Praze přiléhajících částech: v roce 1903 vzniká tržnice na Vinohradech, o tři roky později na Smíchově. Nové tržnice znamenají úbytek pouličních prodejců – ti definitivně mizí od Nového roku 1901. Výjimku si udržují například Ovocný trh či Havelská ulice; v druhém jmenovaném funguje trh dodnes.

Dvacáté století ovšem znamená výrazný předěl v systému klasického trhovnictví, to je postupně nahrazeno koloniální a obchody specializovanými na jednotlivé potraviny. Definitivní ránu mu uštědřuje socialismus, neboť individuální prodej odporuje kolektivistickému antiimperialistickému myšlení. Stávající tržnice fungují ještě nějakou dobu dále, neprodávají zde však normální trhovci, veškerá distribuce prodeje je řízena v duchu jednotného socialistického hospodářství. Smíchovská tržnice se stává dokonce běžným nákupním střediskem, které je etalonem individuálního nakupování té doby. Holešovická jatka jsou na plnohodnotnou tržnici přeměněna v 80. letech, a i přes obměnu sortimentu slouží účelu dodnes. Myšlenka prodeje vlastních produktů farmářů se vrací až ve 21. století v podobě farmářských trhů. Mobilita zařízení umožňuje umístění prakticky na jakémkoliv veřejném prostranství. Poslední Vinohradská tržnice opětovně svému účelu slouží, ovšem soustředí se spíše na luxusní sortiment. Smíchovská tržnice byla transformována na Městskou knihovnu. Rekonstrukce Pražské i Staroměstské tržnice se plánují. Otázkou je, zda výsledek bude schopný reflektovat svým zaměřením poptávku.

TRŽIŠTĚ HISTORICKÝCH MĚST PRAŽSKÝCH

STARÉ MĚSTO

Staré Město bylo od vzniku Prahy ne-
živějším centrem každodenního pražského
trhu. Ještě ve vrcholném středověku se
pravidelně obchodovalo i na Staroměstském
ryнку, později již především v rozsáhlé
obchodní čtvrti Havelského města, která si
tuto svou funkci jistým způsobem uchova-
la do dnes, neboť zde zůstaly atributy trhu
jak krytého (Staroměstská tržnice), tak ote-
vřeného (Havelský trh).

MALÁ STRANA

Malá Strana, vzhledem k své dílčí
izolovanosti, byla tak trochu světem sama
pro sebe, ačkoliv šlo o královské podhradí.
Rozvoj Malé Strany od 13. století vymezil
přesně území Malostranského náměstí,
které bylo hlavním místem konání tržišť;
část denních trhů se pak odehrávala v Josef-
ské ulici. Denní trh se po roce 1870 přesunul
do ulice Tržiště. V Letenské ulici (Senné)
docházelo na malostranské straně k prodeji
sena. Masné krámy se až do 19. století na-
cházely v Tomášské ulici.

LAZARSKÁ

V Lazarské ulici se nacházely hlavní
masné krámy pro prakticky celé Nové Měs-
to. Výhodou této polohy jatek byla blízkost
Dobytčího trhu, odkud se přivážela živá
zvířata na porážku. Původní středověkou
strukturu jatek nahradila v první třetině 19.
století empírová stavba trojlovní baziliky
s jednotlivými řeznickými kotci v bočních
lodích. Ta byla zbořena v roce 1896.

PODSKALÍ A VÝTOŇ

Podskalí a Výtoňsko, oblasti připojené
k Novému Městu záhy po jeho založení,
byly především místem přejímky dře-
va svezeneho voraři po Vltavě do Prahy.
V oblasti se nacházela významná celnice
a vzhledem k obtížné dopravě dřeva též
rovnou obchod. Na Výtoni se též v novově-
ku odehrával týdenní trh zaměřený na lusk-
oviny, obilí či krupařské zboží.

SENNÝ TRH (HAVLÍČKOVO, SENO- VÁŽNÉ NÁMĚSTÍ)

Senovážné náměstí bylo jedním ve tří
hlavních novoměstských náměstí. I přes
užší výběr věžných potravin sloužila jeho
krajní podélná východní část až do de-
vatenáctého století k prodeji sena, slámy
a píce. Stejně tak se do této oblasti v polo-
vině devatenáctého století uchýlil prodej uhlí
a palivového dřeva, neboť bylo v dobré
poloze vůči nádražím. Náměstí bylo rozděle-
no výrazným špalíčkem (dnes Cukrovar-
nický dům), na západní straně od něj se pak
odehrávaly především trhy týdenní.

KOŇSKÝ TRH (VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ)

Na Koňském trhu se od samotného
založení Nového Města odehrával prodej
naprosté většiny běžného zboží. Každodenní
trh uspokojoval nabídku kompletně, výjim-
kou byl chleba a mouka, ty se směly prodá-
vat pouze v rámci týdenních trhů, které zde
též fungovaly. Trhy se odehrávaly jak v dol-
ní, tak horní části náměstí. Hlavními prode-
jními dny bylo úterý a sobota, kdy přijížděli
formani ku Koňské bráně a celou noc již
předem čekali na vpuštění do města.

Na náměstí se konala též řada
výročních trhů (jarmarků), a to zejména
spojených se svatováclavským kultem (od
poloviny 18. století). V roce 1876 je rozhod-
nuto o vysazení stromořadí na náměstí. Je
bourána Koňská brána, začíná se stavět
Národní muzeum a je zřejmé, že trhové ob-
dobí na tomto nejdelším náměstí v Čechách
je u konce.

DOBYTČÍ TRH (KARLOVO NÁMĚSTÍ)

Vůbec největší novoměstské náměstí
bylo od začátku specializováno především
na prodej živého dobytka, k němuž mělo
jako jediné místo povolení. Dobytčí trh
býval týdenní, později již každodenní. Trh
fungoval až do vybudování společných
městských jatek. Dále se na náměstí
odehrával prodej obilí – ječmen pod Ječnou
ulicí, žito pod Žitobranskou.

Do osmdesátých let osmnáctého století
se zde nacházel výrazný slanečkový trh, tedy
obchod s mrtvými rybami, který byl napro-
ti radnici. Mimo to v oblasti jižní, u Faustova
domu, probíhal prodej uhlí a dřeva.

MODERNÍ PRAŽSKÉ TRŽNICE

Historické tržnice 19. století se uplatnily charakteristicky v prostředí na Praze nezávislých měst – na Vinohradech a na Smíchově, kde vznikaly v obou případech rozlehlá reprezentativní halová trojlodí s historizujícími průčelími s bazilikálními okny. Jejich kvalit, navíc ve větším měřítku, se pak pokouší tržnice Staroměstská na úplném konci 19. století. V průběhu 20. století se fenomén tržnice z velkoměstského prostředí s nástupem raného konzumu za první republiky a následně naopak socialismu zcela vytrácí. Výjimku tvoří bývalá jatka v Holešovicích, která se podaří transformovat na tržnici již v 80. letech a funguje tak, i přes problematický sortiment, dodnes.

STAROMĚSTSKÁ TRŽNICE

PRAŽSKÁ TRŽNICE

VINOHRADSKÁ TRŽNICE

SMÍCHOVSKÁ TRŽNICE

ANALYTICKÁ ČÁST

vybrané části společného preddiplomu

TYOLOGIE

Na počátku této kapitoly stály tři otázky. Existují vůbec typy tržnic nebo je tržnice sama o sobě typem? Když navrhujeme komerční stavbu, nenabízí se ihned možnost haly, která automaticky evokuje tržnici? Nebo je těch druhů více a my tak z rešerší vytvoříme přehledný katalog – návod – kuchařku na návrh ideální haly, ze kterého si nakonec jen budeme muset vybrat, která se nám nejvíc hodí? Pro nalezení odpovědí nám mělo posloužit 40 příkladů z celého světa z období posledních 20 let s několika startšími výjimkami, a to z důvodu, že v sobě obsahují novější vestavbu, byly revitalizovány nebo jen dodnes patří k oblíbeným turistickým atrakcím a zároveň slouží svému původnímu komerčnímu účelu.

Na počátku jsme si stanovili osm kategorií parametrů, které jsme se rozhodli mapovat s předpokladem, že výsledkem bude opakující se typ ideální městské tržnice. Některé kategorie se týkaly tvrdých dat – rozloha, otevírací doba, materiály, novostavba/revitalizace, nosný systém nebo výšková členitost. Jiné kategorie cílily na měkká data – druhy zboží, propustnost/nepropustnost struktury, lokace ve městě nebo míra individuality stavby v kontextu svého přímého okolí. Po seřazení dat a jejich párovém porovnání mezi sebou nám kompatibilní dvojice možností vytvořily poměry, které udávají, která z možností se opakovala častěji. Každá stavba tak získala svůj unikátní genetický kód složený z piktogramů a představuje svůj vlastní typ jako kombinaci hodnot typologických parametrů.

Největší rozdíl v poměru byl u kategorie návaznosti na okolí, kdy 90 % zkoumaných vzorků bylo solitéry a jen desetinu tvořily tržnice umístěné do souvislé zástavby například ve formě proluky. Podobně na tom byla už jen kategorie nosného systému, kde 80 % staveb bylo projektováno jako skelet a pouhých 20 % jako struktura skládající se z nosných zdí. Tato dvojice parametrů nám tak potvrzuje lehce stereotypní předobraz městské tržnice jakožto haly. Překvapivé ovšem bylo, že zastoupení velkorozponových hal ku klasické patrové stavbě je v poměru 65:35 a odhad, že jediným typem městské tržnice je pouze hala s výraznými příhradovými nosníky, je tedy mylný.

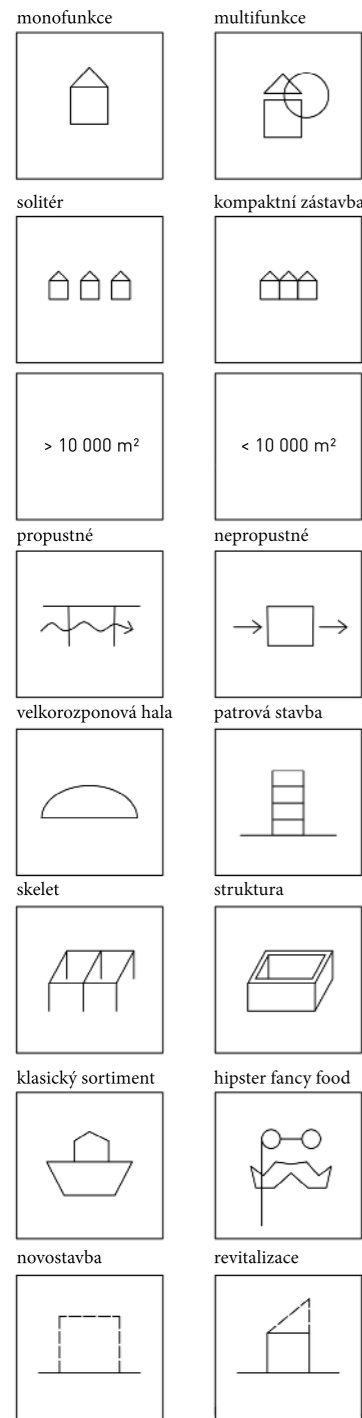
Zajímavým hodnoceným atributem podlé mě byly přestavby v rámci revitalizačních projektů v kontrastu k novostavbám. Udržitelnost jednotlivých variant je velmi individuální a je třeba ji pokaždé dobře prověřit jak z ekonomického dlouhodobého hlediska, tak z hlediska vlivů na životní prostředí v průběhu celého životního cyklu stavby včetně její konečné demolice. Zdá se, že cesta konverze starých průmyslových budov, je udržitelnější variantou s menšími dopady na životní prostředí, ale po výpočtu množství uhlíkové stopy vyprodukované na její opravu a revitalizaci, se možná dozvíme, že celkové náklady převýší i demolicí a následnou likvidaci materiálu. To je ovšem nutné porovnat s kulturními a sociálními benefity, jako je například podpoření ducha místa, které nám můžou přinést citlivá konverze a vybrat, kterému užitku dáme přednost.

Z hlediska umístění stavby v rámci města se opakovaly polohy na břehu řeky/moře, u důležité dopravní křižovatky nebo nádraží, na náměstí v historickém centru nebo v bývalém průmyslovém areálu procházejícím řízenou revitalizací. Výrazně nejčastěji se vyskytovalo umístění na nábřeží a na náměstí, což potvrzuje tezi významnosti a kultovního charakteru městské tržnice jakožto městotvorného prvku se schopností iniciovat děje v přiléhajícím veřejném prostoru a podílet se na genezi genia loci. Pro návrh mého projektu bylo také zajímavé porovnat tak jednoduchá data jako jsou otevírací hodiny jednotlivých tržnic. Většina z nich je otevřená denně, zbylé 3, 4 nebo 5 dní v týdnu, výjimečné jsou tržnice, které se otevírají pouze o víkendech nebo ke speciálním akcím a ztrácí tak ze své energie, která v každodenních tržnicích proudí pravidelně spolu se stálým přísunem zákazníků.

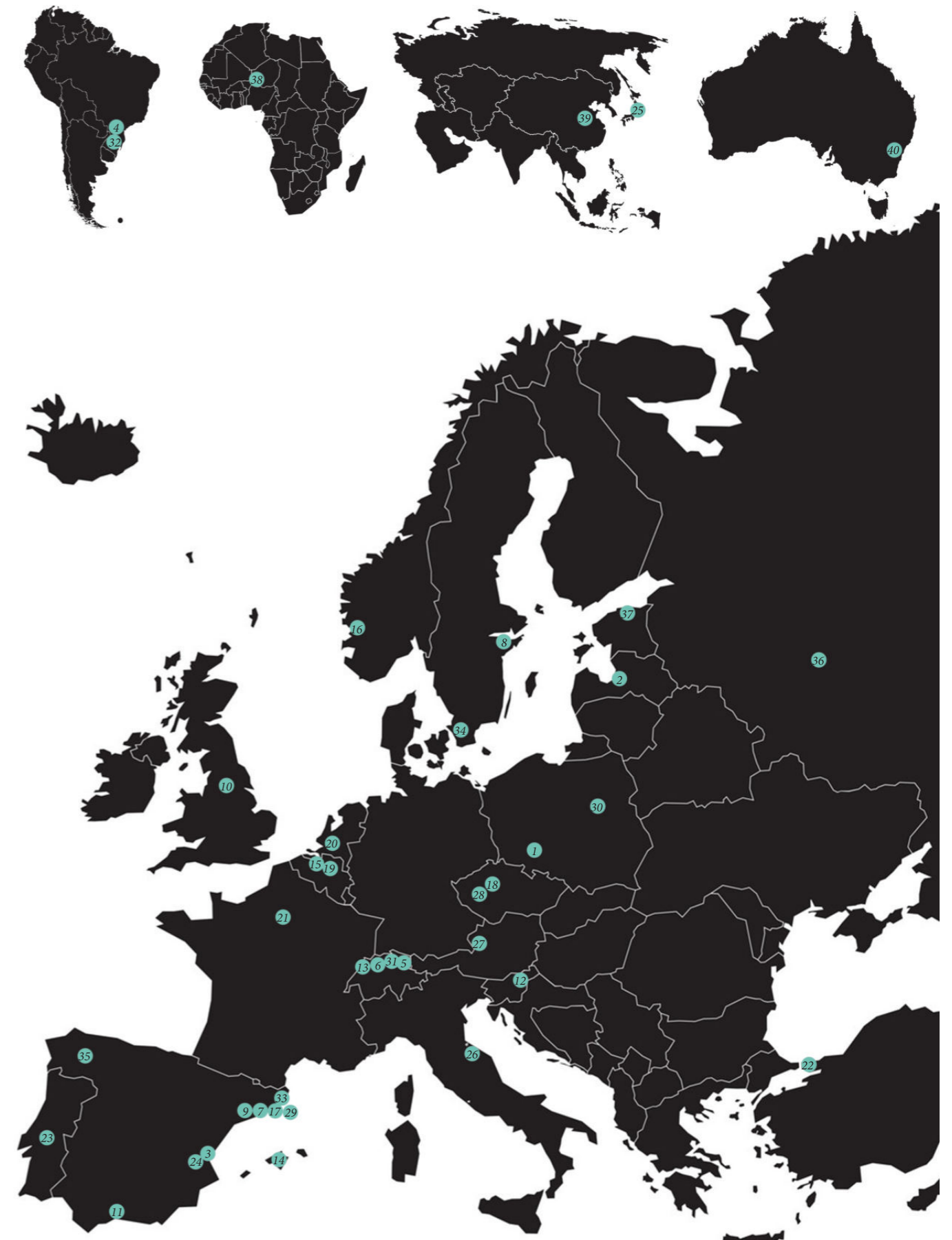
Z tohoto třídíku různých opakujících se nebo naopak atypických prvků jsme získali nejen přehled o příkladech ze světa a jejich kvalitách, ale také nám sloužily k vyhodnocení typologických variant, které nám měly pomoci k vlastnímu návrhu a výběru konstrukce, materiálu, formy, struktury, ale i funkce a náplně stavby tržnice, která měla od pradávna také velmi důležitý sociální aspekt jakožto místo, kde se lidé potkávali, debatovali a která dodnes zajišťuje potřebnou sounáležitost obyvatel s lokalitou a pomáhá udržovat sousedské vazby.

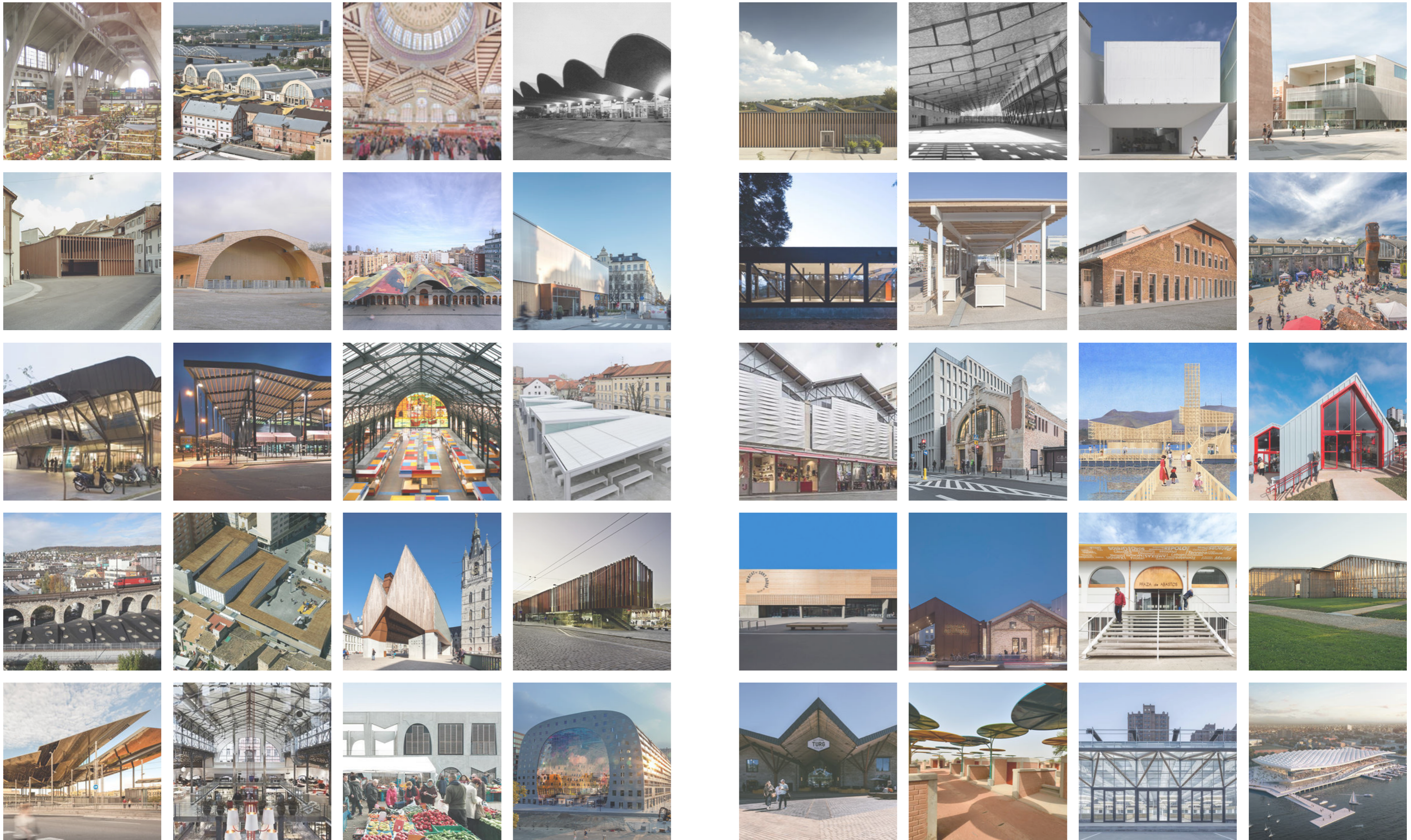
Závěrem jsme tedy došli k poznatku, že ačkoli by se mohlo zdát, že tržnice je pouze velkorozponová hala se subtilní konstrukcí a bazilikálním osvětlením, jedná se pouze o jeden z typů tržnic, které mohou nabývat různých tvarových i materiálůvých forem a stejně tak být rozmanité svým obsahem a vztahem k okolí, mohou stát samostatně a určovat charakter místa, ale mohou se také začleňovat do okolní hmoty jako výplň proluky nebo jen respektováním daného systému bloků. Přístupů, jak navrhnout tržnici, je tedy mnoho, neexistuje jeden univerzální návod poplatný na jakékoli místo na světě, a proto je třeba vždy reagovat návrhem na konkrétní lokalitu a specifické potřeby budoucích návštěvníků a tuto typologii nepoužívat jako dogma, ale naopak pouze jako přehled možných variant a zdroj inspirace.

diagramy pro kategorizaci typologie a referencí

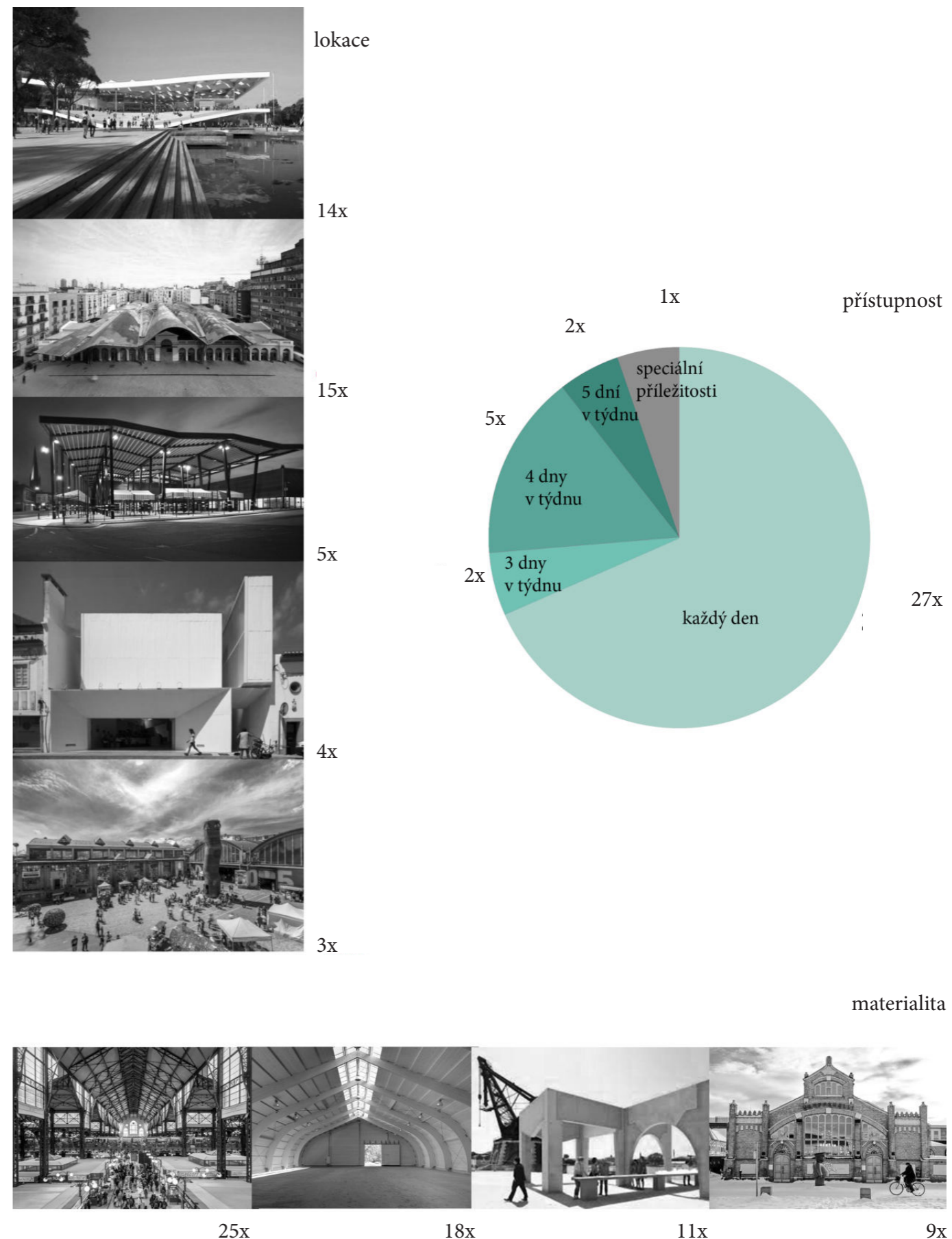
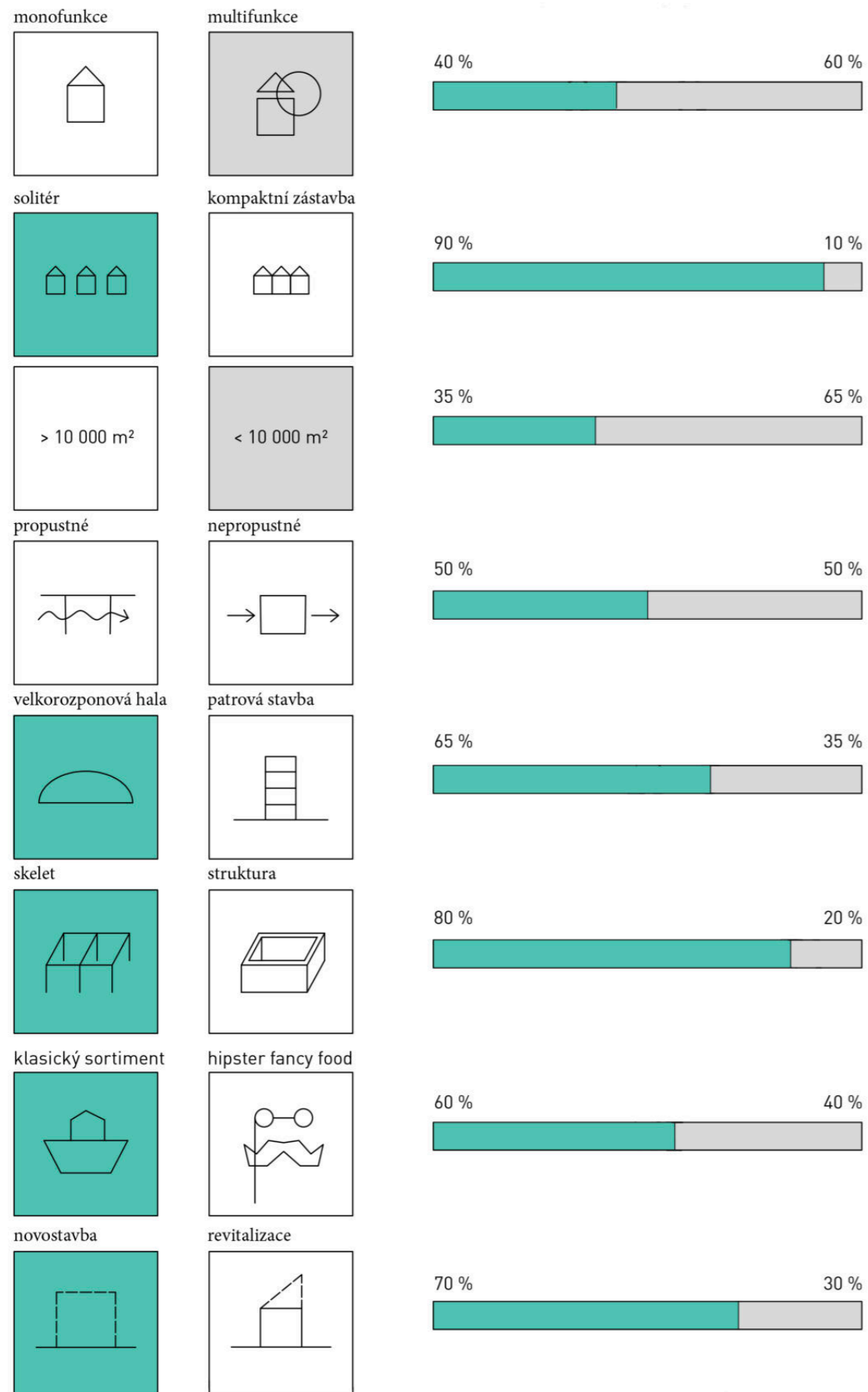

1. Wrocław Market Hall, Wrocław
2. Central Tīrgus, Rīga
3. Mercado Central, Valencia
4. Ceasa Produce Market, Porto Alegre
5. Aarau Market Hall, Aarau
6. Markethalle Toggenburg, Wattwil
7. Mercado de Santa Caterina, Barcelona
8. Östermalms Temporary Market Hall, Stockholm
9. Mercado de la Barceloneta, Barcelona
10. Wakefield Market Hall, Wakefield
11. Mercado Municipal de Atarazanas, Málaga
12. Mestna tržnica Celje, Celje
13. Viadukt, Zürich
14. Inca Public Market, Inca
15. Ghent Market Hall, Ghent
16. Fish Market, Bergen
17. Nou Mercat del Encants, Barcelona
18. Vinohradský pavilon, Praha
19. The Foodmet, Anderlecht
20. Markethal Rotterdam, Rotterdam
21. Marly-Le-Roi Market, Marly-Le-Roi
22. Bolluca Market Hall, Arnavutköy
23. Abrantes Market, Abrantes
24. Torrent Market Hall and Civic Center, Torrent
25. Plate, Niigata
26. Pescheria del Porto, Senigallia
27. Panzerhalle, Salzburg
28. Depo 2015, Plzeň
29. Mercat del Ninot, Barcelona
30. Koszyki Market Hall, Warsaw
31. Pavillion of Reflection, Zürich
32. Parque da Gare Farmer's Market, Passo Fundo
33. Mercat de Sant Adrià de Besòs, Sant Adrià de Besòs
34. Malmö Saluhall, Malmö
35. Lugo Public Market, Lugo
36. Tula Farmers Market, Tula
37. Balti Jaama Turg, Tallinn
38. Dandaji Daily Market, Tahoua
39. Temporary Shengli Market, Puyang
40. Sydney Fish Market (projekt), Sydney

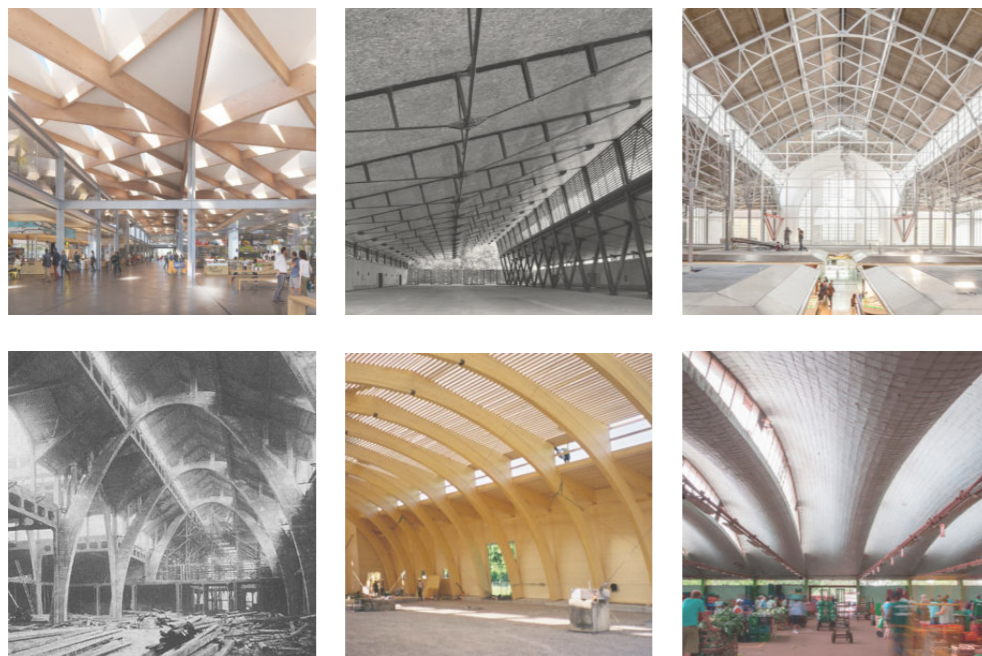
VYHODNOCENÍ

TEORETICKÁ ČÁST

vybrané části společného preddiplomu

KONSTRUKCE

Z analýzy typologie jsme zjistili, že ačkoli může tržnice nabývat různých forem, převažujícím stavebním typem je halová konstrukce. V principu jde o jednoduchou stavbu s minimálně diferencovaným vnitřním prostorem, který musí být uzpůsoben intenzivnímu provozu s několika tisíci návštěvníky denně. Navíc by měl být snadno zásobovatelný, přehledný a přizpůsobitelný i jiným funkcím.

Halové konstrukce mohou sledovat různé konstrukční principy. Vesměs se jedná o volné prostory s minimem vnitřních podpor a důraz je kladen také na dostatek přirozeného osvětlení. U tržnic se uplatňují především ohýbané a tlačené konstrukční halové systémy. Ohýbané konstrukční systémy se dají dále rozdělit na deskové, vazníkové a rámové. Tlačené konstrukční systémy se dělí na obloukové a skořepinové. Zatímco vazníkové a rámové konstrukce se velmi rozšířily už během 19. století s rozvojem oceli jako stavebního materiálu, deskové konstrukce se více uplatňují až v současnosti. Věnovali jsme se tedy zesystematizování konstrukčních typů pomocí popsaných referenčních staveb a popisu společných typických znaků

ohýbané deskové konstrukce Principem ohýbaného konstrukčního systému je prostě uložení nebo vetknutý nosník, který přenáší svislé zatížení. V zásadě jde o jednoduchou formu konstrukce známou už v době kamenné. U deskového konstrukčního systému zatížení přenáší deska – prvek tuhý v podélném i v příčném směru. Deskové konstrukce mohou dosahovat velkých rozponů až přes 100 metrů.

ohýbané vazníkové konstrukce Druhý typ ohýbané konstrukce sestává z vazníků kladených v příčném směru, hodí se tedy hlavně pro obdélný protáhlý půdorys. Vazníky mohou být příhradové nebo plnostěnné, betonové, ocelové i dřevěné. Obecně nedosahují takových rozponů jako deskové nebo tlačené konstrukce. Výjimkou jsou girlandové sedlové vazníky se středovým kloubem a s táhlem na rozpony až 80 metrů.

ohýbané rámové konstrukce Rámová soustava vychází z vazníkové konstrukce vetknutím vazníku do sloupové podpory, tím vzniká jediný tuhý konstrukční prvek – rám.

tlačené obloukové konstrukce Konstrukce je namáhána převážně na tlak, pokud její tvar odpovídá průběhu výslednice (tlakové čáry) zatížení. Navrhuje se na zatížení vlastní tíhou a sněhem, výsledným tvarem bývá parabolická křivka. Konstrukce oblouku může být plnostěnná i příhradová. Tlačené konstrukce jsou obecně únosnější, než ohýbané a dosahují velkých rozponů.

tlačené plošné konstrukce Princip je podobný jako u obloukových konstrukcí, jsou to konstrukce namáhány převážně na tlak. Rozlišují se dva základní typy plošných konstrukcí – klenba a skořepina. Klenba je podobně jako oblouková konstrukce navrhována na průběh výslednice od zatížení. Je to zpravidla masivní konstrukce z cihel nebo kamenů. Skořepina je subtilní konstrukce ze železobetonu nebo kompozitních materiálů. Tuhost je zajištěna buď pomocí výztužných žebek, nebo tvarem konstrukce o dvojí křivosti.

ANALÝZA MÍSTA

součást společného předdiplomu

parcelace:

710/1,710/4,710/5,710/7,710/8, k.ú. Malá strana; vlastníci hlavní město Praha

výměra, funkce dle ÚP:

2 800 m², dle stávajícího ÚP jde o ZP (parky, historické zahrady a hřbitovy)

stručná charakteristika:

Dnes slouží jako parkové náměstí spolu s horní posuzovanou parcelou, konají se zde protesty, Signal festival a jiné veřejné akce.

Skvělá dopravní obsluha (metro A, tram zastávka Malostranská) a zároveň důležitá dopravní křižovatka – transit hub.

Pobřeží řeky dodává prostředí na atraktivitě.

V blízkém okolí se nachází Pražský hrad, Valdštejnská zahrada, Strakova akademie, Vojanovy sady a Karlův most.

kontext, morfologie, topografie:

Pozemek je rovinatý, svažující se směrem ke břehu Vltavy.

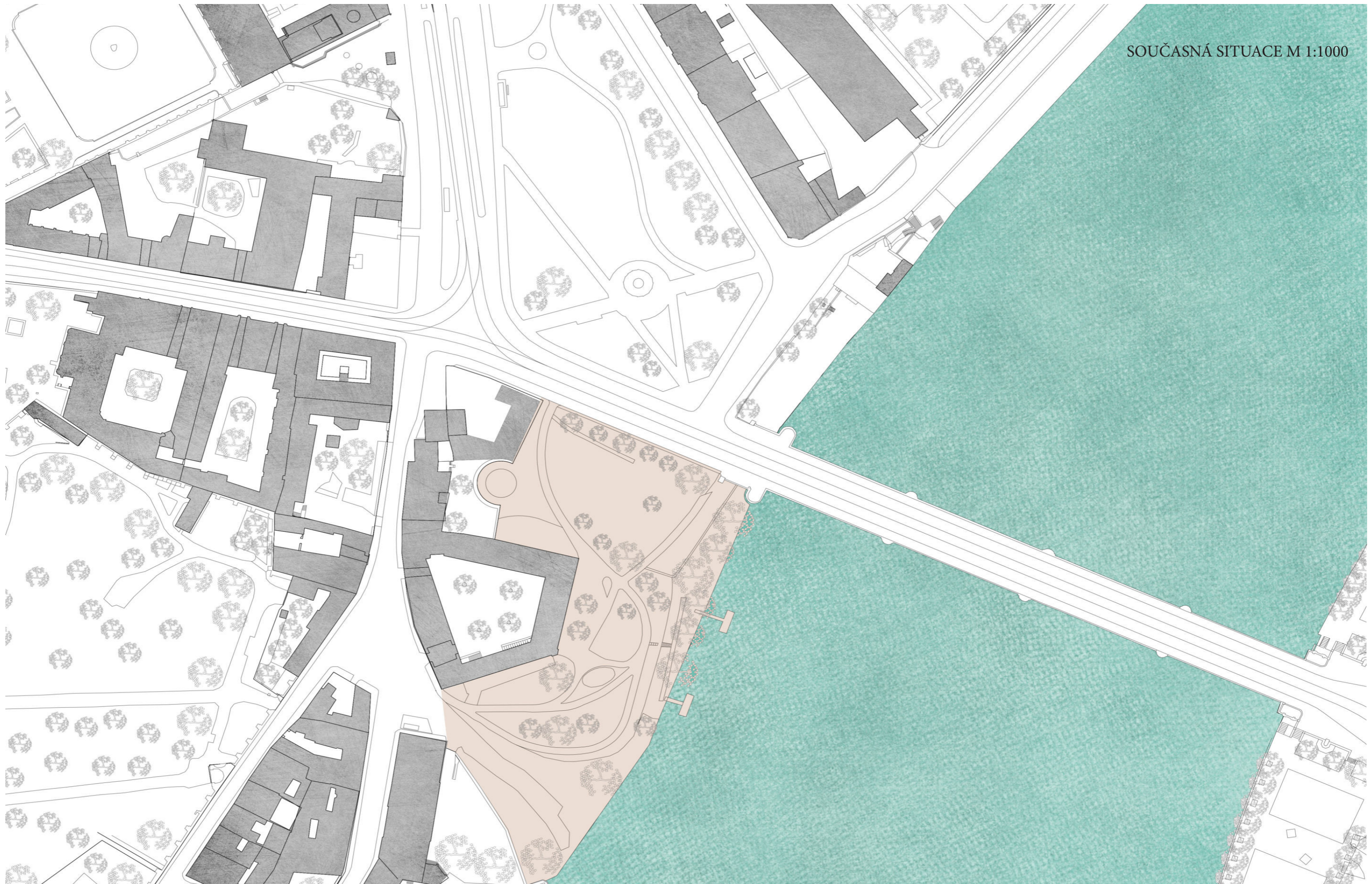
Jedná se o záplavové území.

Řešené území je součástí historického centra města. Tvoří severovýchodní okraj Malé Strany, podnož a nástupní bod na Pražský hrad. Na rozdíl od tvrdé městské hranice s Malou Stranou má Klárov ostatní hranice spíše rozmlžené – zbytkové parčíky u Vltavy, fronta činžovních domů v ulici U Železné lávky, bastiony barokního opevnění. Ze severu na Klárov navazují Letenské a Chotkovy sady, které jsou ale kvůli velkému převýšení jen nesnadno dostupné. S pravým břehem je Klárov komfortně propojen Mánesovým mostem. Díky Chotkově ulici, jedné z mála dopravních spojek mezi severní plošinou a vltavským údolím, je území využíváno pro průjezd ze Střešovic, Bubence a Dejvic na Staré Město, což způsobuje velké dopravní zatížení. Oproti územím, se kterými sousedí, nemá Klárov jasně definovanou strukturu, což umocňuje nesnadné vnímání celého prostoru.

Klárov je jedním z nejušnějších míst na Malé Straně. Kromě výstupu z metra Malostranská se tu kříží i několik tramvajových tratí. Rušno je zde především kvůli automobilovému provozu: Klárov je spojnicí mezi Holešovicemi, Malou Stranou a Hradčany na levém břehu Vltavy a pravobřežním Josefovem a Starým Městem. Zastavují tu i dálkové turistické autobusy, neboť Klárov je také východiskem frekventovaných turistických tras na Pražský hrad.

Ačkoli se zde koncentruje velké množství pěších, zdejší veřejné prostory tomu vůbec nedostačují. I kvůli tomu je Klárov místem, kde se děje velké množství nehod – a to jak střetů chodců a automobilů, ale i automobilů a tramvají. Nepřehledný rozlehlý prostor křižovatek způsobuje mimo jiné najždění a stání automobilů v tramvajových pásech. Důsledkem toho je zpomalení tramvajového provozu. Nepříjemný je Klárov i pro cyklisty. Je také velmi těžké dostat se odsud do sousedních Letenských sadů, Chotkových sadů i Jeleního příkopu v případě jeho zpřístupnění Hradem. A ačkoli prostor Klárova přiléhá k vodě, nefunguje ani jako nábřeží, neboť od vody je oddělen množstvím bariér.

Je dál od obytné čtvrti, potenciálně se bude orientovat na turisty a státní zaměstnance. Hrozí dražší ceny, menší městotvornost a inkluzivita.

ANALÝZA MÍSTA

součást společného předdiplomu

HISTORIE

Klárov je veřejné prostranství v Praze na Malé Straně, které má fakticky povahu náměstí. Nachází se v městské části Praha 1, na levém břehu řeky Vltavy. Na Klárově je výstup stanice metra Malostranská a rušná tramvajová a automobilová křižovatka.

Náměstí se nachází v místě, kde kdysi stávala velmi stará osada, která se kdysi nazývala Písek, Na písku či Na pískách, což patrně pocházelo od sedimentů, které sem tehdy nanášel tehdy ještě zcela volně tekoucí potok Brusnice, který se právě v těchto místech vléval (a doposud i vlévá v potrubí) do Vltavy. Klárov s tzv. Rejdištěm spojovala Rudolfova lávka postavená v roce 1869 jako třetí visutý most přes Vltavu v Praze. Říkalo se jí také Řetězová nebo Železná lávka a z toho také vychází pojmenování přílehlé klárovské ulice U Železné lávky. Lávka sloužila bez větších oprav až do roku 1914, kdy ji nahradil most arcivévody Františka Ferdinanda d'Este, který dnes nese jméno Mánesův most.

Současný název prostranství pochází z roku 1922. V té době se také uvažovalo o rozsáhlejší úpravě prostoru a předpolí mostu. Byla vypsána urbanisticko-architektonická soutěž, jejímiž vítězi se stali mladí architekti Josef Štěpánek a později slavný Bohuslav Fuchs. Následně u nich bylo objednáno několik rozpracování, která se ale nedočkala realizace.

V parčíku uprostřed zatravněné plochy nedaleko od nájezdu na Mánesův most byl instalován pomník 2. odboje (1938–1945) Vladimíra Preclíka a o něco dále památník s okřídleným lvem věnovaný československým letcům za druhé světové války v Británii. V parčíku je též malý pomníček Marie Charouskové, zastřelené zde 26. srpna 1968 sovětskými okupanty. Naproti byla před rokem 2000 instalována maketa sochy prezidenta Masaryka, když se jednalo o jeho umístění. Z důvodu mnoha nesourodých památníků se proto také parčíku neslavně přezdívá park odložených pomníků.

Klárov představuje nejrušnější malostranskou dopravní křižovatku, neboť se zde setkávají čtyři různé tramvajové tratě a linka A pražského metra (stanice Malostranská). Místní komunikace spojují tři levobřežní pražské čtvrtě Holešovice, Malá Strana, Hradčany přes Mánesův most s pravobřežním Josefovem a Starým Městem.

Sbíhají nebo kříží se zde ulice: Chotkova, Pod Bruskou, U Bruských kasáren, nábřeží Edvarda Beneše, U železné lávky, Kosárkovo nábřeží, Valdštejská, Letenská, U Lužického semináře, Staré zámecké schody, Na Opyši a Mánesův most.

1816

V místě dnešní zelené plochy s pomníky u zastávek tramvají Malostranská stával veliký dvůr erárních pekáren a skladů. V místě dnešního parku pod Starými zámeckými schody stávaly budovy vojenských skladů. Ještě dříve bývaly na tomto místě královské vápenice. Fasáda skladů, zadní strana dvora Valdštejnského paláce a blok erárních kasáren ohraničovaly hlavní klárovské náměstí, německy Schiffs Platz. Jeho další průčelí později doplnil Klárův ústav a nová budova pekáren. Tyto budovy jsou již znázorněny na mapě stabilního katastru.

Naproti vojenským skladům stávala Bruska kasárna s dvorním arkádovým ochozem. Zásobovací výzám území podruhuje v modelu výrazné hráně palivového dřeva.

Z Langweilova modelu je také naprosto zřejmé, že na Klárově neexistovala žádná veřejná zeleň v dnešním smyslu. Všechny ozeleněné plochy byly uzavřeny za zdmi a ploty, ve veřejném prostoru nebyl jediný strom nebo trávník. Jednalo se o zahrady soukromých paláců a domů, ve východní části byly zahrady řádu jezuitů. Parky ještě neexistovaly.

1842

1869

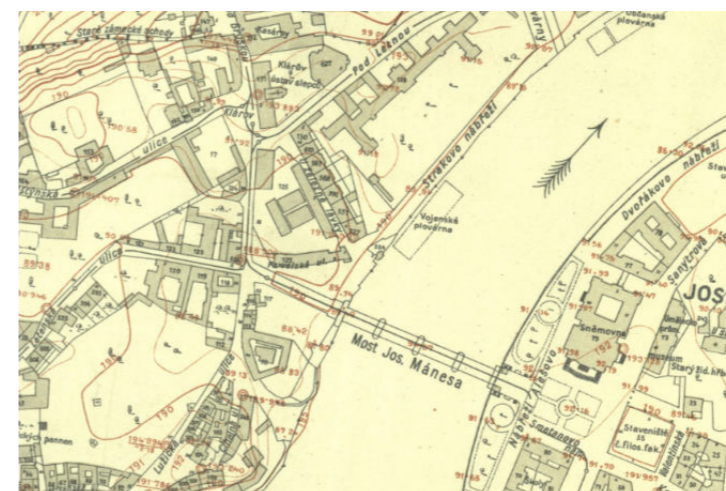
Obzvláště výrazné jsou budovy zmizelé ze severní části území, především Bruska kasárna. Ta ale jako jediná byla nahrazena budovou adekvátního objemu a kvality, Zengerovou trafostanicí od arch. Kvasničky. Hotel Hofmeister bohužel není důstojným nástupcem zbořeného činžovního domu. Ostatní zbořené domy ničím nahrazeny nebyly a místa po nich jsou dodnes prázdná.

1909–1914

Malý poloblok domů přiléhající k dnešní stanici metra Malostranská byl zbořen za první republiky a po válce na krátký čas nahrazen budovou výstavního pavilonu. Ten pak ustoupil výstavbě metra. Hlavní demolice probíhaly v krátkém období mezi roky 1917 a 1924 a souvisely především s přípravou malostranského předpolí Mánesova mostu.

Začátkem 30. let byla v souvislosti se stavbou Zengerovy trafostanice proložena skálou nová ulice, dnes U Bruských kasáren.

Strakova akademie v bývalých jezuitských zahradách přináší na Klárov nebývalé měřítko, symetrii a monumentalitu, přesto ale zapadá do konceptu velkých palácových budov Malé Strany. O to rozpačitéjším dojmem působí řada činžovních domů v ulici U Železné lávky, které jakoby sem přistály z Vinohrad.

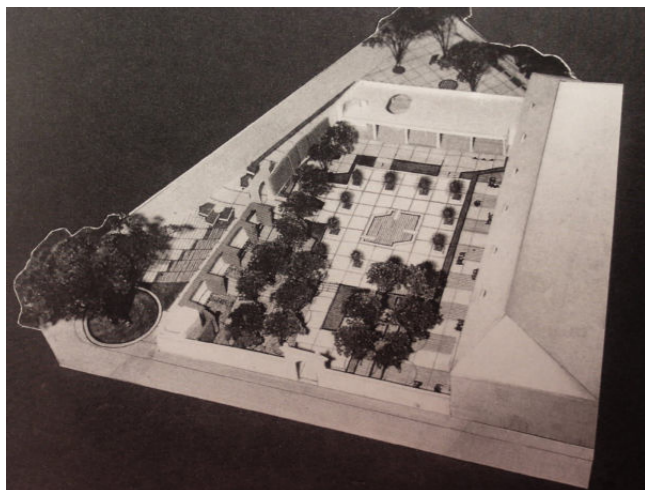
1920–1924

Druhá vlna demolic přišla s výstavbou metra a zasáhla severní část Klárova a většinu domů v Chotkově zatáčce. Na jejich místě byla těžná věž a zařízení staveniště metra. Poslední demolici, která na Klárově proběhla bylo zbourání činžovního domu na rohu Chotkovy ulice a ulice Pod Bruskou, který ustoupil postmoderní novostavbě hotelu Hoffmeister. Jediné dva domy, které nahradily původní asanovaný objekt je Zengerova trafostanice a hotel Hoffmeister. Ostatní objekty byly zrušeny bez náhrady. Vznikla tak výrazná asanační jizva, která se táhne v proměnlivé šířce celým územím od Chotkovy zatáčky na severu po Vltavu na Jihu.

Takto známe Klárov dnes – jako výraznou, nepřehlednou plochu bez konceptu, který mu odebrala asanace 20. století.

1938

STANICE MALOSTRANSKÁ

V místě dnešní stanice stál původně dům U tří králů čp. 124, zvaný též U pětníku. V roce 1947 byl na jeho místě podle projektu arch. Josefa Šléglů postaven výstavní pavilon pro výstavu „Vlastní silou“ (Výstavní pavilon hl. města Prahy, který měl být součástí rozsáhlého areálu, zahrnujícího Jízdárnu i zahradu), ve kterém později sídlilo studio trikového filmu Jiřího Trnky „Bratři v triku“.

V roce 1974 byl objekt zbourán, aby ustoupil stanici metra. Z Malostranské vede jeden vestibul, který je s nástupištěm spojen trojicí eskalátorů. Mezi lety 1973-78, kdy probíhala výstavba stanice, bylo na vybudování stanice vynaloženo 248 milionů Kčs. Autor architektonického řešení je ing. arch. Zdeněk Drobný a zahradních úprav atria ing. arch. Otakar Kuča.

KLARŮV ÚSTAV SLEPCŮ

Jeho rozlehlá budova, jejíž nedělitelnou součástí je i bývalá ústavní kaple sv. Rafaela, je v tomto prostoru, vedle bývalé jízdárny Valdštejnského paláce a stanice metra trasy A Malostranská dominantní.

Projekt na dvoupatrovou pozdně empírovou budovu vypracoval arch. Vincenc Kulhánek. Stavba byla realizovaná v letech 1836-1844. Základní kámen ke stavbě ústavní kaple položen 18. září 1836 a její plány vypracoval arch. Josef Ondřej Kranner.

ZENGEROVA TRANSFORMAČNÍ STANICE

Budovu transformační a usměrňovací stanice na Klárově postavily v letech 1930 až 1931 Elektrické podniky hlavního města Prahy. Provoz stanice byl zahájen v roce 1932. Stanice vznikla na místě po zbořených kasárnách na Klárově podle návrhu architekta Viléma Kvasničky v konzervativním novoklasicistním stylu, který zapadal do rázu dalších staveb Malé Strany.

Technické řešení stavby i všech zařízení však bylo tehdy na velmi vyspělé úrovni s využitím nejmodernějších technologií. Stanice byla pojmenována podle slavného fyzika a meteorologa Václava Karla Bedřicha Zengera, profesora na České technice v Praze.

ATRIOVÉ ZAHRADA U STANICE METRA

Původně dvůr před Valdštejnskou jízdárnou byl upraven ing. arch. O. Kučou do podoby relaxační atriové zahrady s větším bazénem uprostřed a dvěma menšími vodními plochami. Bazén je dílem ing. arch. Zdeňka Drobného a Ladislava Jiráňka. Od Valdštejnské ulice a od Klárova je oddělena zdmi s dvěma branami, rekonstruovanými v duchu baroka a opatřenými ozdobnými mřížemi od ak. soch. Zbyňka Runczika.

Před vstupem do stanice z Klárova se pod mohutným jerlínem nachází pítka od ak. sochaře. Miroslava Vystrčila. Na rohu vstupního pavilonu najdeme kamenný nárožník od sochaře Luboše Růžičky. Sám pavilon má před výkladci trojdílné posuvné kované mříže od ak. soch. Jana Smrže.

RUDOLFOVA LÁVKA

Rudolfova lávka byla postavena v letech 1868–1869, jako třetí visutý most přes Vltavu v Praze, mezi Klárovem a tzv. Rejdištěm. Byla pojmenována podle korunního prince Rudolfa (podobně jako pozdější Rudolfinum) a říkalo se jí také Železná lávka, případně „Řetězová lávka“.

Vyústění lávky dodnes připomíná název ulice „U Železné lávky“ na malostranském břehu. Lávka sloužila bez větších oprav až do roku 1914, kdy ji nahradil most arcivévody Františka Ferdinanda d'Este, který dnes nese jméno Mánesův most.

MÁNESŮV MOST

Nový most projektovali inženýři František Mencl, Alois Nový a architekt Mečislav Petrů. Otevřen byl v roce 1914, úplného dokončení se však dočkal až v průběhu 1. světové války v roce 1916. Mánesův most se v době 1. světové války jmenoval Most arcivévody Františka Ferdinanda d'Este. K jeho přejmenování na Mánesův most došlo v roce 1920.

V 60. letech 20. století byla původní dlažba vozovky a mozaiková dlažba chodníku nahrazena asfaltem. Ten však přinášel různé problémy, a tak byl při rekonstrukci v letech 1992 až 1994 odstraněn.

ANALÝZA MÍSTA

součást společného předdiplomu

URBANISMUS A IDENTITA

Území dnešního Klárova a Malé Strany zformovala především erozivní činnost řeky Vltavy, která se v meandru zahloubila do sedimentů letenského souvrství. Ještě ve středověku byl v oblasti dolního Klárova písečný ostrov, na kterém stávala původní rybářská osada. Ostrov i osada zanikl při regulaci Vltavy v pozdním středověku. Druhým významným erozivním činitelem v území je potok Brusnice, který vyhloubil Jelení příkop a cezuru mezi ostrohem Pražského hradu a svahem Letné. Dnešní vedení Brusnice je ale výrazně odlišné od původního přirozeného koryta, to vedlo jižním směrem dolů celým Klárovem a do Vltavy potok ústí v místech dnešního parku Cihelná. Již roku 1905 byl potok východně od Jeleního příkopu sveden do štoly, která vede pod baštou sv. Maří Magdaleny a východní částí zahrady Strakovy akademie. Potok dnes ústí do Vltavy několik metrů od Občanské plovárny. Výškový rozdíl mezi nejnižším a nejvyšším bodem v přilehlém území je více než 50 m. To výrazně znesnadňuje jakoukoli dopravu v území, ale poskytuje krásné vyhlídky na panoramata města. Výstavba Železných lávek a později Mánesova mostu znamenala výrazné zvýšení břehu, takže komunikace z mostu směrem k Letenské ulici klesá a ozeleněná plocha východně od zastávky Malostranská je v těžišti mírně propadlá.

Následující topologická charakteristika místa zkoumá především urbánní charakter prostředí a jeho vazbu na jednotlivé funkce města. Je zřejmé, že je území v centru dění, neboť má bezprostřední vazbu na předpolí Mánesova mostu. Úřední název dostalo náměstí až po vytvoření Velké Prahy v roce 1922. Pojmenováno bylo k počtě univerzitního profesora Aloise Klara (1763-1833), zakladatele Klarova ústavu slepců. Nedaleko se také nachází stanice metra trasy A – Malostranská. Jejím autorem je ing. arch. Zdeněk Drobný. V atriu je využit vodní fenomén a umístěny kopie barokních plastik Matyáše Bernarda Brauna. Zde je také vchod do bývalé jízdárny Valdštejnského paláce, v současnosti využívané jako galerie. Nároží ulic Letenské a U Lužického semináře ovládá dům U Zlaté lodi se zajímavým domovním znamením. Objekt, původně renesanční, byl přestavěn v baroku i klasicismu. V minulosti zde bývala prosperující zájezdní hospoda.

V prostoru náměstí jsou i dva pomníky. Ten první, prostý, připomíná zbytečnou smrt studentky ČVUT Marie Charouskové, která tady byla bezdůvodně zasažena dávkou ze samopalu při okupaci vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968. Zcela nedávno byl v jižní části parku slavnostně odhalen Památník II. odboji. Sochařskou část provedl v roce 2005 prof. Vladimír Preclík, architektonickou část ing. arch. Ivan Ruller, Martin Kareš a Robert Rais.

Stěžejním problémem zadané lokality je její identita, respektive absence jasné obecně sdílené identity. Není jednoznačně náměstím, třídou, parkem, nábřežím, předpolím mostu, křižovatkou, uzlem MHD. Odráží se to mimo jiné v pojmenování, které se vyhýbá všem konkrétním termínům a definuje Klárov jako oblast, lokalitu. Pro konkrétní určení si pak pomáhá pojmenováním ulic, u nichž není jasná jejich hranice např. ulice U Železných lávek je vymezená uliční zástavbou z jedné strany, z druhé chybí hranice. Místo není ani dostatečně městské, ani přírodní, ani koncipované, ani rostlé. Je spíše periferií uprostřed metropole a v těžišti historického jádra.

Obraz místa odráží chybějící identitu. Přesto, že je předním plánem jedné z nejkoničtějších vedut Prahy a přesto, že tudy vedou významné historické osy a kontury, je prostředí změtí motivů, střepin záměrů a koncepcí, které spolu nesouvisí. Nesourodost a nekompektnost obrazu místa pak vyvolávají pocit nejistoty, zda je místo součástí města nebo jeho předpolím. Jednoznačně atraktivnější, než samotný Klárov jsou pak skvělé výhledy z něj, které nás naučily skutečný palčivý obraz Klárova nevidět. Nedostatečně artikulovaná identita a hodnota místa se v posledních letech projevila tím, že se stalo snadnou kořistí usurpátorů veřejného prostoru, pomníkářů, jejichž intervence nebylo s čím přesvědčivě konfrontovat a čelit jim. Frekvenci uživatelů také odpovídá velká míra vizuálního smogu.

Identita místa sleduje nikoliv široké měřítko, ale architektonický detail prostředí a pokouší se najít společné znaky pro okolní kontext. Zajímavostí tohoto pozemku jsou i jeho nároky na architektonické a urbanistické zpracování ohleduplné k problematice, k řece svažujícímu se pozemku, pravidlům a nárokům památkové rezervace i nároku neznehodnocení, a ještě lépe doplnění, průhledu na panorama Pražského hradu. Křižovatka by měla být upravena do bezpečnější a kvalitnější podoby pro pěší (na samotnou tram zastávku je už zpracovaná studie).

ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ PODKLADY

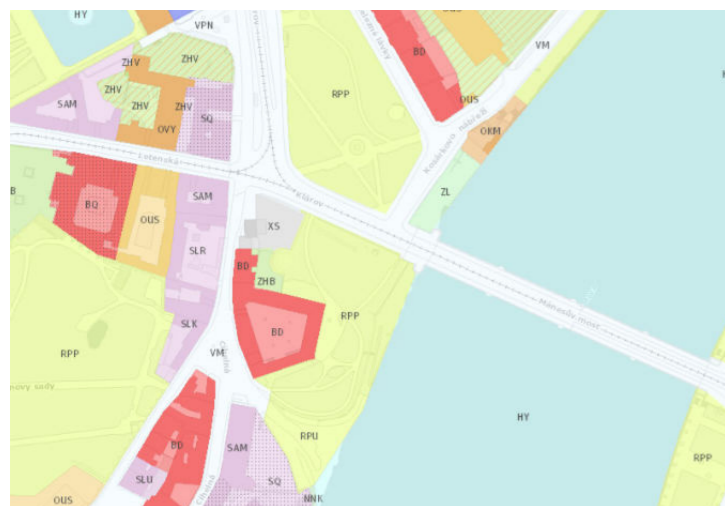
MORFOLOGIE

Terén se prudce zvedá několik metrů od řeky a dále mírně stoupá směrem k zástavbě. Ta je nízká, převážně dvoupodlažní s šikmými střechami. Žáda prostor vytváří val nájezdové rampy na Mánesův most. Morfologický významnou je přivětivá vazba na řeku.

OCHRANA ÚZEMÍ

Území je součástí Pražské památkové rezervace. Velká řada objektů v okolí dále pobírá památkovou ochranu. V samotné bezprostřední blízkosti se pak nachází budova bývalé malostranské zbrojnice. Územní vazba předpokládá nízkou zástavbu.

FUNKČNÍ VYUŽITÍ

Rozvolněná zástavba prokládaná velkými zelenými plochami zahrad a prostranství není úplně typickou pro centrální část Prahy. Ne úplně typická je tedy i nízká hustota využití a vybavenosti. Z hlediska využití převažují plochy institucí, úřadů, ambasád. Převážně nepřístupných veřejnosti. Valdštejnská jízdárna zastupuje špičkovou kulturní instituci. Konverze trafostanice je příslibem rozšíření o další. Bydlení je zastoupeno malým podílem, zajímavá je řada činžovních bytových domů ze západní strany parku na Klárově, sousedící se Strakovou akademií.

ÚZEMNÍ PLÁN:

ZP - parky, historické zahrady a hřbitovy

Hlavní využití:

Parky a ostatní záměrně založené architektonicky ztvárněné plochy městské zeleně sloužící rekreaci; pohřebiště a pietní místa.

Přípustné využití:

Parky, zahrady, sady a vinice, to vše na rostlém terénu; plochy určené pro pohřbívání, urnové háje, kolumbária, rozptylové louky. Drobné vodní plochy, pěší komunikace.

Podmíněně přípustné využití:

Pro uspokojení potřeb souvisejících s hlavním a přípustným využitím lze umístit: komunikace účelové, technickou infrastrukturu.

Dětská hřiště, cyklistické stezky, jezdecké stezky.

Zahradní restaurace, nekryté amfiteátry, hvězdárny, rozhledny, kostely, modlitebny, nekrytá sportovní zařízení bez vybavenosti, drobná zahradní architektura.

Krematoria a obřadní síně.

Obchodní zařízení s celkovou plochou nepřevyšující 200 m² hrubé podlažní plochy a nerušící služby jako součást vybavení hřbitovů.

Prostorově oddělené plochy určené pro pohřbívání zvířat v domácích zájmových chovech, bez možnosti spalování.

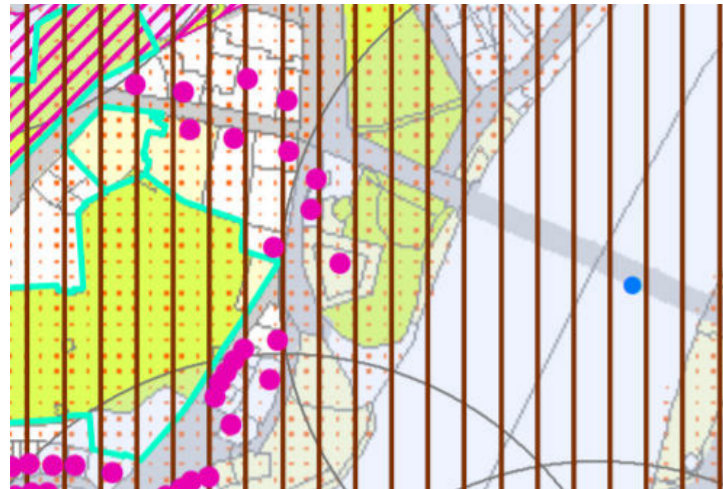
Stavby a zařízení pro provoz a údržbu, ostatní stavby související s hlavním a přípustným využitím.

Liniová vedení technické infrastruktury vedená ve stávajících zpevněných komunikacích. Revitalizace vodních toků a ploch za účelem posílení přírodní a biologické funkce a přirozeného rozlivu.

Využití přípustné v ostatních plochách uvnitř kategorie Krajinná a městská zeleň a Pěstební plochy – sady, zahrady a vinice, za podmínky, že s nimi posuzovaný pozemek vymezený v ploše ZP bezprostředně sousedí a že nebude omezeno hlavní a přípustné využití plochy ZP. Územní studie a regulační plán nejsou.

Lokalita Klárov je vymezena jako lokalita historického jádra Prahy. Cílem navržených regulativů je zachování prostorového uspořádání a ochrana charakteristických prvků, jakými jsou zejména výšková kompozice s jednou horizontální úrovní doplněná vertikálami věží kostelů a dalších staveb, a zástavba uspořádaná do kompaktních, hustě zastavěných bloků.

Z regulačních plánů a návrhů vyplývá, že Klárov měl projít zásadní přestavbou odpovídající východnímu předpolí mostu definovanému náměstím mezi průčelími tří významných budov. V plánu Státní regulační komise je pak promítnuta majestátní vize architekta Antonína Engela. Zřejmě pro přípravu území byla značná část zástavby asanována. K zástavbě území, kde měla být situována mimo jiné národní knihovna, pak nedošlo a Klárov zůstal nedokončený, což je třeba patrně ve strohém ukončení Mánesova mostu s nájezdem po nearchitektonizovaném provizorním náspu se silničním zábradlím a bez návaznosti na opěrné konstrukce nábrežní. A hlavně v odhalení zadních fasád a štítových stěn původně obrácených do dvorů. Uvolněného prostoru se chopily velkorysé komunikace.

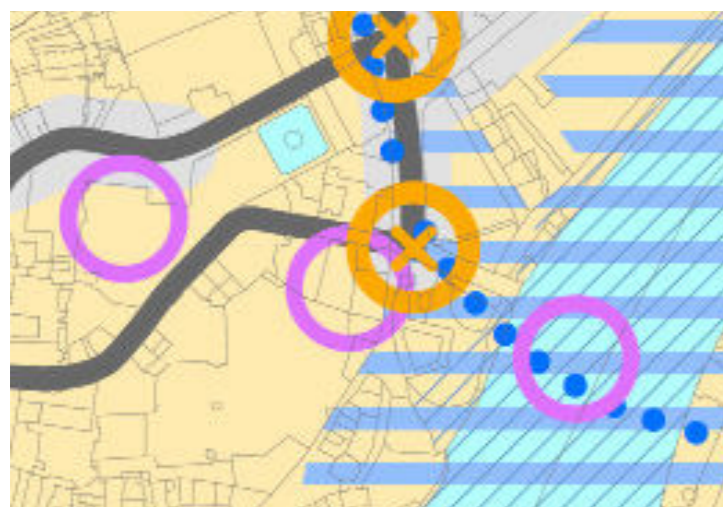
HODNOTY

- Pohledově exponovaná území
- Parky a hřbitovy
- Nemovitě národní kulturní památky
- Zpevněná veřejná prostranství
- Historické zahrady a parky
- Vybrané významné stavební dominanty
- Významná vyhlídková místa s pohledovými výšecmi
- Vybraná místa významných událostí
- Pozemky ve vlastnictví Hlavního města Prahy
- Zemědělská půda I. a II. třídy ochrany

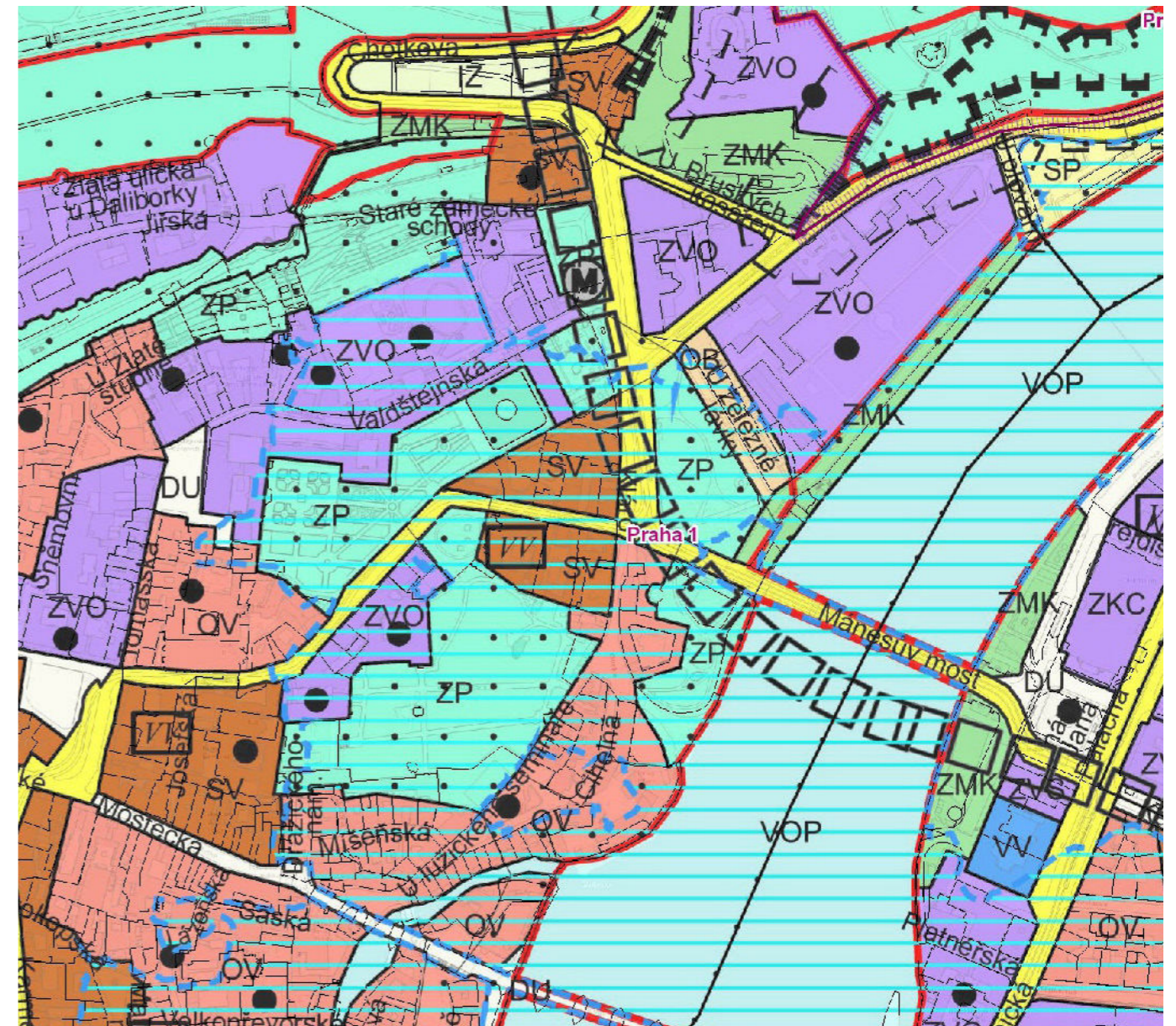
LIMITY

- Aktivní zóna záplavového území
- Průtočné záplavové území
- Protipovodňová ochrana
- Historické jádro obce
- Elektronická komunikační vedení včetně ochranných pasem
- Územní systém ekologické stability (ÚSES)
- Vltava
- Území se zákazem výškových staveb
- Objekty civilní ochrany
- Metro včetně ochranného pásma
- Významné vodovodní rady včetně ochranných pasem.

PROBLÉMY

- Oblast s problémy kumulace zájmu s vazbou na Vltavu a Berounku
- Oblast s problémy kumulace zájmu – celoměstské centrum
- Chybějící kolejové spojení letiště Praha Ruzyně s centrem Prahy
- Provozně kritické křižovatky
- Značně zatížené úseky metra
- Liniové zdroje znečištění ovzduší
- Záplavové území

LEGENDA :

ZÁVAZNÉ PRVKY

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

OBYTNÉ

- OB ČISTÉ OBYTNÉ
- OV VŠEOBECNÉ OBYTNÉ

SMÍŠENÉ

- SV VŠEOBECNÉ SMÍŠENÉ
- SMI SMÍŠENÉ MĚSTSKÉHO JÁDRA

ZVLÁŠTNÍ KOMPLEXY OBYČANSKÉHO VYBAVENÍ

- ZOB OBCHODNÍ
- ZVS VYSOKOŠKOLSKÉ
- ZKC KULTURA A CÍRKEV
- ZVO OSTATNÍ

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

- DH PLOCHY A ZARÍZENÍ VEŘEJNÉ DOPRAVY PARKOVISTE P + R
- DU URBANISTICKY VÝZNAMNÉ PLOCHY A DOPRAVNÍ SPOJENÍ VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

TRASY A STANICE METRA

- ZP PŘÍRODNÍ, KRAJINNÁ A MĚSTSKÁ ZELEN
- ZP PARKY, HISTORICKÉ ZAHRADY A HŘBITOVY

PŘEKRYVNÁ ZNAČENÍ

- IT PLOCHA S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ O ROZLOZE MENŠÍ NEŽ 2500 m² V RAMCI JINÉ PLOCHY

OCHRANNÁ PÁSMA A CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

- OCHRANNÁ PÁSMA TELEKOMUNIKAČNÍCH ZÁŘÍZENÍ (VE SMYSLU ZÁKONA č.127/2005 Sb.)

Z 01	Z 02	Z 03	Z 04	Z 05	Z 06	Z 07	Z 08	Z 09	Z 10	Z 11	Z 12	Z 13	N 14	N 15	N 16	N 17	N 18	N 19	N 20
----------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

TYP STRUKTURY: rostlá

009 / Klárov

SPRÁVNÍ OBVOD

Praha 1, Praha 7

MĚSTSKÁ ČÁST

Praha 1, Praha 7

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ

Holešovice, Hradčany, Malá Strana

ROZLOHA

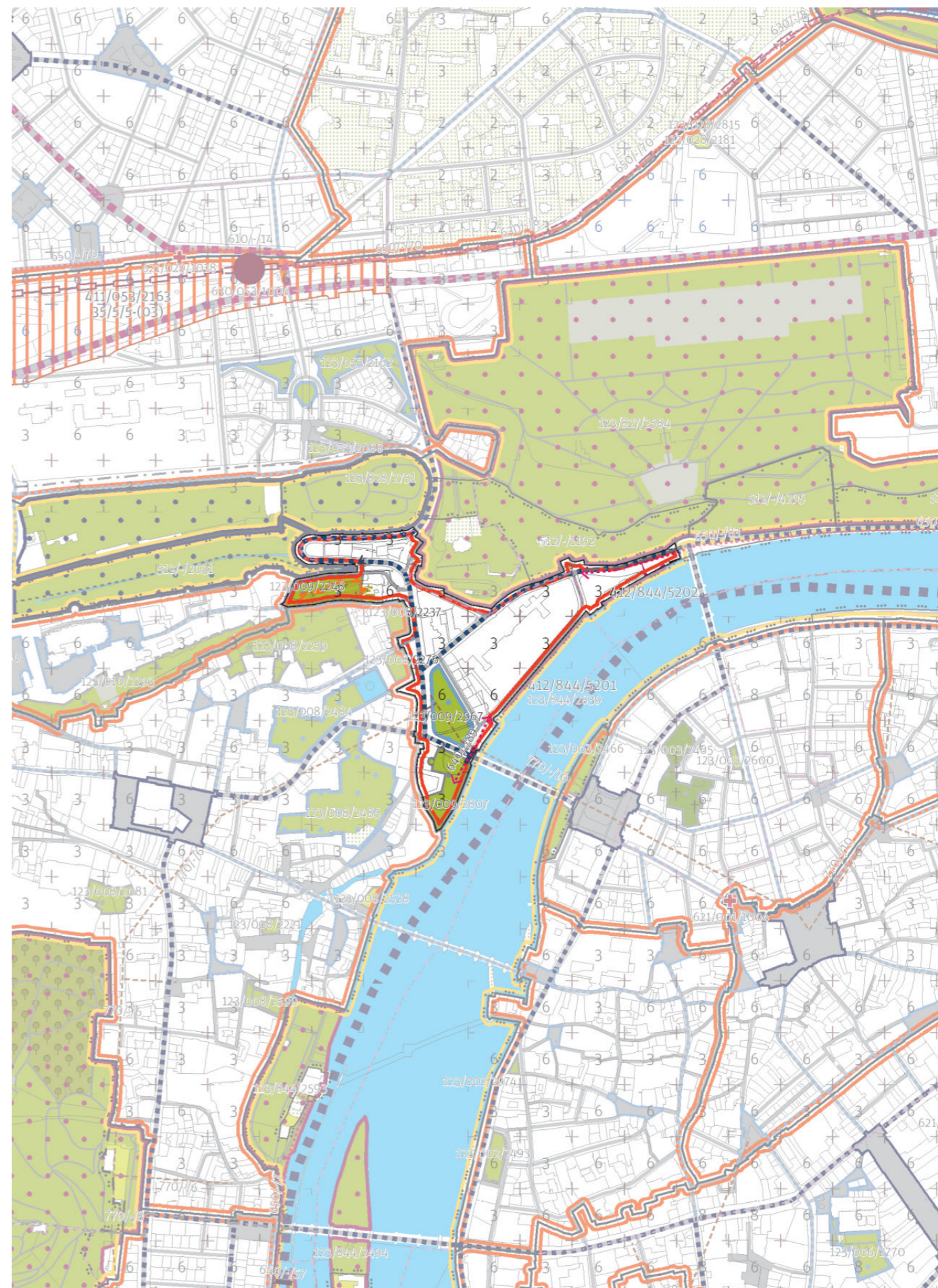
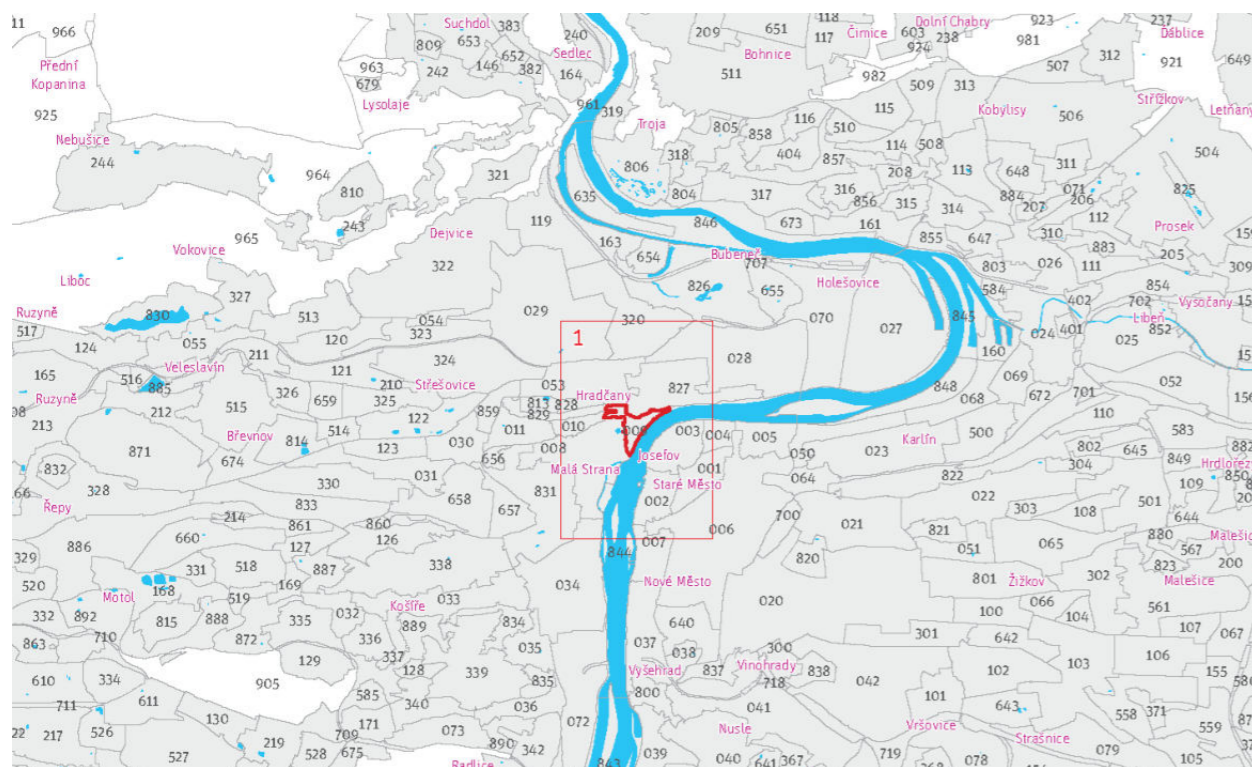
13 ha

Z	(01)
ZASTAVITELNOST: zastavitelná stavební	TYP STRUKTURY: rostlá
/ O	[S_c]
VYUŽITÍ ÚZEMÍ: obytné	STABILITA: stabilizovaná chráněná

CÍLOVÝ CHARAKTER LOKALITY

Chránit a posilovat cílový charakter zastavitelné stavební, stabilizované chráněné, obytné lokality Klárov se strukturou rostlou.

Lokalita Klárov je vymezena jako lokalita historického jádra Prahy. Cílem navržených regulativů je zachování prostorového uspořádání a ochrana charakteristických prvků, jakými jsou zejména výšková kompozice s jednou horizontální úrovní doplněná vertikálami věží kostelů a dalších staveb, a zástavba uspořádaná do kompaktních, hustě zastavěných bloků.

MÍSTO JAKO DOPRAVNÍ KŘÍŽOVATKA

Místo má vynikající dopravní vazbu i obslužnost, je dobře přístupné pro veřejnost hlavně metrem linkou A a tramvajemi.

Dopravní ruch jak z MHD, tak od Mánesova mostu zapříčiňuje celkovou hlučnost lokality a určitou míru diskomfortu, proto současný park neslouží k rekreaci tak, jak by potenciálně mohl a lidé se na tomto břehu Náplavky nepotkávají tak frekventovaně jako jinde. Přesto se v blízkosti u opuštěného paláce v Cihelné nachází nejpoblábnější místo pro pozorování labutí i přístaviště soukromé tour po lodičkách.

MÍSTO JAKO AGLOMERÁT DĚJŮ

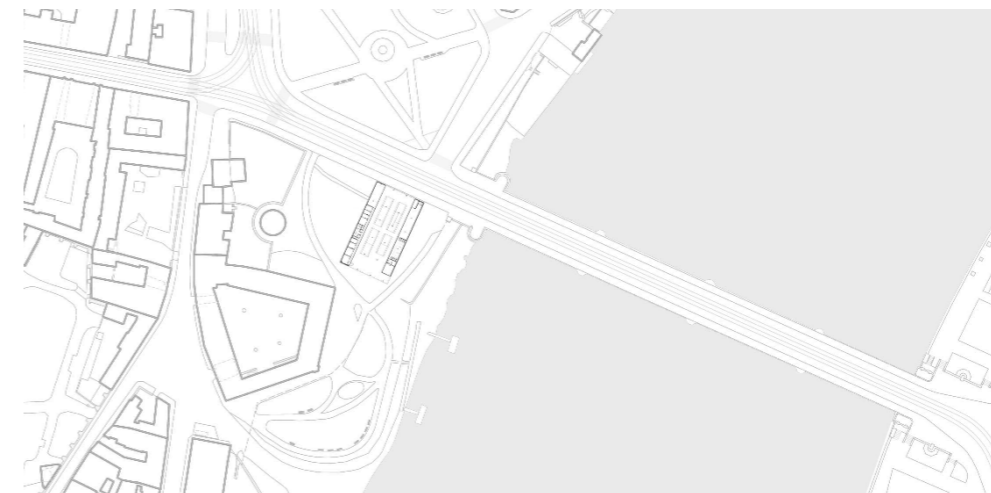
Rezidenti ani pasanti nemají na Klárově dostatečné zázemí v parteru, pro řešení dopravy v klidu, ani pro rekreaci (dětské hřiště, zázemí pro sport apod.) Přestože se v okolí nachází mnoho zajímavých míst, památek i institucí. Obecně je místo výrazně exponováno.

MÍSTO S POTENCIÁLEM BUDOUCÍHO ROZVOJE

Řešené území těsně navazuje na vltavské břehy. V jihozápadní části je jeden z posledních neupravených břehů Vltavy v zastavěné části Prahy. Zpevněný břeh před Strakovou akademií je celkem nahodile porostlý vysokou zelení špatné vitality, kterou není možné zachovat při úpravách samotného břehu.

Potenciál využití výhledu z místa na druhý břeh k Rudolfinu a také opačně. Výhodou je pěší dostupnost do Starého Města.

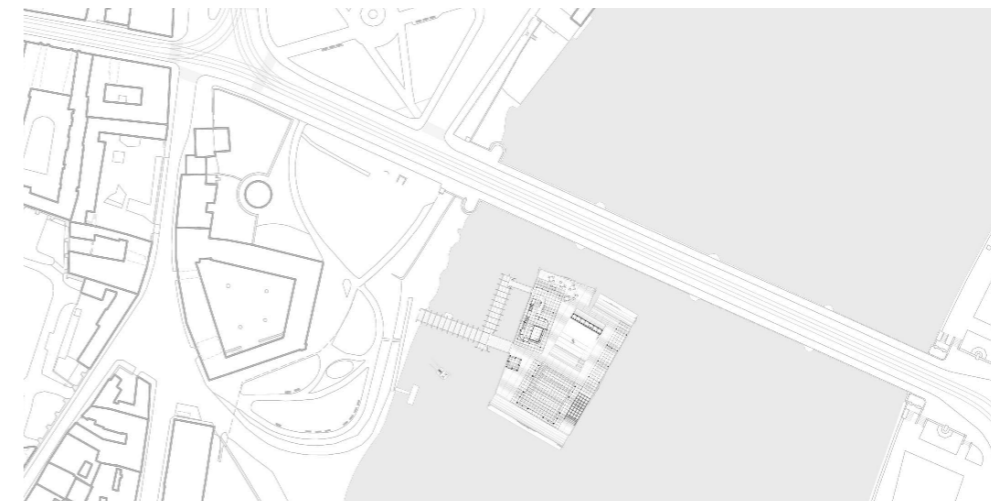
Östermalm's Temporary Market Hall / Tengbom

2016

Fish market in Bergen / Eder Biesel Arkitekter

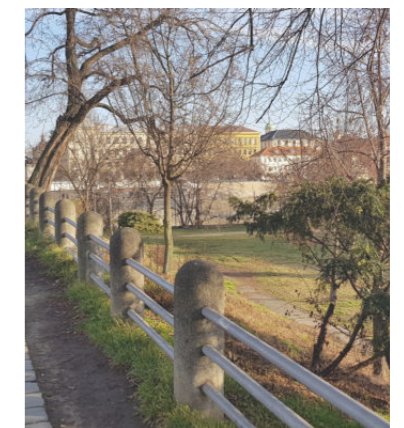
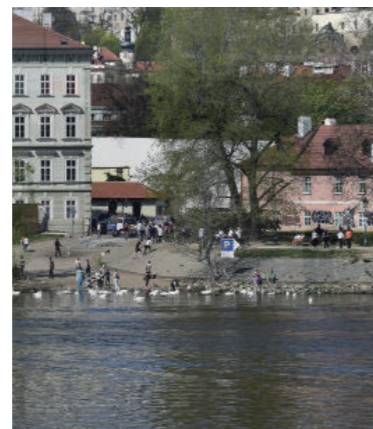
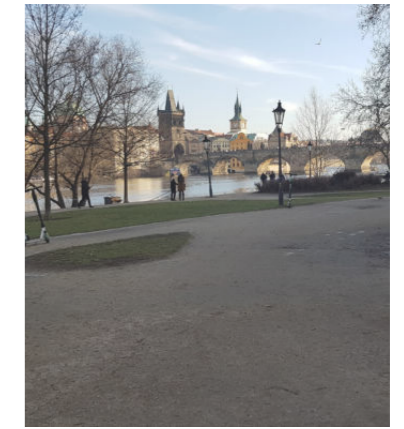
2012

Pavilion of Reflections / Studio Tom Emerson

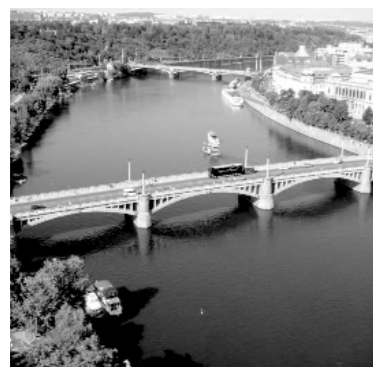
2016

IDENTITA MÍSTA

●
NÁVRH

●
KONCEPT

Báseň, která uvádí tuto práci, popisuje náladu Malé strany se svým lokálním, ospalým charakterem, se skrytými dvorky, zákoutími a parčíky. Je to popis čtvrti, kterou jsem vždycky vnímala jako velmi klidnou a distancovanou od rušného Starého města, přestože do ní proudí turisté z Hradu i Karlova mostu a Malostranská je jednou z nejrušnějších dopravních křižovatek.

Rilke mne inspiroval k hledání vlastní interpretace a charakteristik nejen této čtvrti, která pro mne po 100 letech od jeho dojmů není charakteristická převážně amorky a růžemi, ale i specifické lokality náplavky kolem Vltavy. Ta se stále mění a díky novým kolkům na východním břehu získává nový charakter, který může působit jako katalyzátor pro unifikovanější a ucelenější vzhled břehů na celém území širšího centra města. Ačkoli jsou břehy frekventované a oblíbené k rekreaci a procházkám, stále nemají jednotný charakter a existují zde dlouhé plochy kolem vody, které jsou nepropustné, zarostlé a obývané lidmi bez domova, což je v současné době případ i pozemku u Mánesova mostu. Ten nyní nelze podejít v úrovni vody a je tedy bariérou plynulého průchodu po tamní náplavce.

Místo nadohled od Karlova mostu a několik kroků od oblíbeného místa s labutěmi a nutriemi vedle paláce v Cihelní tak tvoří hluchý konec bez energie, zato s jedním z nejkrásnějších výhledů v Praze. Mým cílem tedy bylo toto zákoutí u mostu zaktivovat funkcí přirozeně koncentrující energii – tržnicí, kavárnou a komunitním skleníkem, revitalizovat zarostlý břeh a zpřístupnit průchodem pod Mánesovým mostem linii nové Klárovské náplavky.

*Staré domy, řady štítů,
z příkrých věží zvonky zvučí,
úzký dvůr si padá v skrytu
s proužkem nebes do náručí.*

*Ve výklencích slastně nazí
amorkové oči úží;
nad římsami z každé vázy
proudí dlouhý řetěz růží.*

*Pavouk přede mezi vrátky;
slunce čte si na nároží
kradmo tajuplné řádky
pod kamennou Matkou boží.*

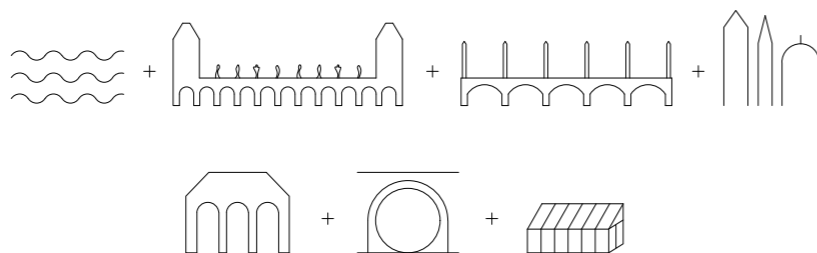
Na Malé Straně • Rainer Maria Rilke

Z vizuálního charakteru této oblasti jsem si všimla opakujícího motivu nosných oblouků přiléhajících mostů, arkád domů na Malé straně, sala terreny budovy Senátu a v neposlední řadě geometrie kobek, jakožto očí pozorujících Vltavu.

Geometrie těchto staveb spolu s tradiční materialitou cihel a stejně barevných střech s pražským prejzem, daly vzniknout jak tvaru hmoty, tak materiálům a barvám, které působí harmonicky ke svému okolí při pohledu na celou kompozici pražského panoramatu. Chtěla jsem, aby stavba vypadala na první pohled současně, ale působila pražsky.

OKOLÍ

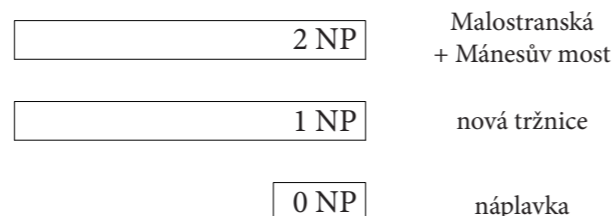
3 VRSTVY

Stejně jako je panorama Pražského hradu při příchodu z mostů rozvrstveno na horizontální plány s vlastním charakterem a vizuální formou, je možné najít vrstvy i na samotné Malostranské.

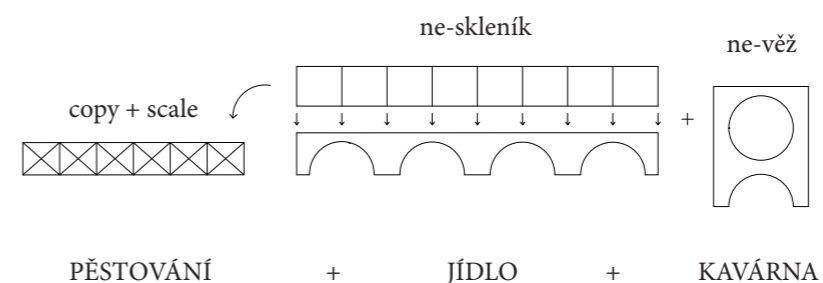
Nejvyšší z nich tvoří samotná Malostranská zastávka a tedy i úroveň vozovky Mánesova mostu. Nejfrekventovanější a nejrušnější vrstva. Na této úrovni je v mém návrhu druhé nadzemní podlaží tržnice, které probíhá paralelně podél mostu a na svém konci u řeky graduje kavárnou s výhledem. Na most je napojené lávkou vedoucí přímo do části tržnice.

Střední úroveň tvoří plocha veřejného prostoru kolem tržnice spolu s prvním nadzemním podlažím a skleníkem. Místo vykládání zboží i posezení a hřiště za rohem.

Nejnižší úroveň tvoří samotná náplavka, přístupná z první úrovně rampou i schodišti z obou stran mostu. Jsou zde pobytové schody k řece, přístaviště lodiček a samozřejmě labutě.

HMOTA

Tržnici jsem se rozhodla navrhnout jako kompaktní hmotu zasazenou na pozemek jako solitér. Důvodem byla blízkost mostu, ale i okolní objekty, které se směrem k pozemku chovají jako solitéry. Výjimkou je oddělení skleníku komunitní zahrádky, který navrhuji jako přiléhající k vedlejší stavbě.

Samotná hmotu pak sestává ze tří složených tvarů – dvou kvádrů položených na sobě sloužící funkci tržnice a věže, která vlastně není věž, s dvěma patry k občerstvení a posezení, stojící nohama až na náplavce.

Spodní kvádr je staticky pevný, z cihel, ale propustný neuzavřenými otvory, druhé patro je plné, ale vizuálně a světelně propustné průsvitným materiálem a celý kvádr je taky lehčí a subtilnější zvolenou bílou ocelovou konstrukcí. Věž, co není věž, slouží jako oko s výhledy na Staré město a Karlův most.

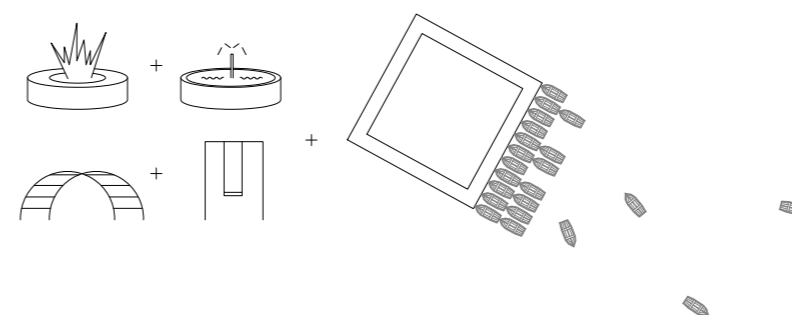
VEŘEJNÝ PROSTOR

Aby tržnice fungovala jako katalyzátor dějů, je podle mě nutné vytvořit kolem dostatečně různorodý veřejný prostor umožňující rozptýlit vzniklých dějů do okolí.

Sám skleník slouží jako komunitní zahrádka, patří k tržnici, ale zároveň patří obyvatelům Malé strany, kteří si zde mohou pěstovat, co nekoupí v tržnici a zároveň slouží k setkávání místních.

Mezi tržnicí a skleníkem vzniká podélné náměstí s kašnou a posezením s výhledem na protější břeh. Z Mánesova mostu vedou k tržnici pobytové schody na druhé náměstíčko s pražskými židlemi, odkud jde podejít přístupovou lávkou do 2. NP a dolů po schodech k podchodu pod Mánesovým mostem. Ve stejné úrovni „za rohem“ se nachází další lavičky a dětské hřiště. Rampa svádí do úrovně náplavky, kde vede k úrovni vodní hladiny několik pobytových schodů.

V deltě labutí navrhuji čtvercové molo z části ukotvené do břehu, které slouží k ukotvení lodiček i k bližšímu kontaktu s řekou.

Pojmem komunitní zahrada se označuje prostor, na kterém skupina lidí společně pěstuje především ovoce a zeleninu. Zahradníci zde využívají buď samostatné záhonky nebo pěstují pospolu. Součástí takových zahrad bývá i komunitní život a pořádání společných nejen pěstitelských akcí. Pro obyvatele měst tak slouží nejen jako možnost vypěstovat si svépomocí čerstvou a ekologicky šetrnou zeleninu nebo bylinky, ale neméně významná je i funkce aktivace společenského, komunitního života v dané čtvrti. Podle případné specializace pak rozlišujeme zahrady léčebně-terapeutické (zde zahradníci i osoby s postižením; květináče pro pěstování se dají uzpůsobit i výsce pro obsluhu na invalidním vozičku), pěstební/produkční, volnočasové a výchovně-nápravné (zde se integrují lidé s trestní minulostí).

U většiny se však obvykle prolíná více funkcí najednou a podle zakladatele jedné z nich slouží komunitní zahrady stejně tak k pěstování společenských vztahů jako k pěstování zeleniny. Zahrady podněcují aktivitu občanů – zapojení veřejnosti do spolurozhodovacího procesu tvorby města je nezbytným předpokladem na cestě k udržitelnosti města. Hlavním jejich benefitem však stále zůstává produkce zdravých, lokálních potravin a tím evokovaný rozvoj místní ekonomiky snížení nákladů na dopravu, případně i vznik nových pracovních míst pro lidi, kteří se o chod zahrady starají. Pokud komunitní zahrady rostou na pozemcích patřících městu, díky společné práci zahradníků se dlouhodobě snižují náklady na údržbu veřejné zeleně ze strany města či městské části. Město také může určit úředníka, který bude hlavním kontaktem pro potenciální i stávající zahrady, vytipovávat místa k zakládání nových, starat se o grantové programy pro jejich podporu a pořádat komunitní workshopy. Z ekologického hlediska přispívají k ozelenění městských ploch, pomáhají naplňovat Místní agendu 21, podporují vypařování, koloběh vody a přispívají ke snižování teploty i lepšímu hospodaření s dešťovou vodou. Navíc zde dochází k lokálnímu zpracování bioodpadu, což je velkou výhodou v blízkosti navrhované tržnice, která ho vyprodukuje velké množství a redukuje se tím množství generovaného směsného odpadu. Zajímavostí je, že některé studie ukazují pokles kriminality a užívání drog v oblastech kolem komunitních zahrad či účinek zahradničení a související fyzické aktivity na prevenci duševních nemocí. Nedílnou součástí působení městských zahrad je i vliv na zdravý způsob života dětí a edukace v oblasti ekologie.

Celkově je v ČR evidováno 100 komunitních zahrad (k listopadu 2019). V Praze začaly první zahrady vznikat v roce 2012, za posledních několik let se v Praze rozrostl jejich počet na 42 oficiálních a další v utajení. Jejich umístění je ale stále nevyrovnané. Nejvíce jich najdeme na Vinohradech, ve Vršovicích a na Žižkově, na Starém městě funguje komunitní zahrada Za Haštalem spolu s komunitními kompostéry tamtéž a v Dlouhé. Naopak na Malé straně a na Smíchově neexistuje žádná, nejbližší se nachází až na Pohořelci. Proto jsem v projektu využila volné místo na pozemku k návrhu komunitního skleníku, který by se dal jako komunitní zahrádka využívat během celého roku. Díky své lokalitě by sloužil pro obyvatele Malé Strany či Starého města, ale díky poloze u tržnice a zastávky MHD by byl snadno dostupný i lidem dojíždějícím si pro každotýdenní čerstvou zeleninu. Budova tržnice v době nekonání trhu může sloužit pro komunitní setkávání zahradníků a pořádání společenských akcí v pavilonu zeleniny i pro veřejnost. Navíc se zde vytváří místo pro přirozenou mezigenerační komunikaci.

Podle Metodiky zakládání komunitních zahrad, kterou vydala společnost Kokoza (ta také eviduje pražské komunitní zahrady, kompostéry, vermikompostéry, prodejny lokálních potravin, zelené střechy, guerrilla gardening a záhony pro školky) spolu s hl. městem Prahou, platí pro úspěšné komunitní pěstování soubor pravidel a doporučení. Metodika poskytuje návod, jak postupovat, chceme-li takové místo sami založit, včetně možností financování, týkající se legislativy i tipů, jak zaktivovat sousedy.

NÁVRH

BILANCE

Velikost pozemku i s okolní řešenou náplavkou: 6 250 m²
Velikost pozemku tržnice: 3 020 m²
Nadmožská výška: ±0,000=188,6 m n. m. Bpv
Hladina podzemní vody: cca 185 m n. m. Bpv (-3,6 m pod terénem)
Metro pod povrchem: - 23 m
Orientace: východozápadní

Celková zastavěná plocha: 795 m²
Celková zastavěná plocha budovy tržnice: 520 m²
Užitná plocha tržnice: 905 m²
Obestavěný prostor budovy tržnice: 2 340 m³
Užitná plocha části se stánky: 700 m²
Užitná plocha kavárny: 170 m²
Užitná plocha skleníku: 240 m²
Obslužná plocha: 37 m²
Počet podzemních podlaží: 0
Počet nadzemních podlaží: 2
Koeficient podlažních ploch KPP budovy tržnice: 0,3
Koeficient zastavěné plochy KZP budovy tržnice: 0,17
Koeficient obestavěného prostoru: 0,77
Koeficient zeleně KZ: 0,1

Počet stánků: 45
Počet míst v kavárně: 58
Počet WC: 5
Počet stojanů pro kola: 11

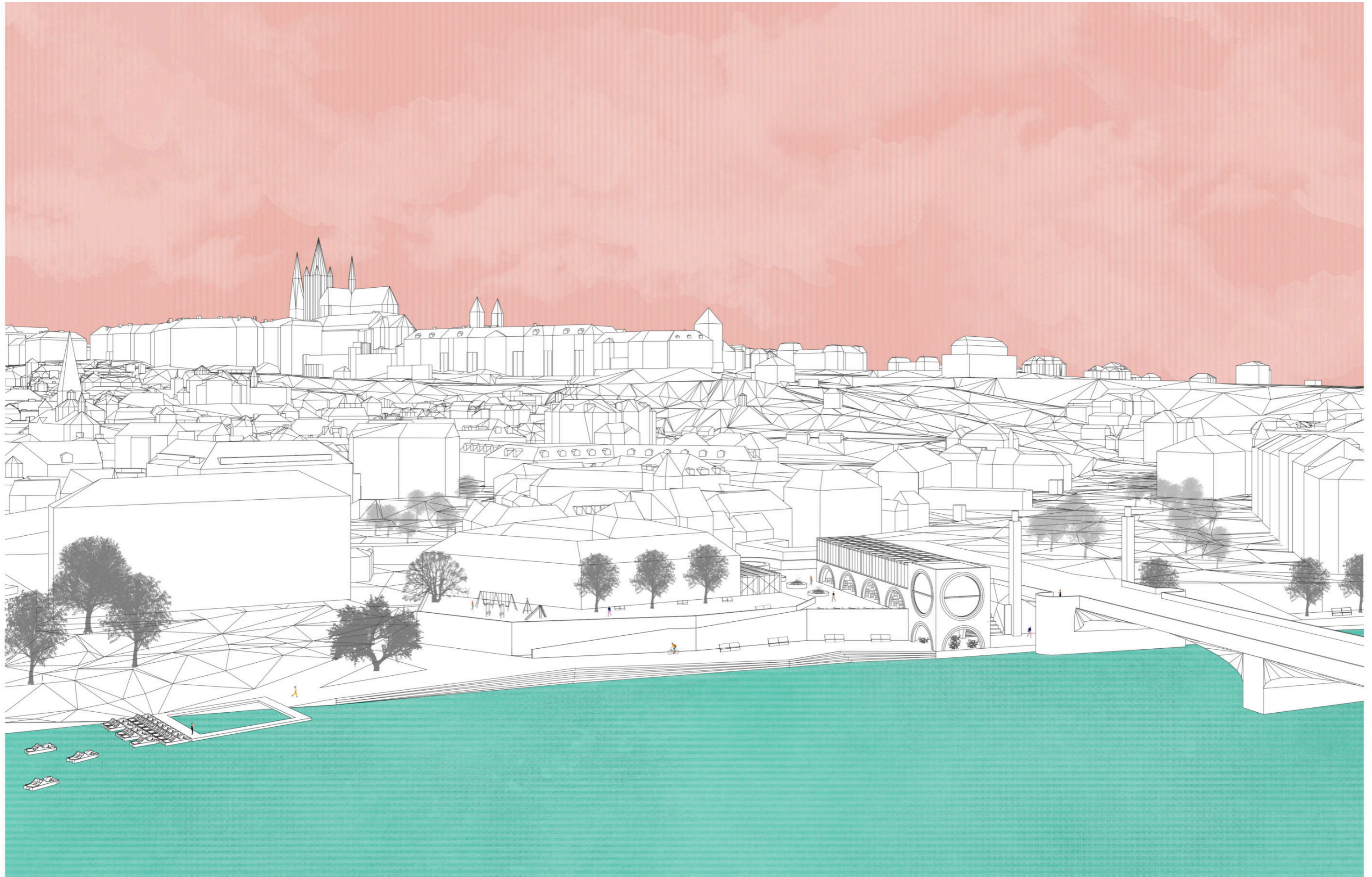
Tržnice stojí na pozemku na břehu Vltavy vedle Mánesova mostu. Přirozeně svažující se pozemek s výškově rozmanitým terénem jsem srovnala do tří výškových hladin – vrstvy mostu, vrstvy prvního nadzemního podlaží tržnice spolu s obou stran přiléhajícím veřejným prostorem malých náměstí a hladinu náplavky, nad kterou dům stojí nohama svého loubí.

Do tržnice se vstupuje dvěma způsoby, dům má tedy zároveň dva partery, lávkou z Mánesova mostu přímo do druhého podlaží a směrem z Malostranské po svažujícím se terénu přímo k tržnici v přízemí. Stejně funguje i zásobování, kde mohou prodejci využít přístavení na chodníku mostu, kde bude v určitém časovém rozmezí vymezena hodina pro nájezd z důvodu nakládání a vykládání, ale rozšířený chodník stále umožňuje průchod pěším. Dále bude zásobování probíhat na úrovni přízemí, kde dodávky využívají prostor mezi tržnicí a skleníkem pro vykládání zboží, otočení se a odjezd. S parkování na pozemku z kapacitních důvodů nenavrhuji, pro dodávky navrhuji nová parkovací místa podél náplavky před Strakovou akademií, případně využití míst v okolních ulicích.

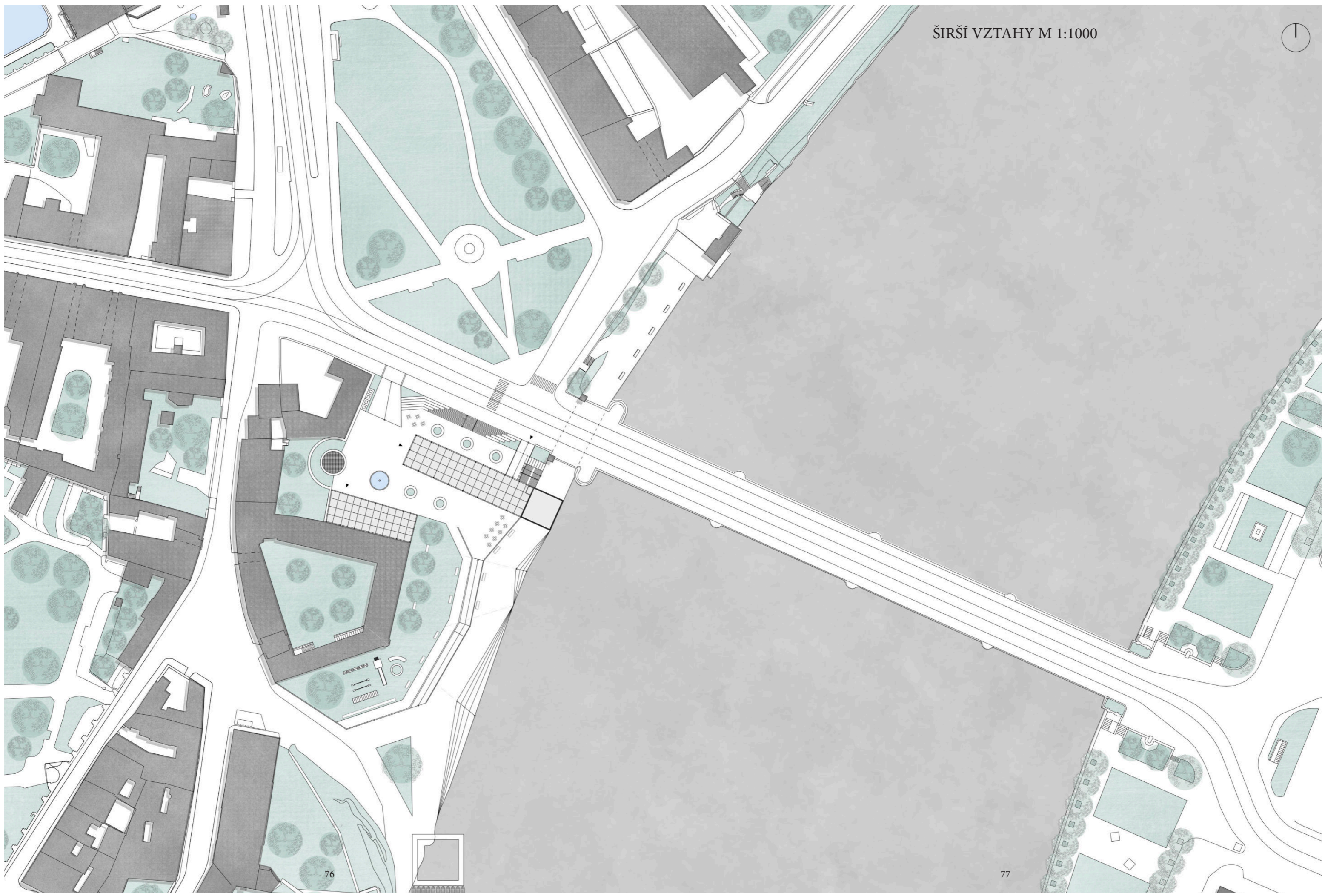
V okolí tržnice kromě zmíněných náměstí s pobytovými schody, kašnou, sezením se zelení a schody tvoří bezprostřední kontakt s vodou, navrhuji také komunitní skleník pro Malou stranu, kde si mohou místní pronajmout místo, dětské hřiště, případně doplněné pro stroje ke cvičení nejen seniorů a také přístaviště lodiček, které slouží zároveň jako molo pro pozorování labutí a posezení u řeky. Na náplavku vede svažující se terén a také schody mezi mostem a tržnicí.

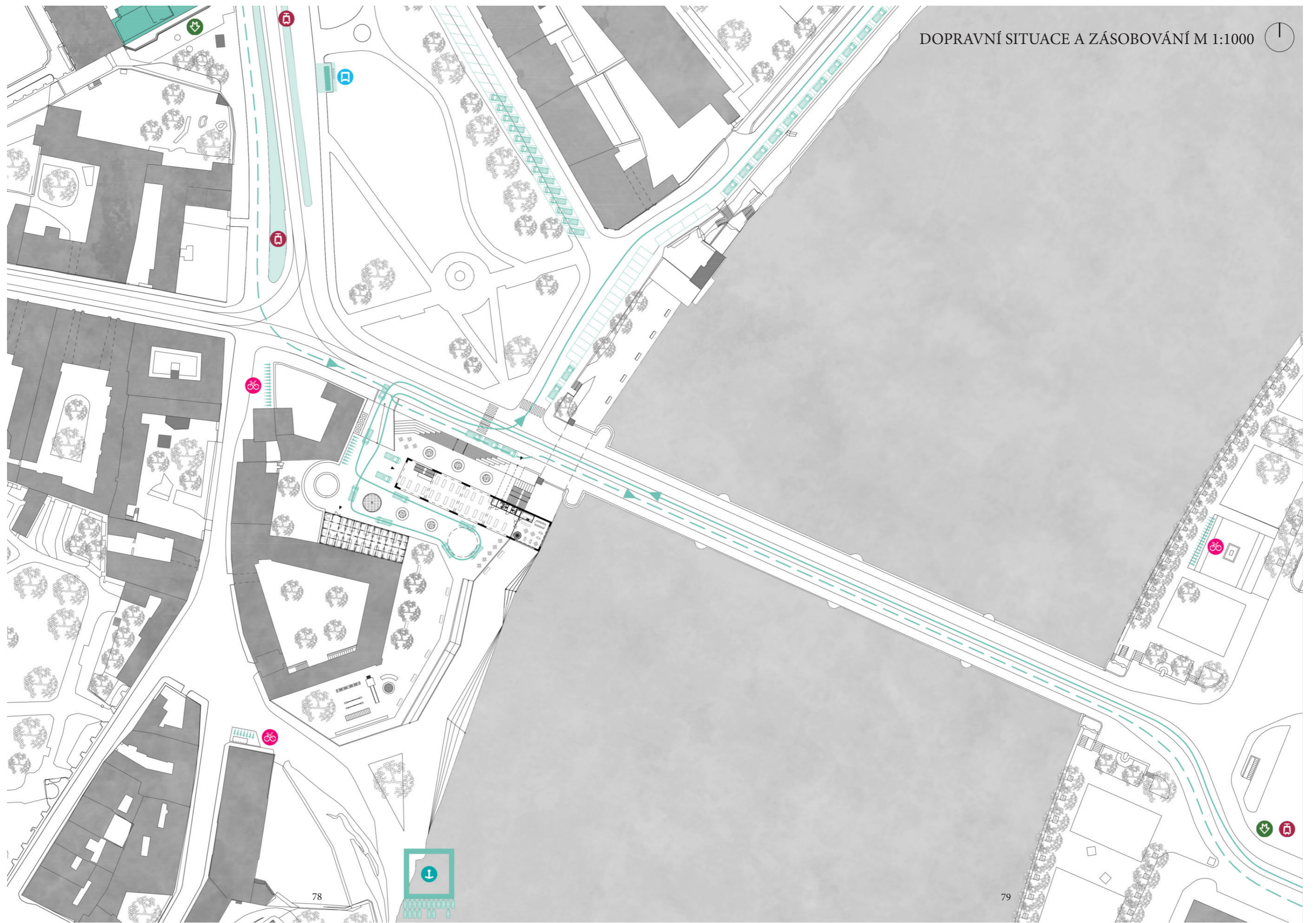
V loubí na náplavce umísťuji pražské židle, které jsou i ve veřejném prostoru o úroveň výš. Sama tržnice je v přízemí maximálně propustná, neuzavřená a dostupná bez omezení během celého dne i roku. Tvoří tak zastřešený veřejný prostor, který může sloužit i ke kulturním aktivitám. Okolí je vydlážděné s vodíciemi liniemi podél měnící se velikosti dlažby, jsou zde místa pro parkování kol. Povrch náplavky tvoří mlat Parkdecor, který je vhodný pro svou neprášivost a únosnost i pro běžce a jízdu cyklistů. V zimě navíc nezadržuje vodu, takže se při částečném tání nepoškodí a slouží proto po celý rok. Více před nepříznivým počasím krytou část tvoří druhé nadzemní podlaží, které má také tvar jednolodní haly, díky prosklení je stále v kontaktu s venkovním životem na mostě, ale jinak je zde prostorově izolováno a zajišťuje komornější atmosféru.

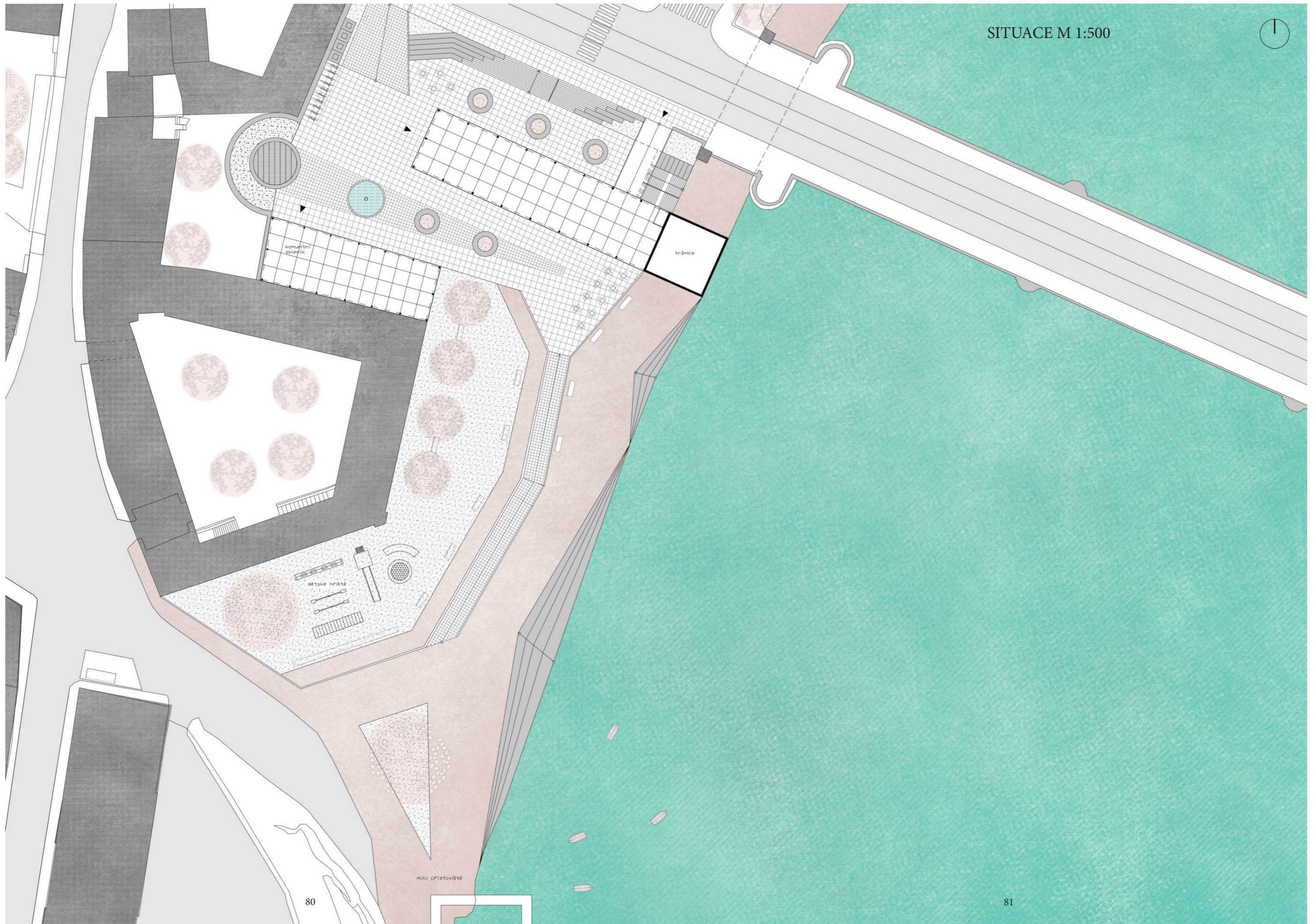
Výhled na řeku a přes řeku nabízí kavárna a posezení v posledním traktu budovy nad náplavkou, která může sloužit jako aktivátor dějů i v době, kdy se nebude pořádat trh a zvát tak návštěvníky přicházející z mostu, náplavky i zastávky Malostranské k posezení, odpočinku a kávě nad řekou.

AXONOMETRIE

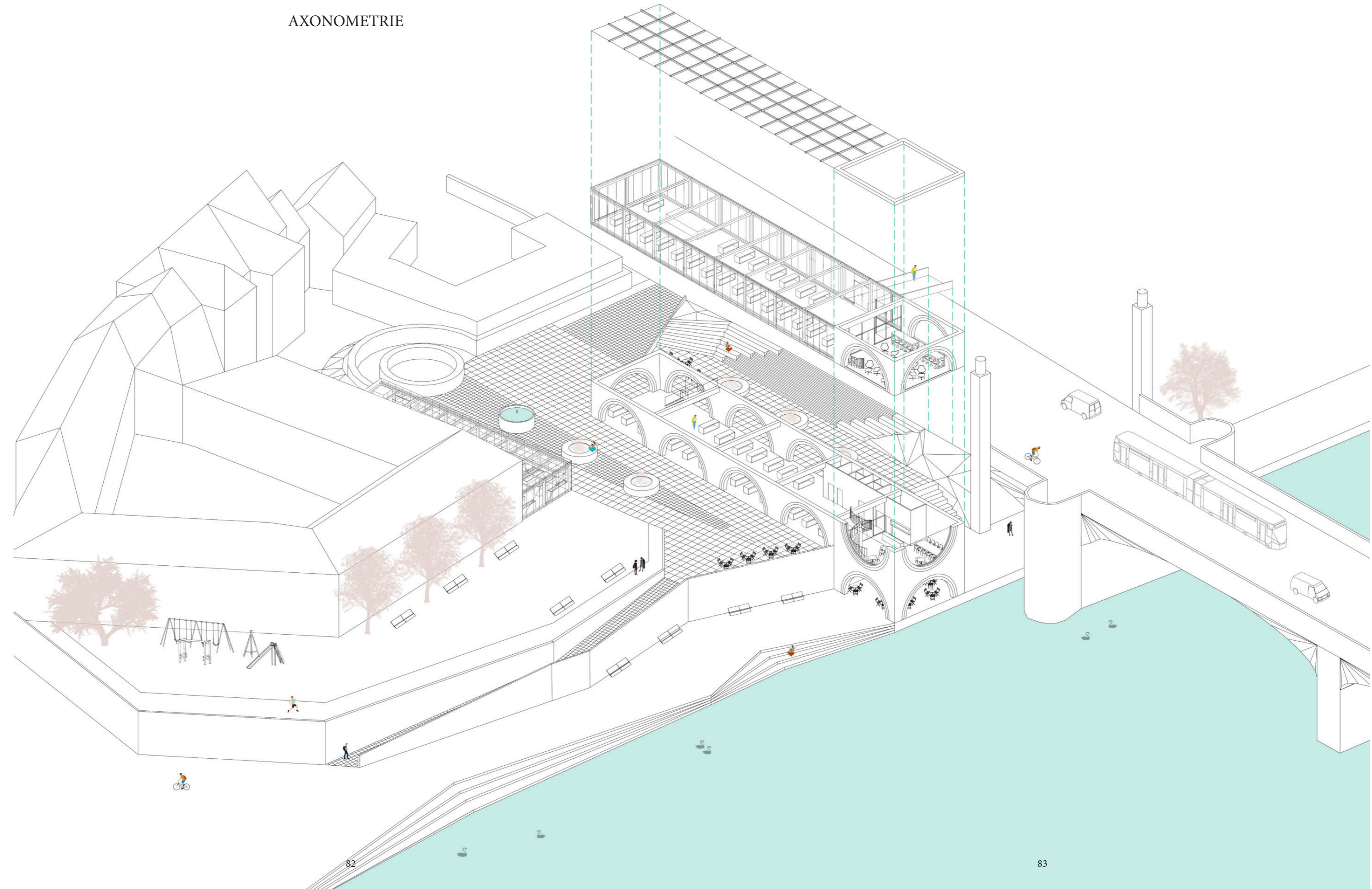
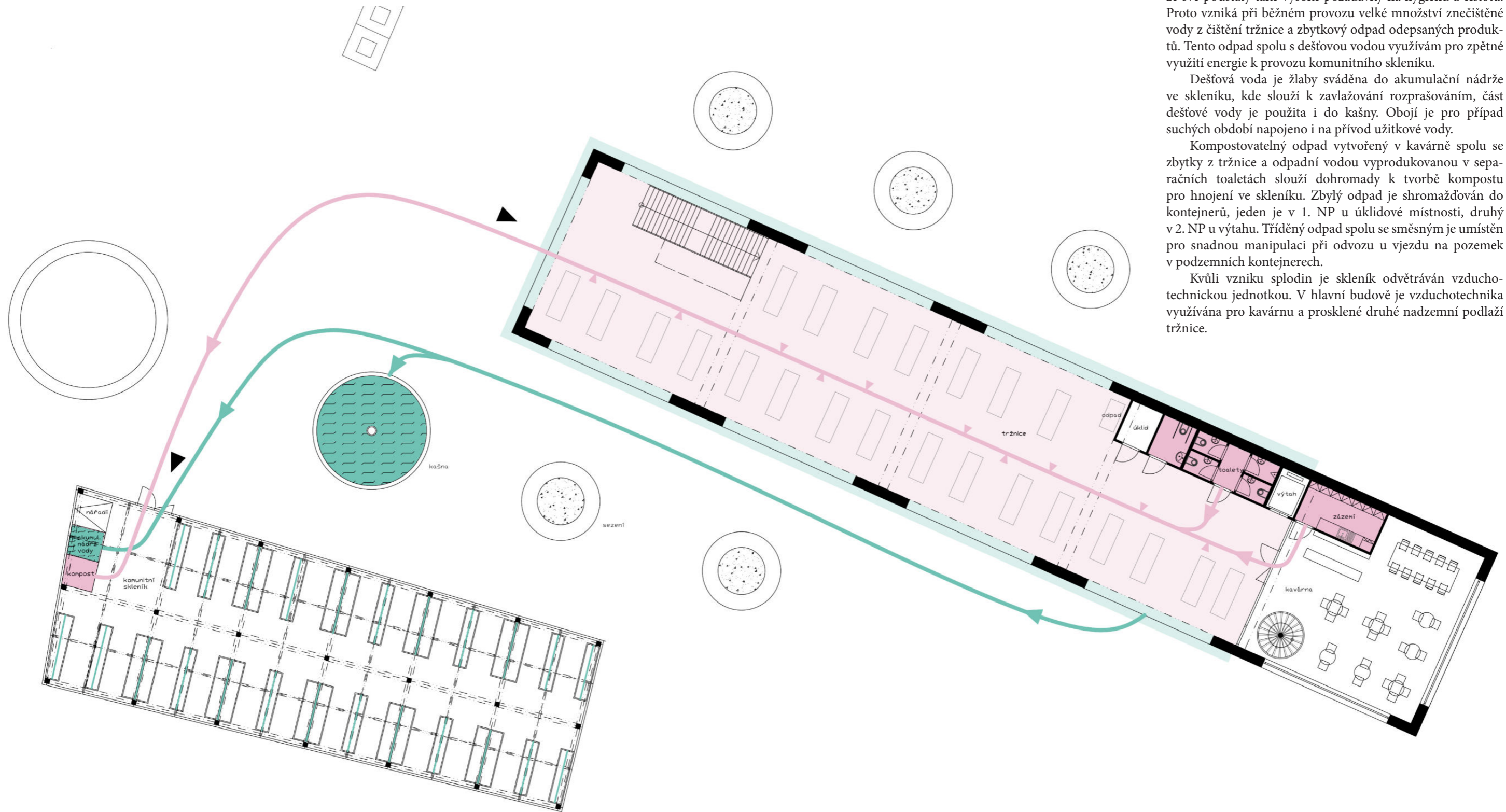

SCHÉMA ZPĚTNÉHO VYŽITÍ VODY A ODPADU

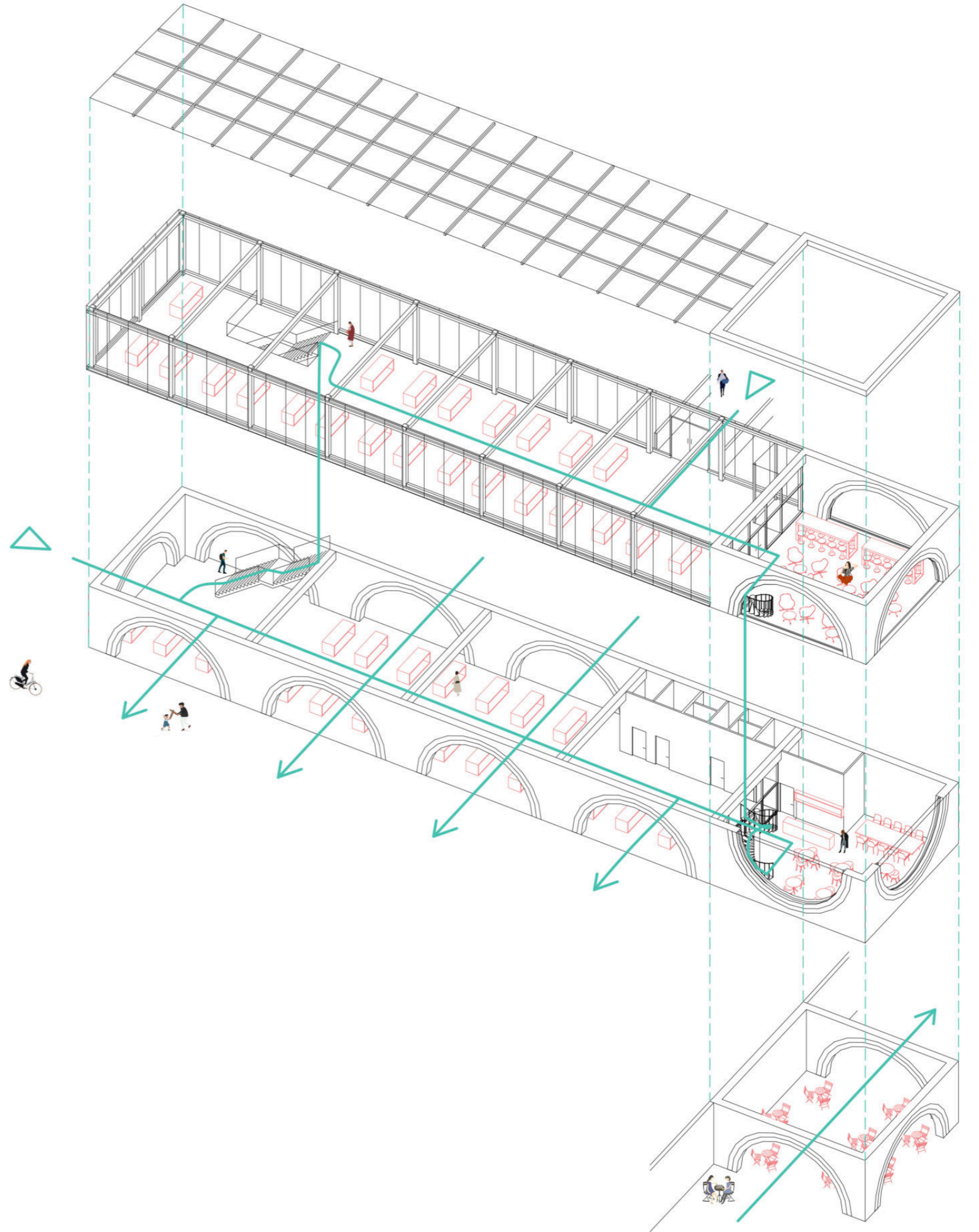
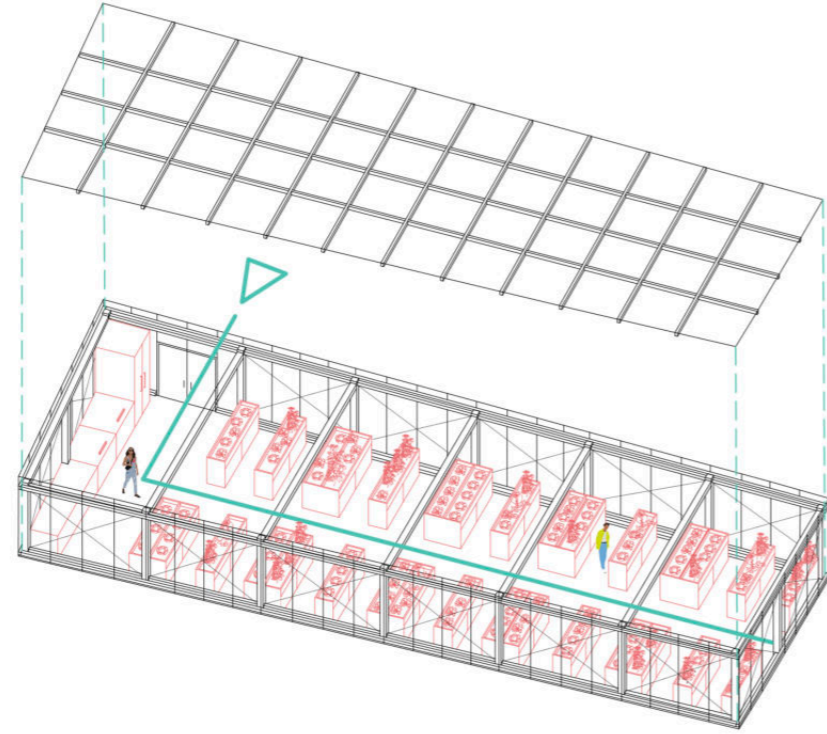

Provoz tržnice vyprodukuje velké množství odpadu a má ze své podstaty také vysoké požadavky na hygienu a čistotu. Proto vzniká při běžném provozu velké množství znečištěné vody z čištění tržnice a zbytkový odpad odepsaných produktů. Tento odpad spolu s dešťovou vodou využívám pro zpětné využití energie k provozu komunitního skleníku.

Dešťová voda je žlaby sváděna do akumulční nádrže ve skleníku, kde slouží k zavlažování rozprašováním, část dešťové vody je použita i do kašny. Obojí je pro případ suchých období napojeno i na přívod užitkové vody.

Kompostovatelný odpad vytvořený v kavárně spolu se zbytky z tržnice a odpadní vodou vyprodukovanou v separačních toaletách slouží dohromady k tvorbě kompostu pro hnojení ve skleníku. Zbylý odpad je shromažďován do kontejnerů, jeden je v 1. NP u úklidové místnosti, druhý v 2. NP u výtahu. Tříděný odpad spolu se směsným je umístěn pro snadnou manipulaci při odvozu u vjezdu na pozemek v podzemních kontejnerech.

Kvůli vzniku spodin je skleník odvětráván vzduchotechnickou jednotkou. V hlavní budově je vzduchotechnika využívána pro kavárnu a prosklené druhé nadzemní podlaží tržnice.

tříděný a směsný odpad

výdech metra

průchod pod mostem

košna

tržnice

sezení

odpad / úklid

zázemí

kavárna

nářadí

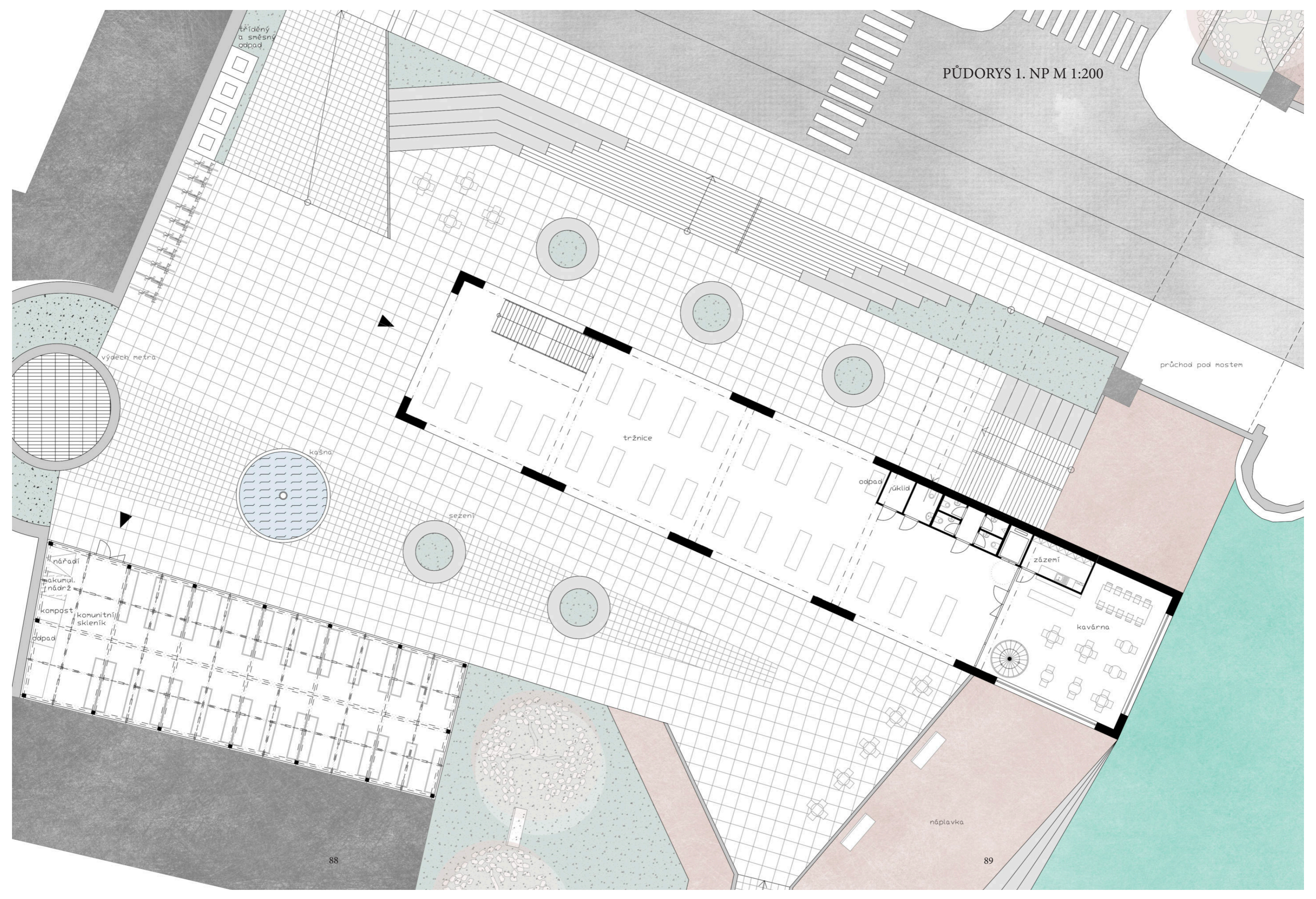
akumul. nádrž

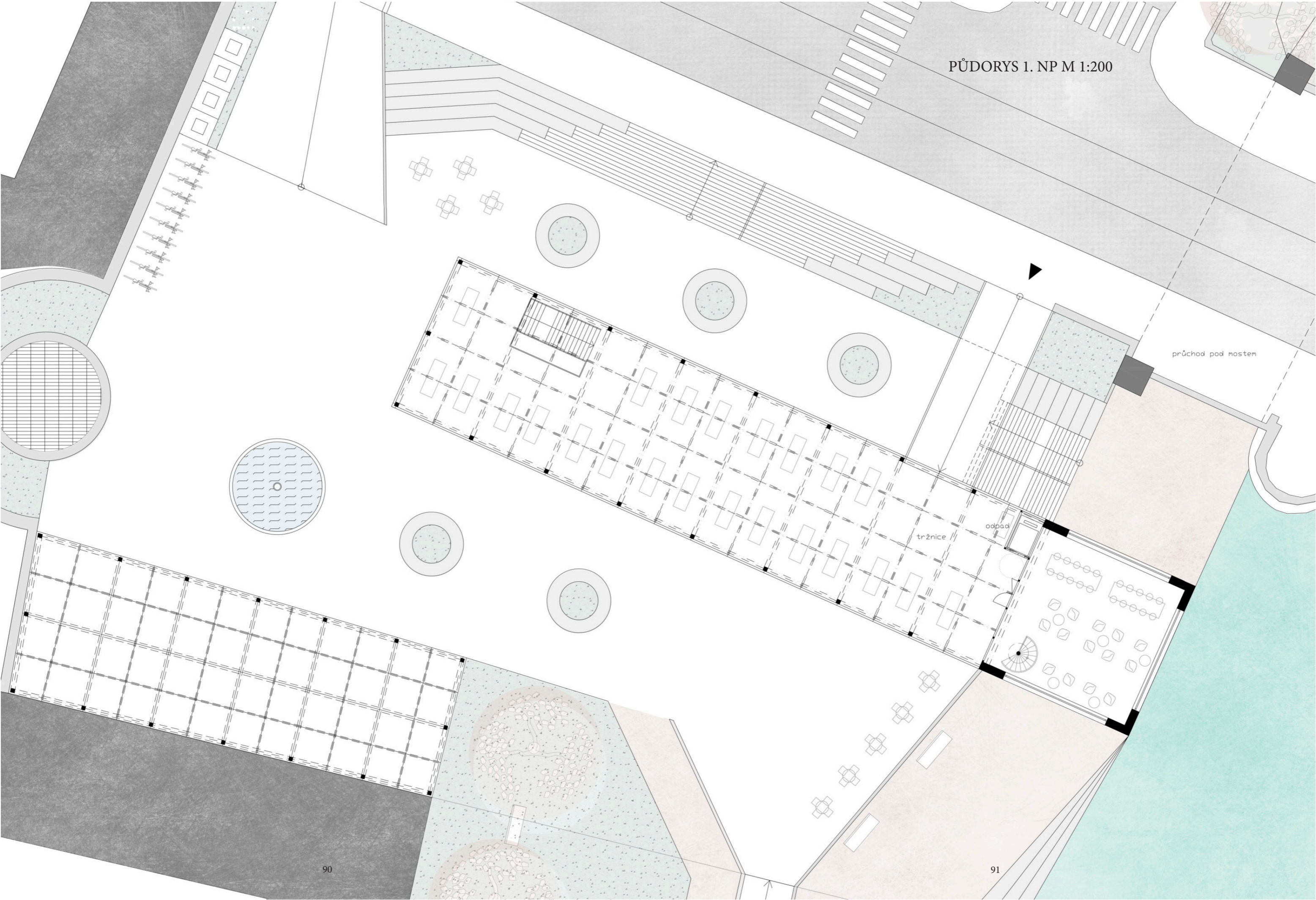
kompast

odpad

komunitní skleník

náplavka

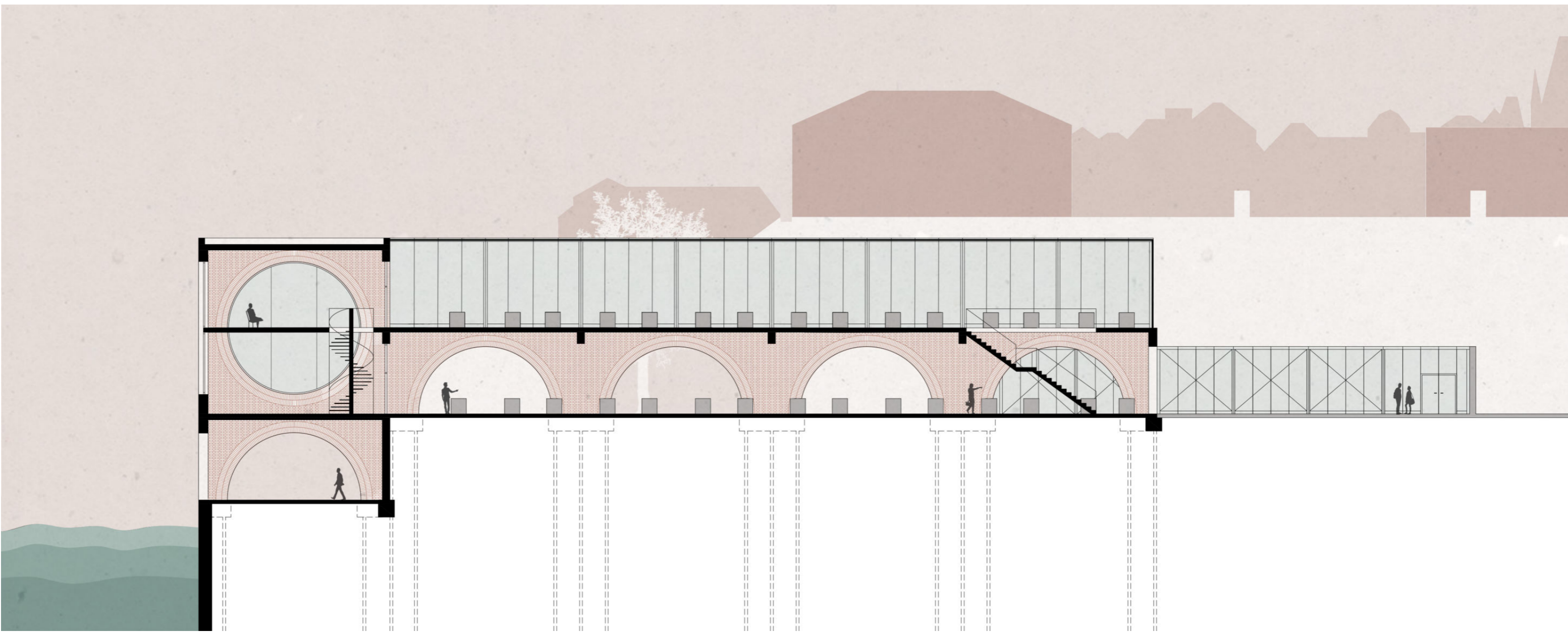

průchod pod mostem

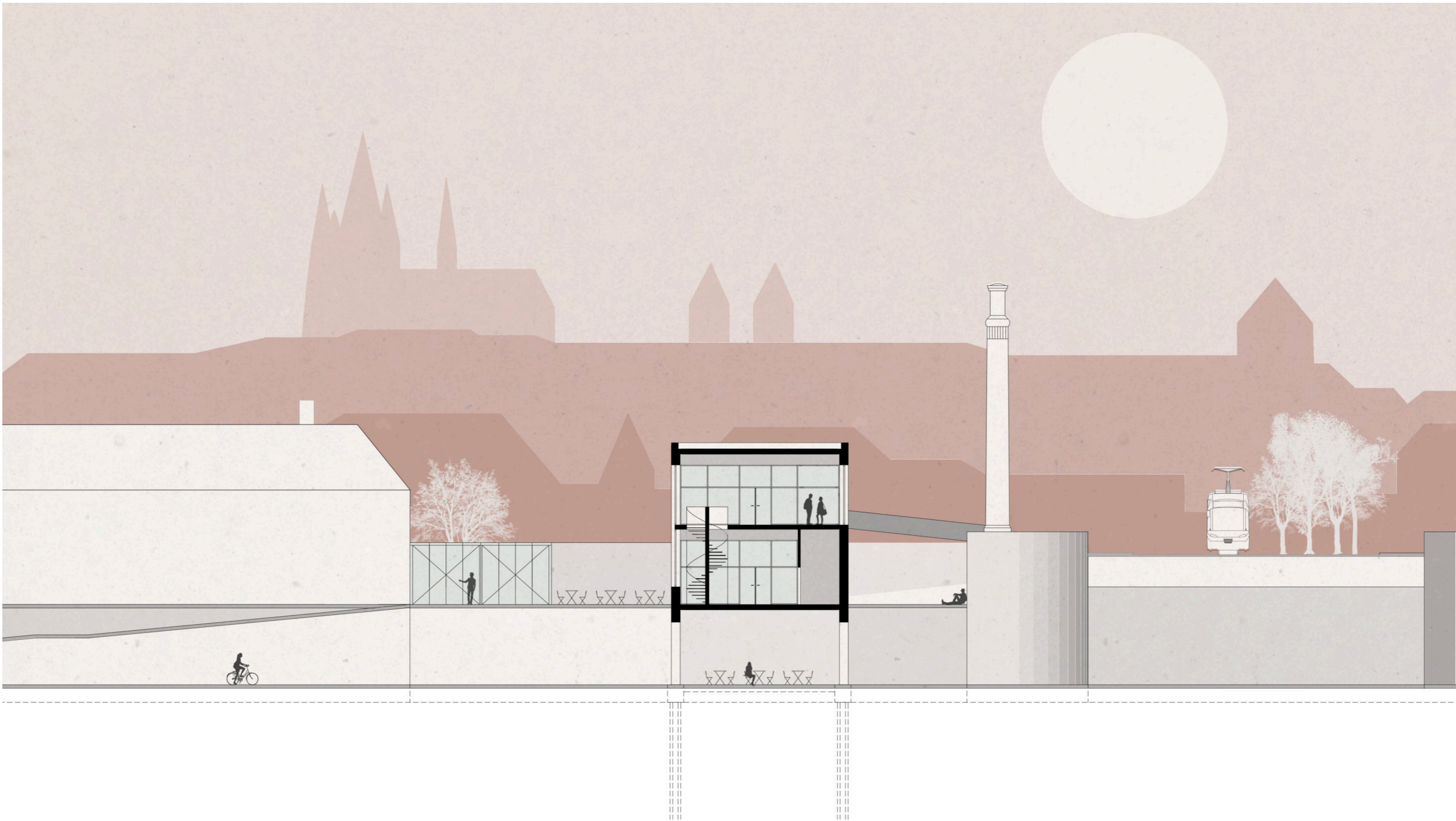
tržnice

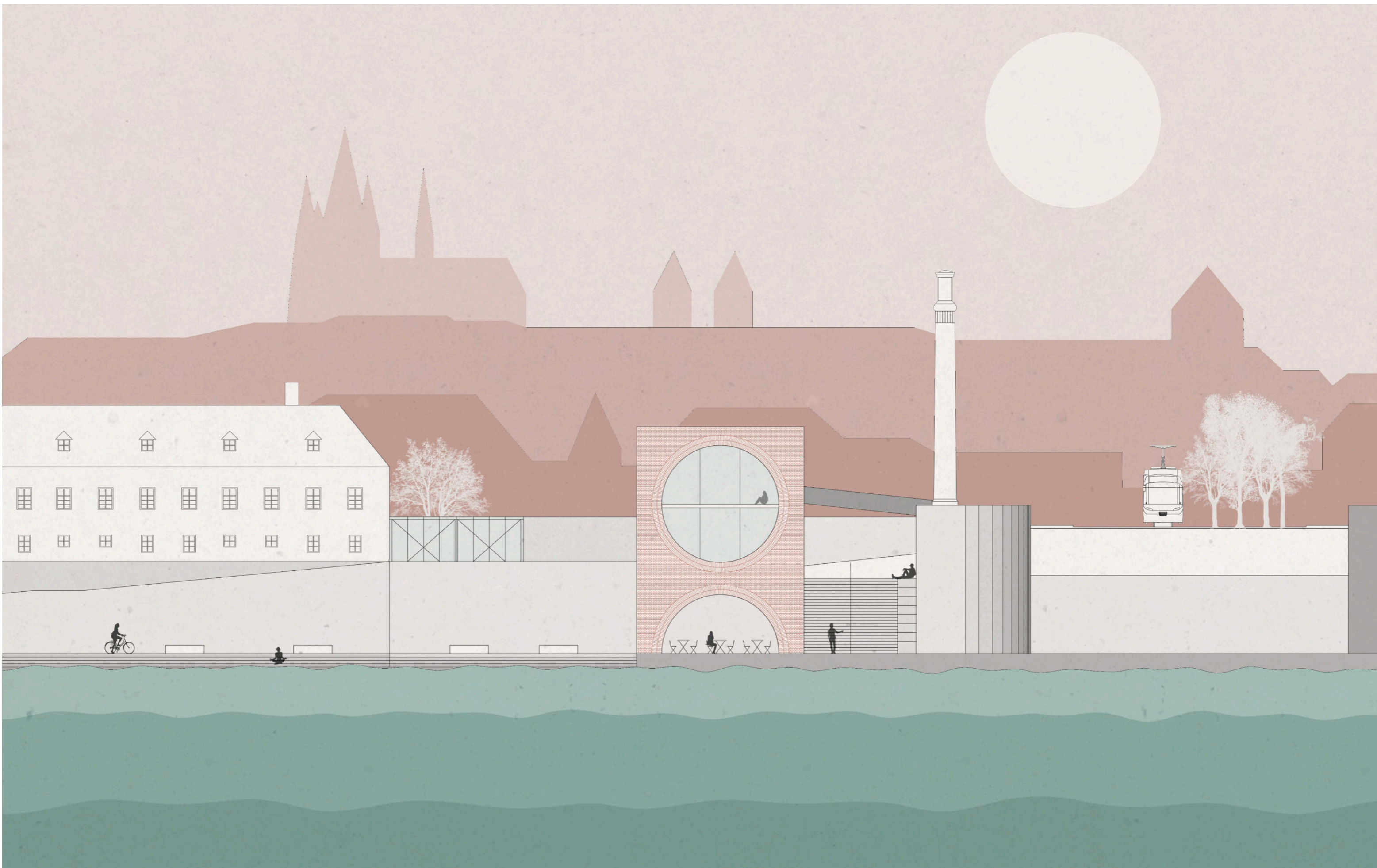
odpad

PODÉLNÝ ŘEZ M 1:200

PŘÍČNÝ ŘEZ M 1:200

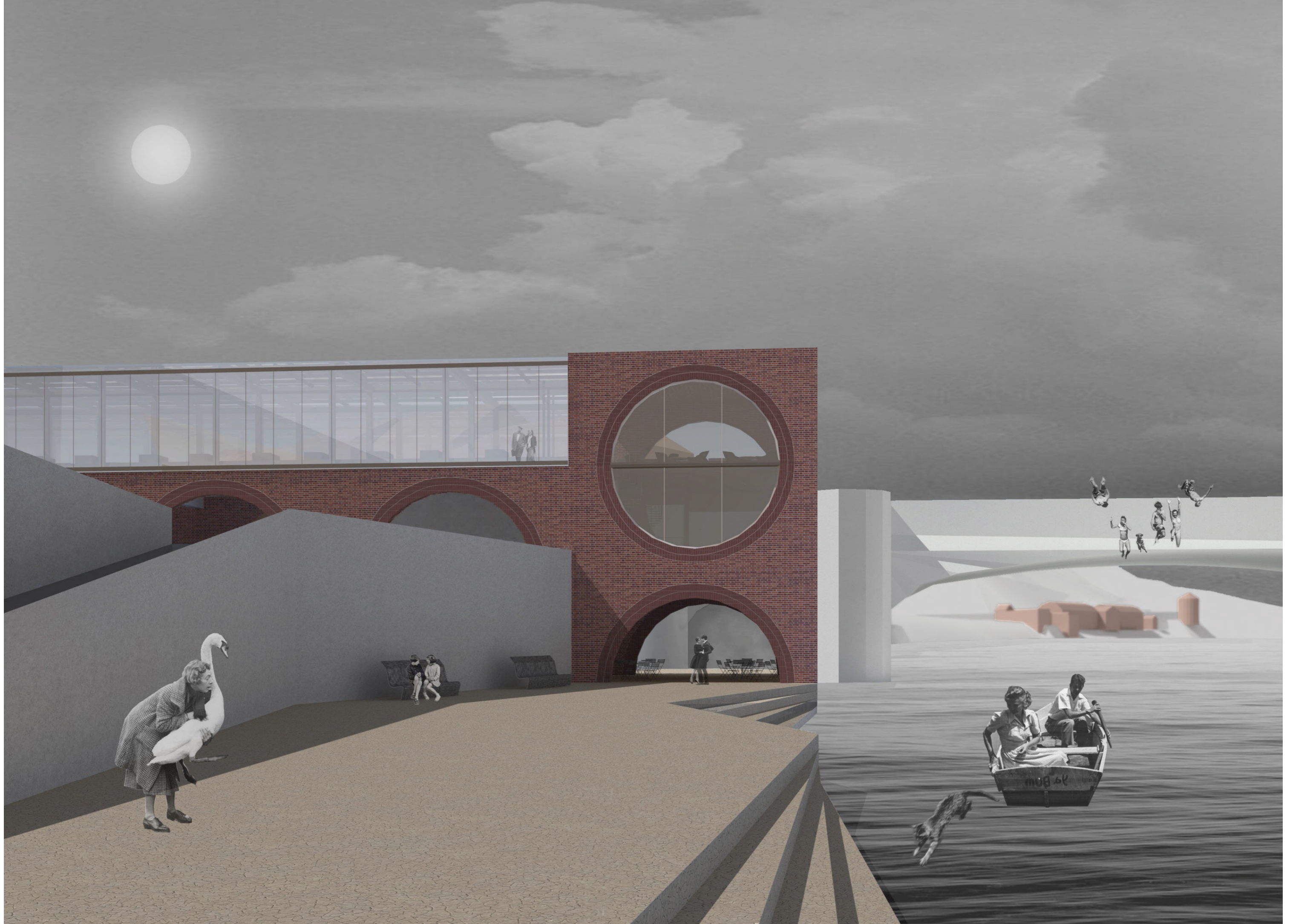

NÁVRH

KONSTRUKCE

„Architektura začíná tehdy, když se dvě cihly pečlivě položí k sobě.“
Mies van der Rohe

Materiálové řešení klárovske tržnice vznikalo současně s hledáním hmoty. Rozhodnutí použít nejklaštější plnou cihlu 290x140x65 mm pro celou konstrukci podstavce hmoty padlo v okamžiku, kdy jsem se rozhodla odkazovat k barevné paletě pražského panoramatu (a tedy hlavně barvě pražského prejzu) a upřednostnit tak zasazení do svého kontextu pomocí barevnosti a materiality raději než pomocí tvarů (kde se nabízely šikmé střechy a méně geometrické tvary, než které nakonec tržnice má).

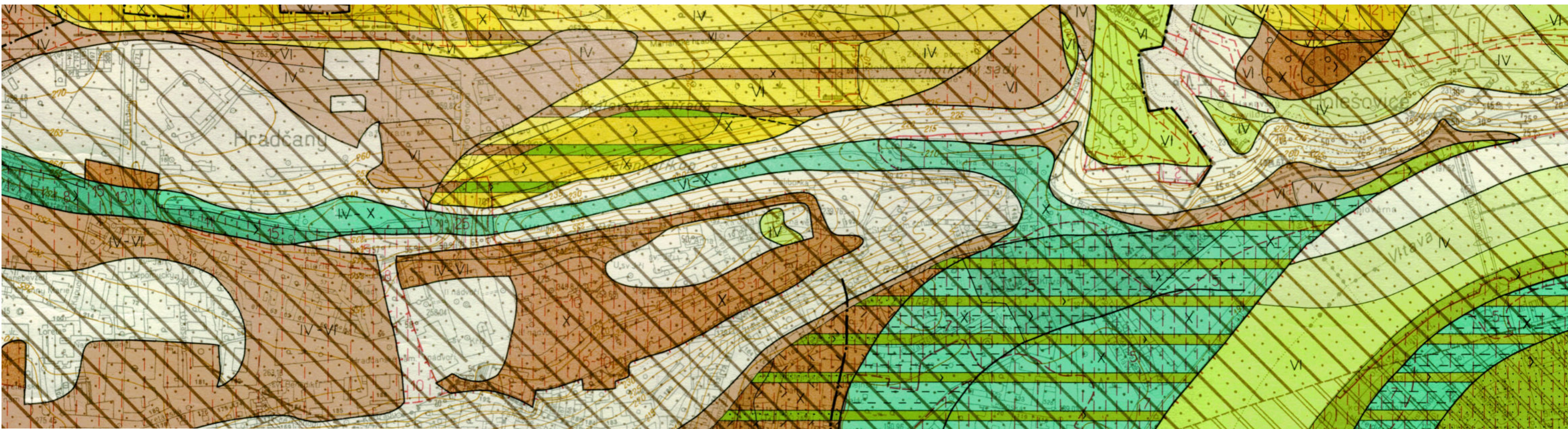
Cihla je nadčasová, neotřesitelná, je stejným historií osvědčeným archetypem jako sama tržnice – ta stejně jako cihly slouží lidem tisíce let. Navíc, ač Christian Norberg-Schulz označuje Prahu za archetyp města romantického, vidím v pražském panoramatu i něco z města klasického – Pražský hrad jako dominanta na kopci a pod ním vrstvy podhradí. Z kombinace všech těchto vlivů a mých dojmů padlo rozhodnutí postavit klasickou, zděnou tržnici s tvary základní geometrie. Stěny tak tvoří 4 moduly cihly, celkem 600 mm, v choulostivých místech podpořeny výztuží ve zdivu, které nesou železobetonovou obousměrně prnutou stropní desku uloženou po obvodu na cihelných zdech a železobetonových překladech.

Druhou konstrukční vrstvou je pak ocelová konstrukce druhého podlaží kotvená do cihlové části stavby, konkrétně do železobetonových stropních věnců. Ta tedy zachycuje zatížení větrem a není třeba ztužení zavětrováním. Fasáda je zde řešena průsvitnými skleněnými panely kotvenými k vlastnímu nosnému roštu, které odkazují k nedalekému skleníku pro komunitní zahrádku, který doplňuje tržnici a funguje jako její zmenšenina. Konstrukce je ze svařovaných rámu natřených na bílo s plnostěnými čtvercovými a obdélníkovými průřezy s ohledem na příčnou tuhost. Bude použito protisluneční sklo s nízkou hodnotou součinitele prostupu tepla Glassolutions a kromě přirozeného proudění vzduchu skrz schodiště a dveře 2. NP, bude prostor větrán i vzduchotechnickou jednotkou zahlobenou nebo spojenou se skleníkem. Skelet je ryze současnou adicí ke klasickému podstavci, neobtěskává se do panorama při pohledu od řeky, ale zároveň je na hlavní pohledové ose při přístupu ze zastávky Malostranská. V adici rozdílných konstrukcí i volném zaměňování, kde má vlastně tržnice hlavu a kde záda, jsem se snažila podpořit malebnost a romantiku, kterými Klárov nenuceně sám oplývá.

Volba použít plnou cihlu jako hlavní konstrukční prvek se může zdát v dnešní době netypická, slovy pana konzultanta experimentální. Po hledání materiálu se pro mne ale na daném místě stala přirozenou, jednoznačnou volbou. V okolí na Malé straně jsou domy historicky zděné, ať už s arkádami nebo bez, sice omítnuté, ale cihla je zde hlavní konstrukční materiál a pálená taška dominantní střešní krytina. Při jiné funkci stavby, kde by bylo zapotřebí zateplení a složitější skladba obvodové konstrukce, by použití cihly bylo podle mého názoru méně racionální, ovšem tržnice je propustná, neuzavřená a prodyšná – v podstatě jde o zastřešený veřejný prostor, a proto jsem chtěla, aby měla možnost vyniknout její materiálová jednoduchost a přímočarost zevnitř i zvenčí.

Pro tržnici jsem vybrala místo při Vltavě, což znamenalo specifické podmínky pro zakládání stavby. Geologické mapy ukazují, že je zde do hloubky více než 10 m kombinace velmi nesoudržných písčitých štěrků a písků teras Vltavy s hlinitopísčítým holocénními náplavami s bahnitými a štěrkovými polohami a velkou průlinovou propustností a vododajností, což spolu s hloubkou pokryvných útvarů do hloubky 14 m a tedy 18 m od našeho bodu $\pm 0,000$ komplikuje zakládání. Omezující je i poloha metra v hloubce 14 metrů pod dnem Vltavy, které je v těchto místech asi 5 metrů a celkově tedy 23 metrů pod $\pm 0,000$. Metro je tedy už ve skále a je tak možné založit tržnici na hlubinných základech mikropilotami kotvenými do skalního podloží, aniž by došlo k provrtání metra. Pod pilíři nosných zdí jsou železobetonové patky sahající do nezámrzné hloubky -1 m. Podlaha je hydroizolovaná asfaltovými pasy proti spodní vodě, jejíž hladina je naměřená v hloubce -3,6 m, ale kvůli blízkosti Vltavy a do ní ústících potoků se může výrazně měnit.

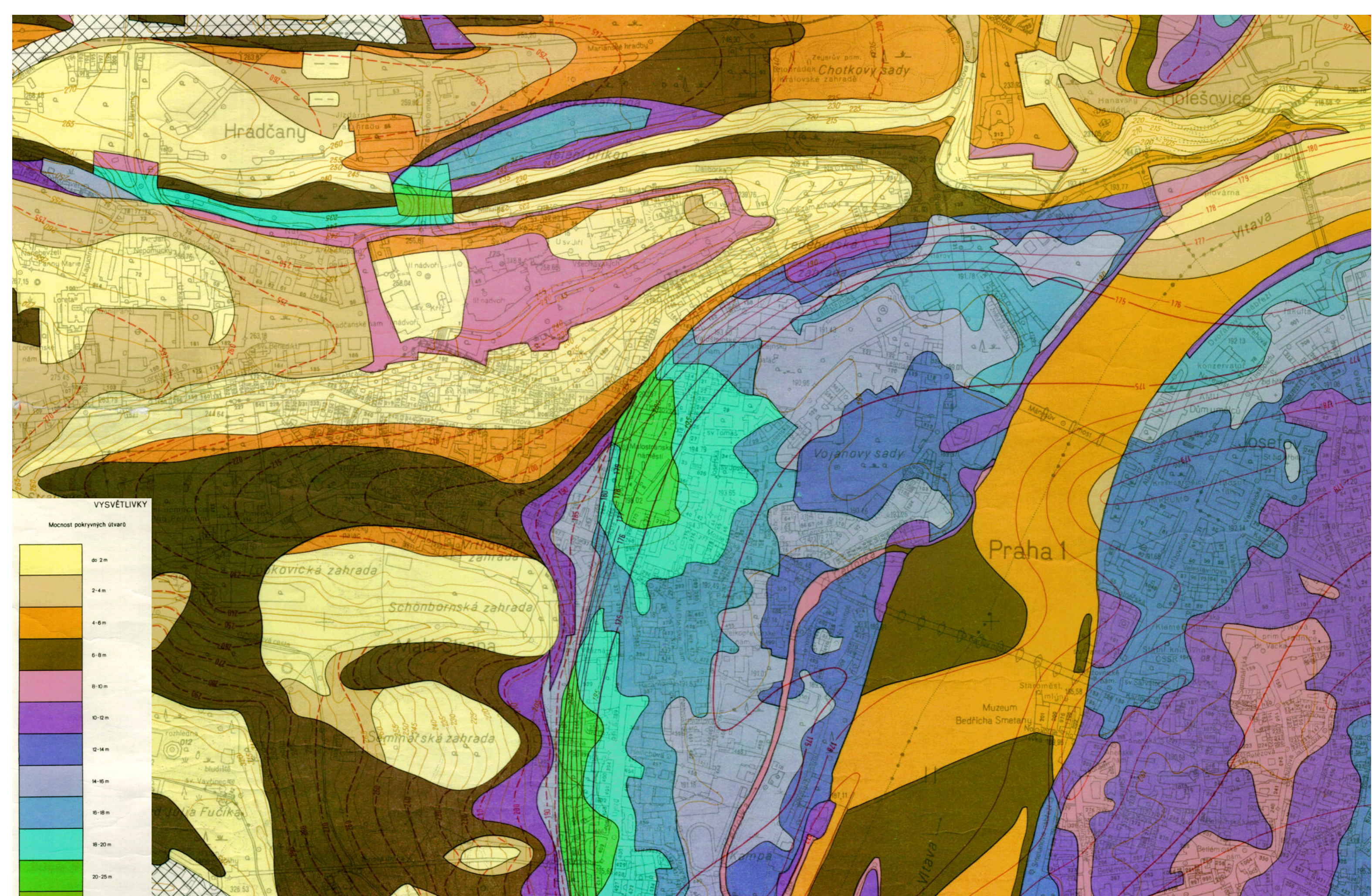
Vzhledem k propustnosti konstrukce pro vítr, déšť i sníh, je betonová podlaha i okolí stavby vyspádované směrem k soustavě žlabů, které odvádějí dešťovou vodu do akumulační nádrže pod skleníkem. Zde je používána k zalévání. Kvůli očekávanému dočasnému zvýšenému množství vody, včetně potenciálních záplav, je zde také navrženo pojistné odvodnění pomocí drenážní trubky s geotextilií podél obvodových základů stavby.

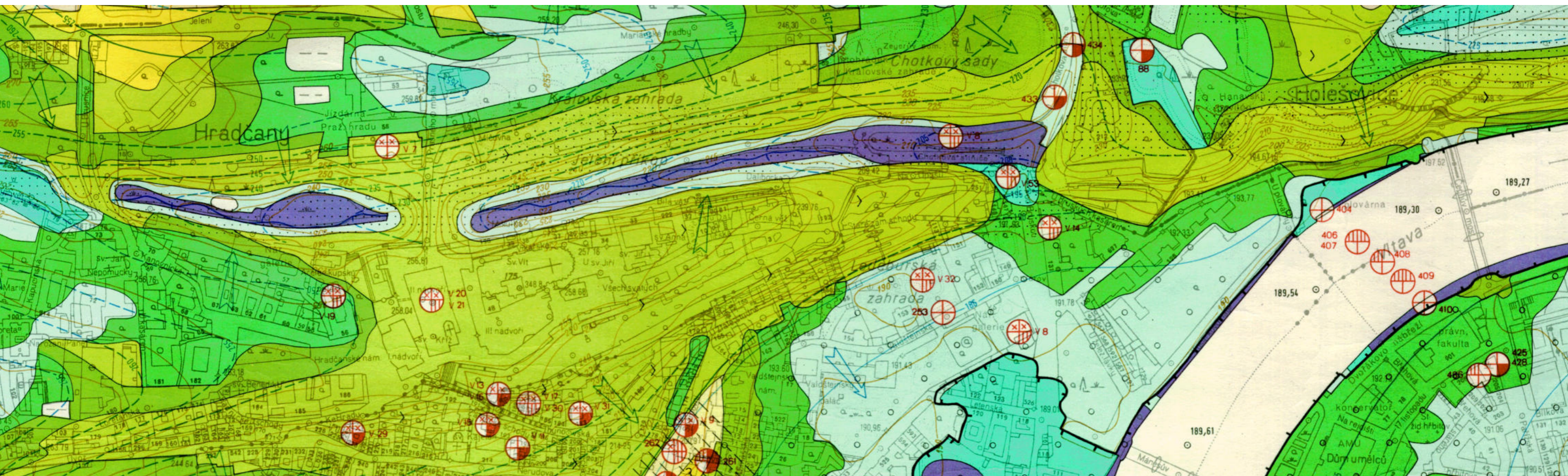

VYSVĚTLIVKY

Horniny skalního podkladu		Horniny pokryvných útvarů	
ordovik		2	4 6 10 a více m
	šárecké břidlice - tmavě šedé jílovitopískové slátnaté břidlice	IV	VI X
	slácké křemence - žlutavě jemnozrnné křemence a pískovce s vločkami tmavě šedých siltovců (na Petříně převážně písčité)	IV	VI X
	dobrotvské břidlice - černosedé, husté slátnaté jílovité břidlice	IV	VI X
	letenské vrstvy - tmavě šedé droby a siltovce s lavičce tmavých pískovců	IV	VI X
	vinické (černinské) břidlice - černosedé husté slátnaté jílovité břidlice	IV	VI X
	zahofaniské (chlustinské) vrstvy - tmavě šedé siltovce a siltové břidlice - peškarbonátové	IV	VI X
	bohdalecké vrstvy - tmavě šedé, husté jemné slátnaté jílovité břidlice	IV	VI X
	bohdalecké vrstvy s žilami diabázu	IV	VI X
	svrchní křída	IV	VI X
	černosedé jílovce se zuhelnatělými zbytky rostlin (pásmo I - cenoman)	IV	VI X
	středně až hrubozrnné kaolínické pískovce, rozpadavé (pásmo I a II - cenoman)	IV	VI X
	jíly a slátné jíly (pásmo III a - turon)	IV	VI X
	písčité siltovce (opuky) (pásmo III b - turon)	IV	VI X
	hranice hornin skalního podkladu ověřené	IV	VI X
	neověřené	IV	VI X
	hlavní tektonická linie		

VYSVĚTLIVKY

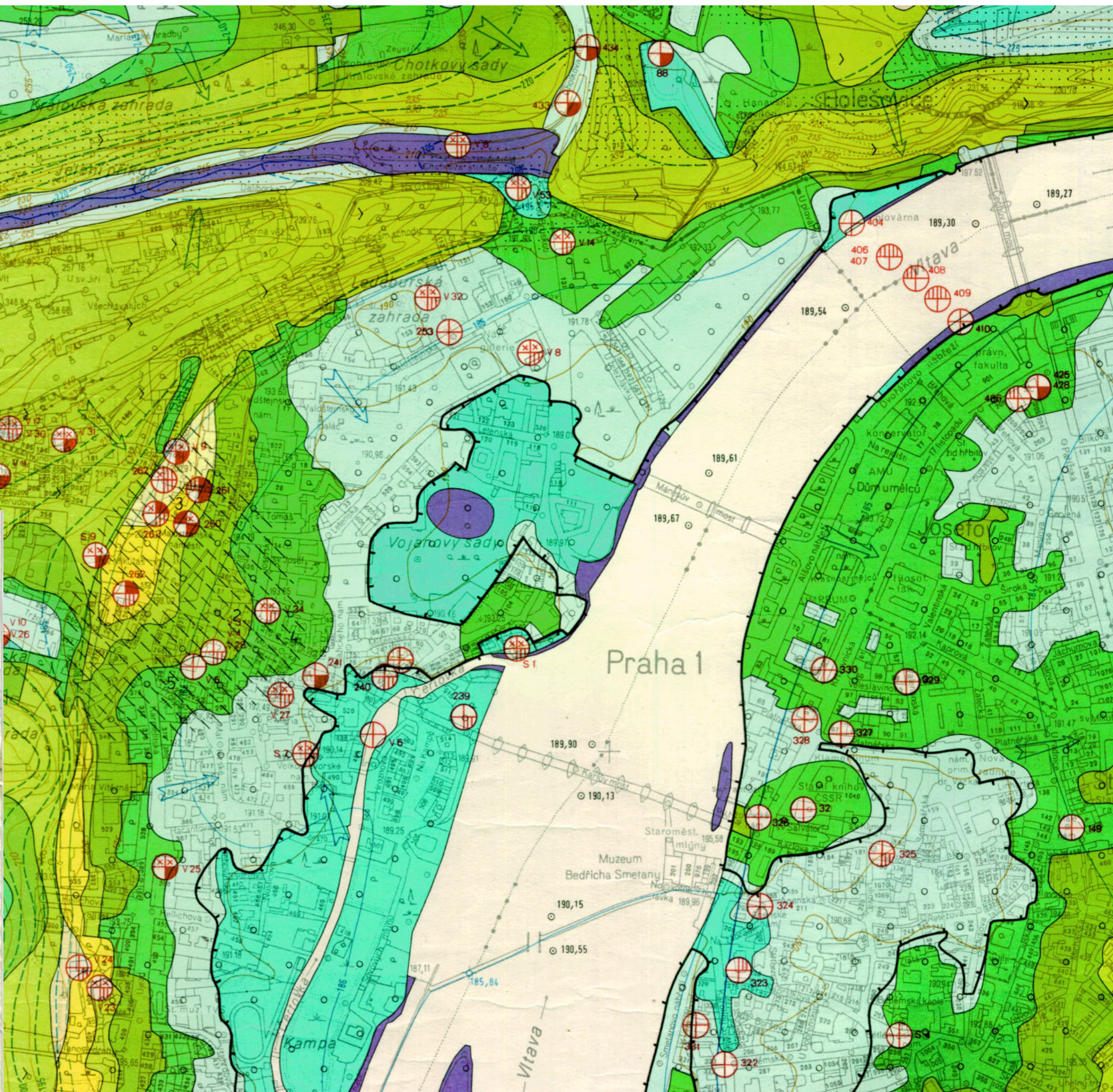
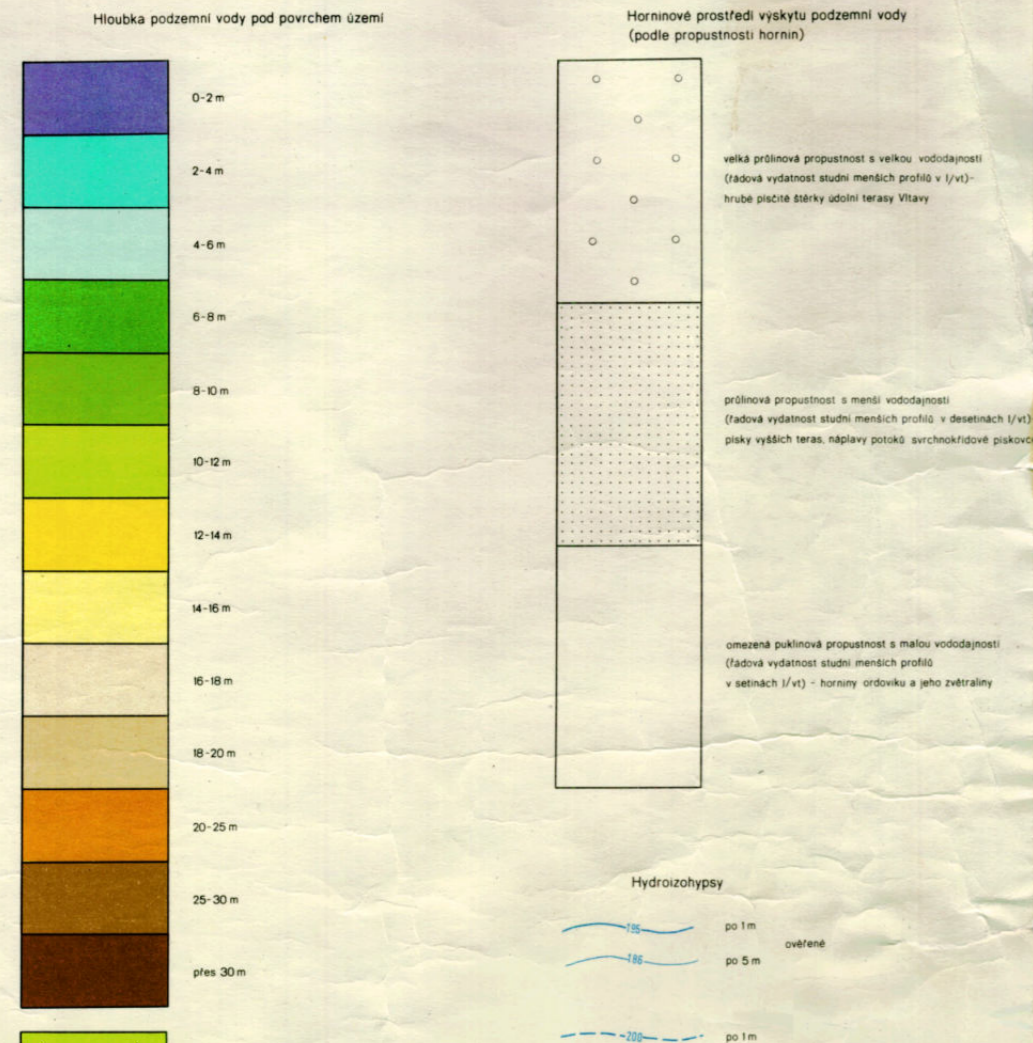
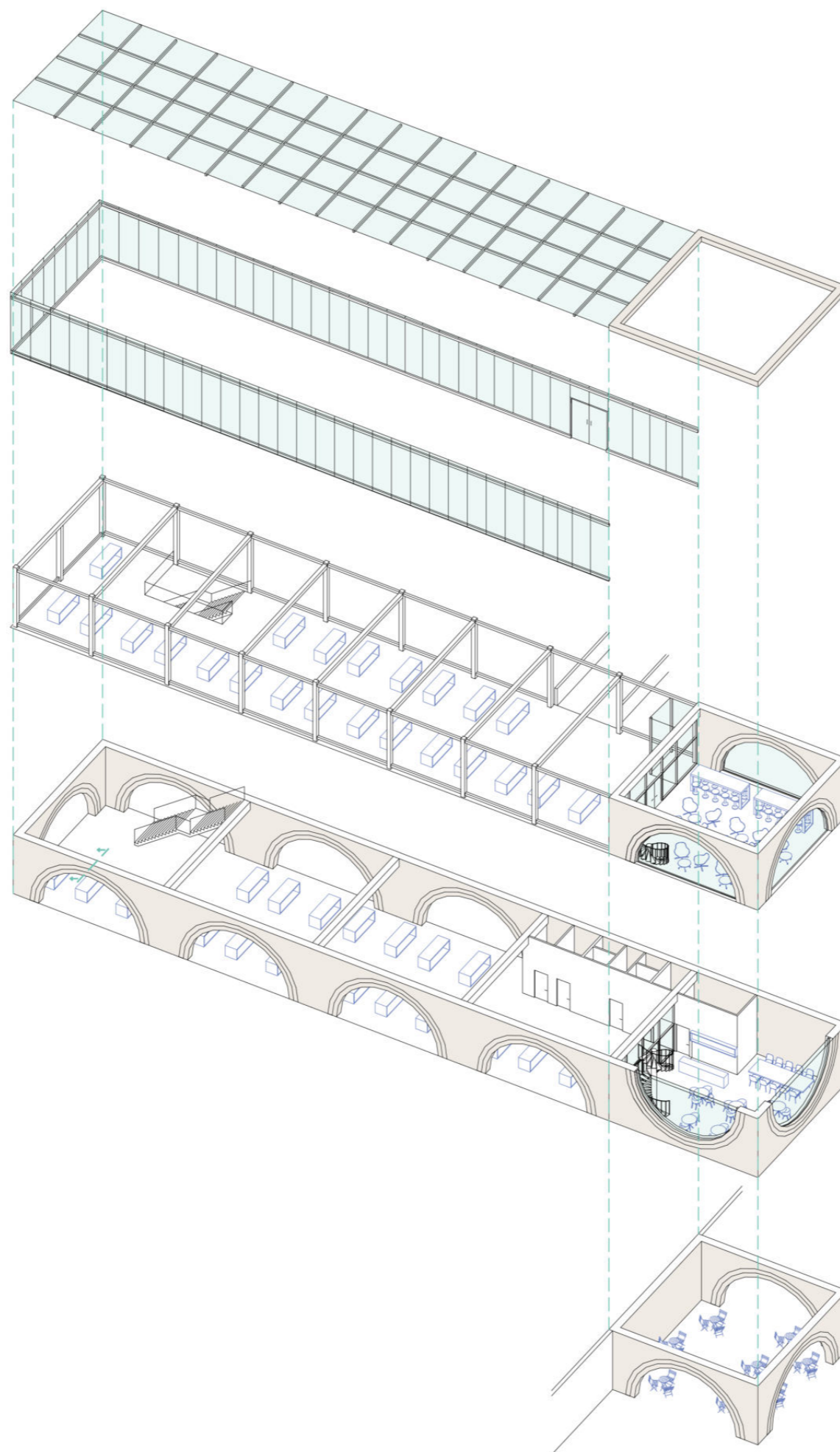
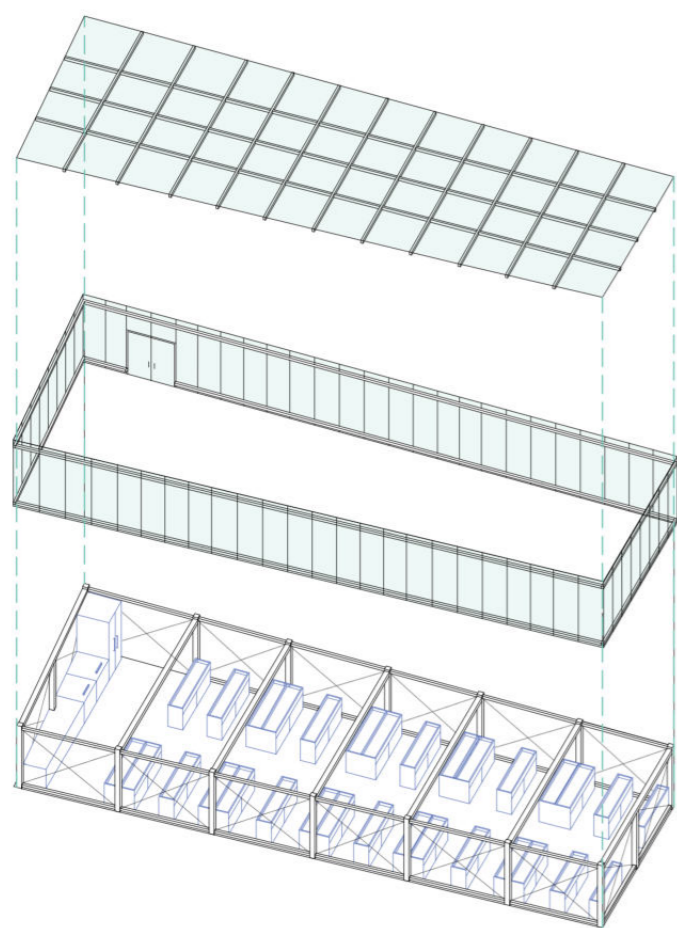

SCHÉMA KONSTRUKCE

Konstrukce druhého nadzemního podlaží je z ocelového rámového skeletu, plnostěných profilů natřených na bílo. Fasádu tvoří z vnějšku uchycené skleněné panely z protislunečního skla. Stejně panely jsou použity i na patě fasády. Translucentní sklo umožňuje polopropouštět dění v tržnici ve formě hry stínů a reje ven skrz fasádu, zároveň umožňuje soukromí při jiném využití prostoru. Stejná konstrukce, ale s čirými, protipožárními skly (z důvodu umístění v ochranném pásmu výduchu z metra) tvoří i skleník.

Konstrukci prvního nadzemního podlaží tvoří otevřená arkáda oblouků zhotovených z plných cihel vázaných ve 4 modulech do tloušťky zdi 600 mm. Samotný oblouk pak rozpínají dvě vrstvy cihel nad sebou. Stejný princip konstrukce funguje i v jednom modulu druhého nadzemního podlaží a v nultém nadzemním podlaží v rovině náplavky, kde podnoží kavárny tvoří loubí.

V příčném směru nesou zatížení železobetonové průvlaky s věnci skrytými za vrstvou cihel z každé strany. Do věnců jsou kotveny rámy horního patra. Zdi zázemí a hlavní schodiště jsou z pohledového betonu. Finální vrstvu podlahy tvoří cementový potěr.

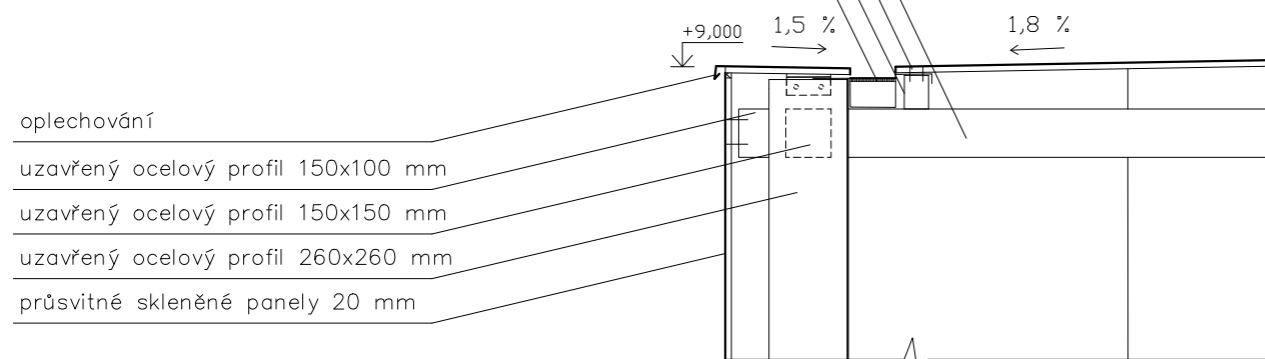
Do podloubí na navržené náplavce jsou umístěny Pražské židle, které jsou i o patro výše před tržnicí. Z obou míst je z nich výhled na řeku i Prahu a loubí umožňuje i úkryt proti dešti.

KONSTRUKCE M 1:20

D1

- uzavřený profil 150x150 mm
- neprůhledné skleněné panely 20 mm
- uzavřený ocelový profil 120x80 mm
- plechový žlab s mřížkou 100x150 mm

- oplechování
- uzavřený ocelový profil 150x100 mm
- uzavřený ocelový profil 150x150 mm
- uzavřený ocelový profil 260x260 mm
- průsvitné skleněné panely 20 mm

D2

- skleněné panely 20 mm
- uzavřený ocelový profil 260x260 mm
- uzavřený ocelový profil 150x100 mm

+4,500

- oplechování
- kotvení
- železobetonová deska 250 mm
- cihla plná 150 mm
- železobetonový věnec 300 mm
- cihla plná 4x150 mm

+3,500

- cementový potěr 50 mm
- hydroizolace asfaltový pás 2x4 mm
- penetrační nátěr
- podkladní beton 150 mm

D3

- betonový žlab s mřížkou 150x180 mm
- šterkový podsyp, min. 300 mm
- drenážní trubka s geotextilií ø150 mm
- betonová dlažba 40 mm
- šterkopísek 40 mm

-0,200

-1,000

-1,150

-1,300

120

KONSTRUKCE M 1:50

+9,000

1,5 %

1,8 %

D1

+4,500

D2

+3,500

D3

+0,000

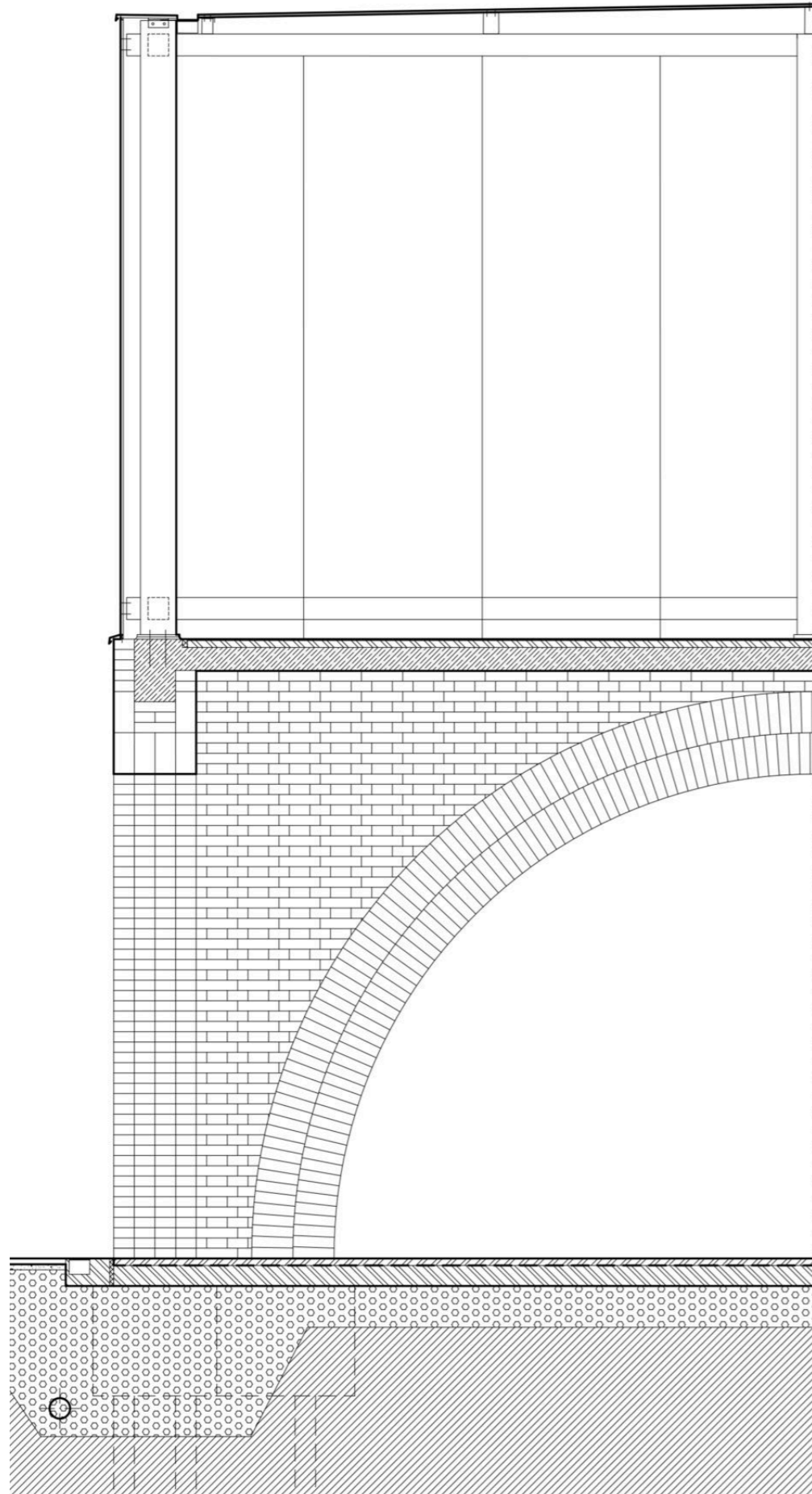
-0,200

-1,000

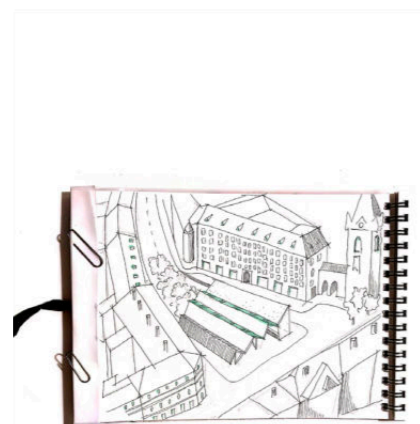
-1,300

-3,600

121

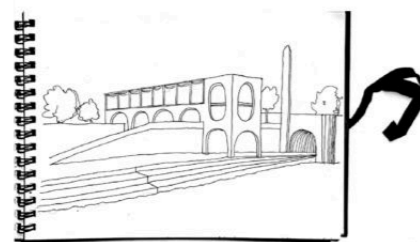
VARIANTY

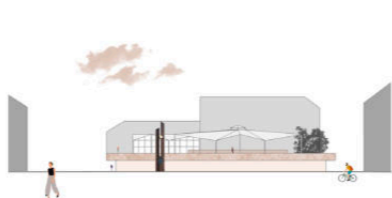
varianta 1 - Senovážný trh

varianta 2 - Tylův trh

varianta 3 - Tržnice Klárov

varianta 4 - Floroof

V průběhu zimního semestru jsme společně v ateliéru vytipovali třicet pražských míst, která se nám zdála zajímavá pro budoucí tržnici a v předdiplomu jsme je prověřovali urbanisticky a funkčně. Z těchto třiceti míst se do užšího výběru pro zadání letního semestru dostalo pět pozemků, na nichž jsme dle svého výběru navrhli čtyři varianty – vybrala jsem si Senovážné náměstí jako výzvu navrhnout tržnici na tak malém a sevřeném prostoru, elegantní, protáhlé Tylovo náměstí v klasické blokové zástavbě Vinohrad, svažité pozemek na Klárově identifikovatelný jako „mezi mostem a místem s labutěmi“ a riskantní nápad umístění tržnice na prázdnou betonovou střechu vstupu do metra na Florenci.

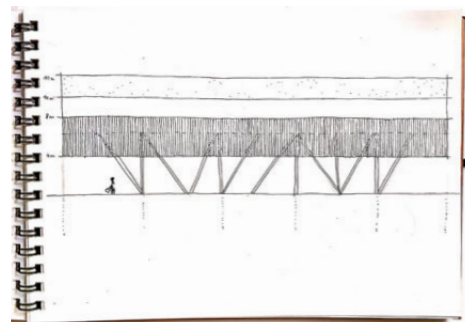
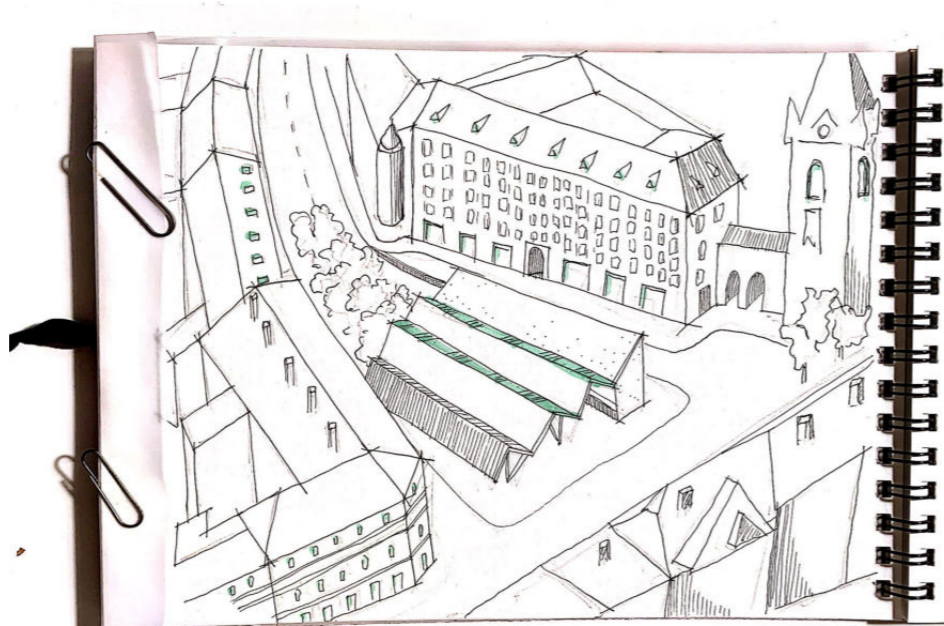
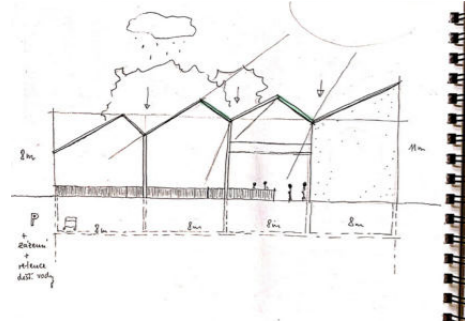
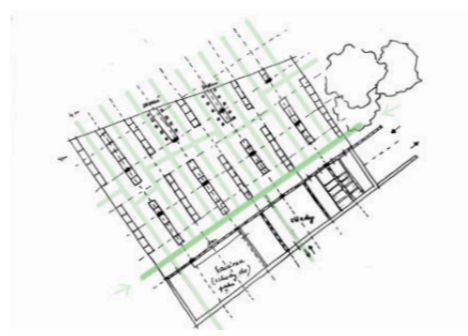
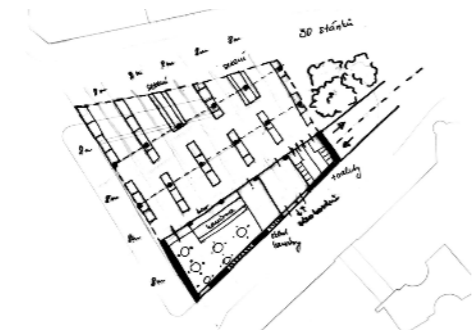
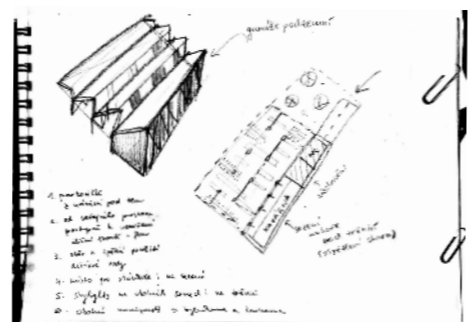
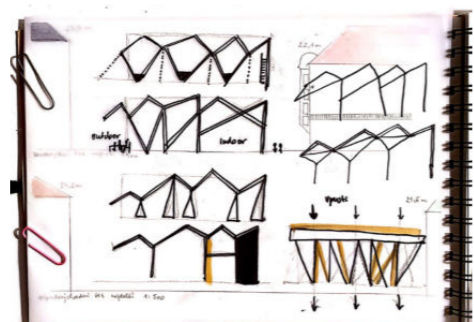
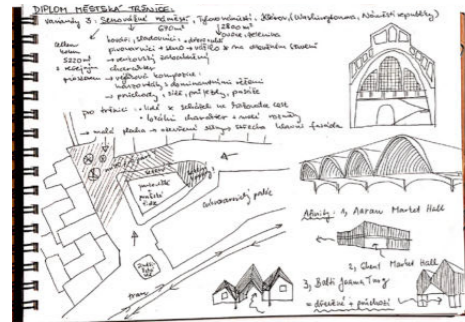
Všechny lokality vyžadovaly rozdílný přístup a také jsem si chtěla vyzkoušet různé formy a konstrukce – od subtilní, dočasné, lehce sešroubovatelné a zase rozebratelné ocelové konstrukce na Tylově náměstí, kde jsem řešila hlavně urbanistickou přeměnu náměstí, po kompaktní, centrální konstrukci Florence. Klárov a Senovážný trh kombinují plné stěny, ať už z betonu nebo cihly, s ocelovou konstrukcí. Považuji za přínosné, že jsem si vyzkoušela navrhnout i úplně otevřené tržnice, kde byla hlavní střecha, asi i proto jsem se nakonec nebála nechat cihlovou konstrukci na Klárově otevřenou, i když by zcela jistě fungovala i s uzavíratelnými otvory a zasklením oblouků. Ačkoli žijeme v klimatu, které si žádá pro funkčnost v zimním období ne tolik otevřené stavby, rozhodla jsem se neopustit ideu plné prostupnosti a hlavně permanentní přístupnosti, kterou jsem si určila na začátku semestru. Část s kavárnou jsem ponechala uzavíratelnou, tak jako jsem vyzkoušela v první variantě na Senovážném náměstí.

Jednoduchá ocelová konstrukce Tylova trhu, jehož střecha má dvě varianty – buď plachtovou nebo polykarbonátovou, mne inspirovaly k použití na druhém nadzemním podlaží Klárova a na komunitním skleníku s ním sousedícím. Obtiskla se zde i zkušenost s protáhlou, horizontálně elegantní formou na Tylově náměstí. Cihlová, racionální hmota s oblouky působí jako stabilní sokl pro průsvitné, lehké druhé podlaží a to také materiálově, barevně i konstrukčně vymezuje věž, co není věž – poslední trakt s kavárnou a posezením před orámovanými výhledy na Staré město a řeku se svými mosty.

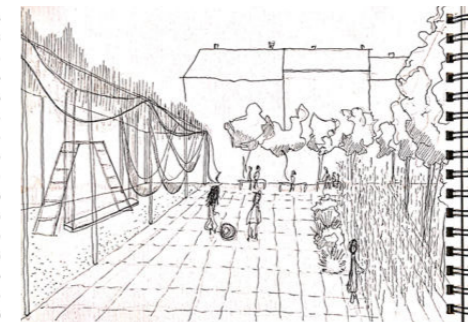
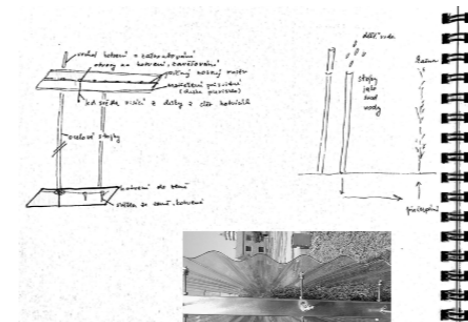
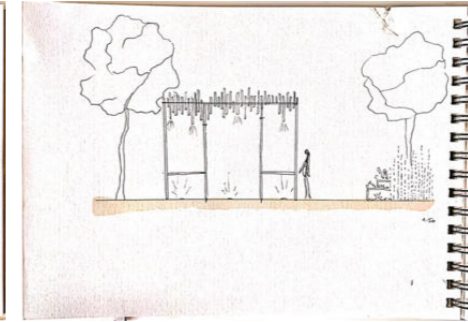
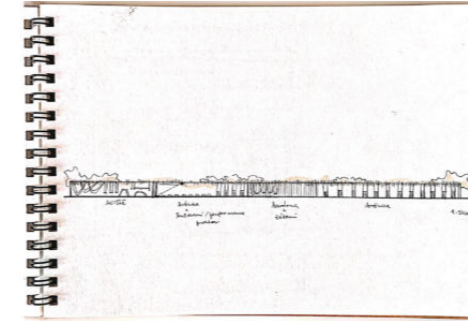
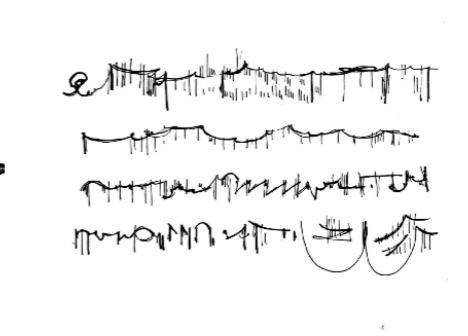
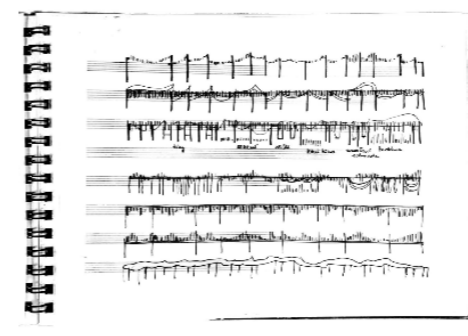
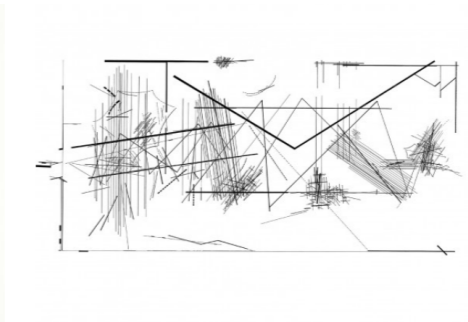
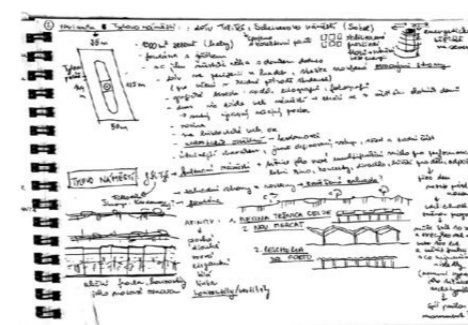
Použití oddělené hmoty od hlavní tržnice jsem použila na Klárově, kde je oddělen skleník, i na Florenci, kde jsem od otevřené hmoty tržnice oddělila a odsunula zasklenou kavárnu, která také používá stejnou konstrukci jako hlavní hmota a jsou tak výrazově z jedné rodiny. Tržnice je sice v obou případech dominantní a hlavní hmotou, ale oddělení některých funkcí tak, aby se co nejvíce zracionalizoval provoz samotné tržnice, případně variabilní kulturní činnosti, která se zde může střídát, považuji za účelné a nehodnotím je tedy jako tříštění funkce. Obzvláště v případě Klárova, kde jsem také navrhla okolní náplavku spolu s pobytovými schody u vody, přístavištěm lodiček v deltě labutí a vymezeným prostorem pro dětské hřiště a kašnu a kruhová posezení na osách protínajících prostor kolem tržnice, tvořící tak zase jiný typ veřejného prostoru ve stylu drobných náměstí.

Výsledný projekt použil myšlenky a zkušenosti z ostatních variant, přestože to na první pohled nemuselo být patrné. Při rozhodování v polovině semestru, který návrh rozpracuji dál, byl pro mne Klárov první volbou z několika důvodů – prioritně mne od začátku přitahovala romantická lokalita nábřeží Vltavy s vrbami a labutěmi, trochu zády k Pražskému hradu a čelící samotné řece. Druhým důvodem pak byly první skicy a forma a materiály, které jsem si na pozemku začala představovat a které, věřím, nesou můj rukopis stabilní stavby s racionální jednoduchou geometrií, pevně usazené do svého prostředí. Tržnice, která byla navržena přesně pro své místo.

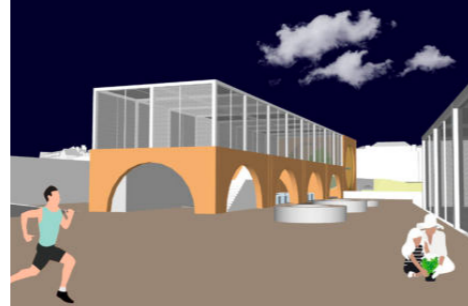
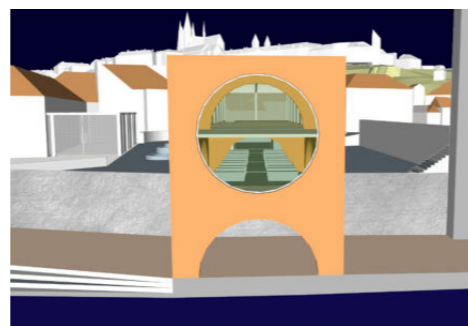
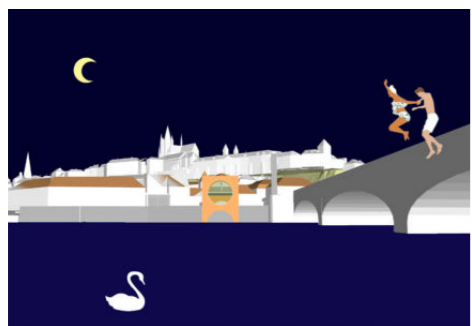
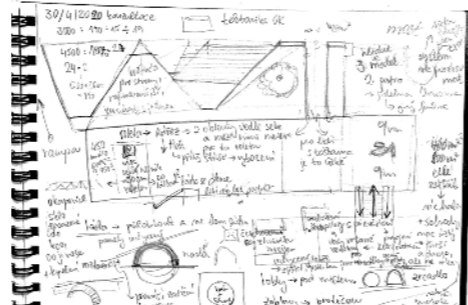
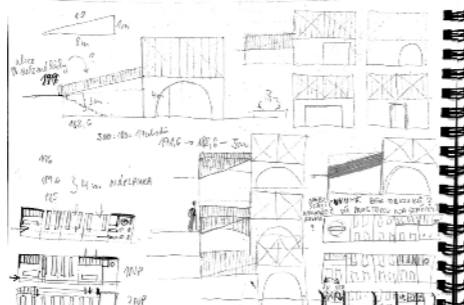
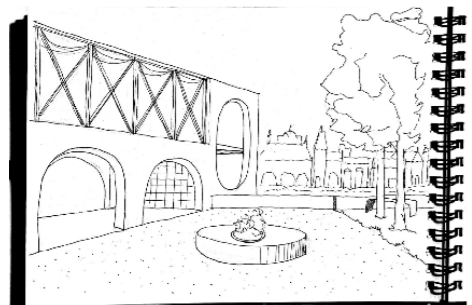
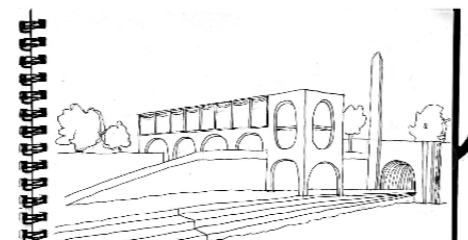
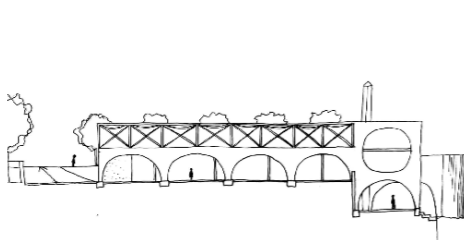
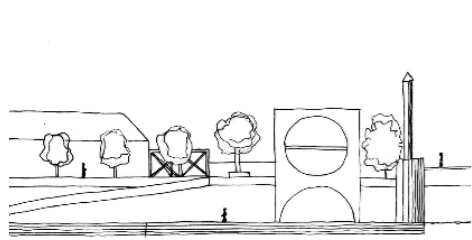
SENOVÁŽNÝ TRH

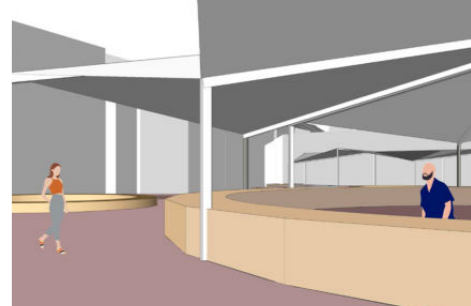
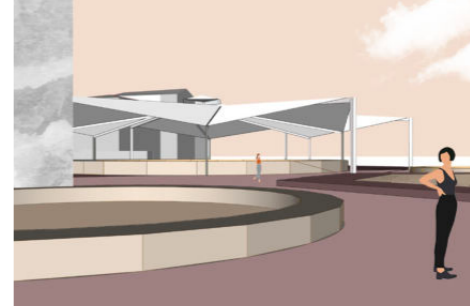
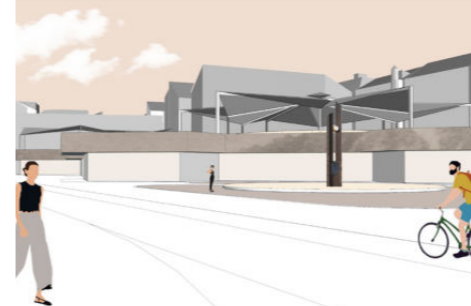
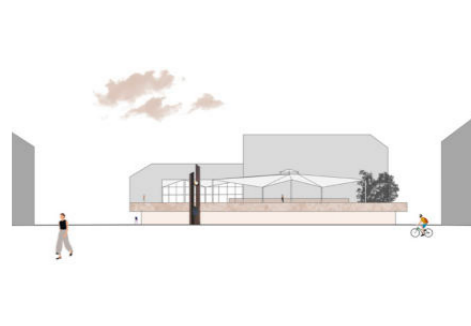
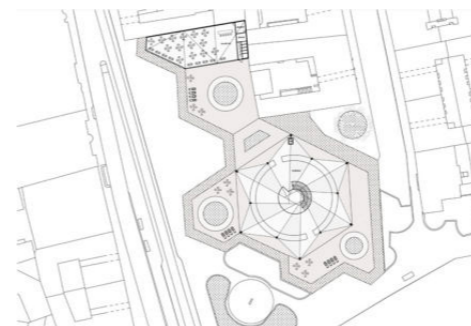
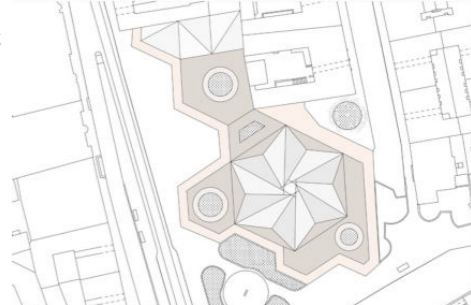
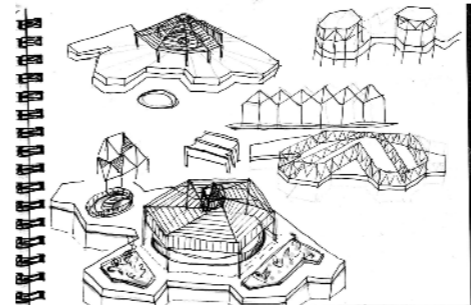
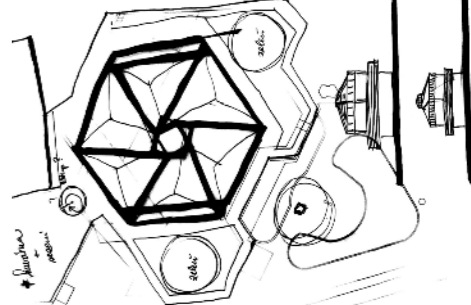
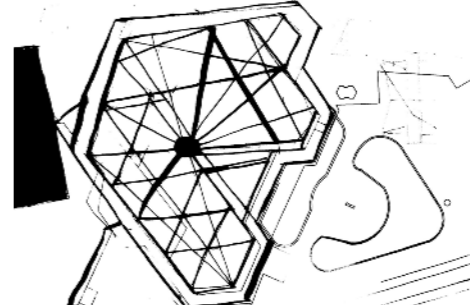
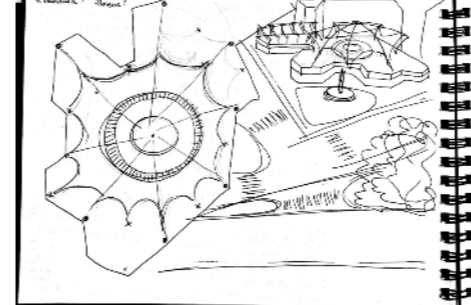
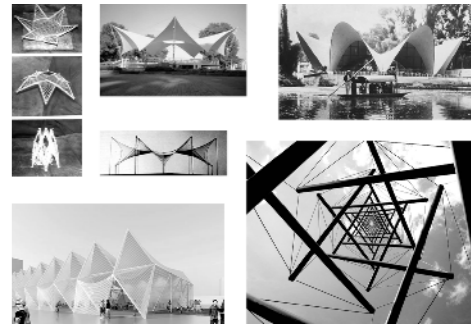
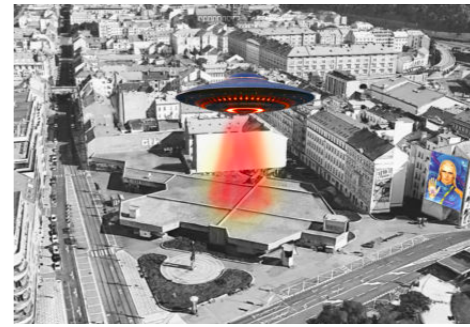
TYLŮV TRH

TRŽNICE KLÁROV

FLOROOF

ZÁVĚR

„Život, prostor, budovy – v tomto pořadí.“ Jan Gehl v knize Města pro lidi

Nedělní odpoledne na ostrově Grande Jatte • Georges Seurat (1886)

V průběhu minulého semestru, kdy jsme se v ateliéru rozhodovali, co bude tématem naší diplomové práce, nebyla tržnice jasnou volbou. Zajímal nás fenomén města, pojem městotvornost, zbytkové prostory – tzv. hluchá místa ve městě a dlouhou dobu to vypadalo, že se vydáme tímto směrem architektonické teorie a urbanismu s riskem odklonu od klasického návrhu projektu jako je na naší škole zvykem. Díky včasnému zásahu našeho pana vedoucího jsme se tudy nakonec nevydali a zpětně to považuji za nejlepší rozhodnutí. Ačkoli jsme měli nadšení pro téma, chyběly nám zkušenosti, které podle mě nejlépe nasbíráme právě navrhováním architektury a prožíváním města a jeho prostor nejen jako architekti, ale také jako jeho uživatelé. Doufám, že se k teoretické tvorbě jednou dostaneme, až nabydeme zkušenosti praxí, správně jsme ale rozhodli, že nadšení bylo větší, než co jsme vlastně chtěli říct.

Po dokončení práce – i když může být někdy návrh zcela hotov? – a zpětného přečtení manifesta mě samotnou překvapil poznatek, jak mi tento návrh osobně pomohl a kam mne posunul. Od začátku pro mne byly nejdůležitější částí návrhu děje a jejich variabilita, pro které chci vytvořit zcela propustné místo, zároveň umožňující volbu soukromí a možnost schování se, ať už před deštěm nebo před všeobléhajícím se ruchem centra města a davů v něm. Výběr pozemku zpětně hodnotím jako pro mne správnou volbu. Klárov je od centra nejdistančovanější lokalitou z pěti finálně vybraných pozemků nejen díky lokaci přes vodu od Starého Města, ale také svou odstrčeností na bok mostu a celkovým tvarem pozemku. Onu zbytkovost potvrzuje také nejasná funkce, je zde parčík poskytující útočiště bezdomovcům a posprejované zdi obklopují zarostlou džungli na břehu řeky, kam se lidé nechodí rekreovat, ale maximálně si vyfotit Karlův most ze zátiší s labutěmi. Je to přesně to hluché místo, které jsem měla pocit, že musím řešit a vrátit mu důstojnost návrhem celé tamní náplavky a dodáním více funkcí, které by místo zaktivovaly a využily jeho potenciál.

Malá strana má velmi silnou identitu, sám Klárov ji ale v průběhu 20. století částečně pozbyl a rozdrobil se primárně na dopravní uzel. Tržnice, kterou jsem zde navrhla spolu s veřejným prostorem kolem ní určitě částečně odráží můj rukopis – od začátku jsem tušila, že velkorozponová hala nebude formou mně přirozenou a mnohem více jsem inklinovala k méně tradiční formě tržnice, kterou mi menší velikost pozemku na Klárově umožnila. Nakonec jsem se po vyzkoušení variant na ostatních pozemcích stejně dostala k jednoduché jednolodní hmotě s gradací na konci tak, aby veškerý děj nezůstal pouze na začátku při přístupu z Malostranské, ale vyvrcholil na správném místě přímo u řeky a maximálně tak zaktivoval celý pozemek. Snažila jsem se ho kromě Malé Strany připojit do vizuálního konceptu Vltavských břehů s vysokými zdmi lemujícími náplavku, dlouhými rampami, nově zaktivovanými kobkami, přístavišti, loděmi spojenými lávkami s břehem a v neposlední řadě mosty – sochami vystupujícími z největší městské ozdoby – Vltavy.

Věřím, že pokud by byl návrh zrealizován, stal by se místem pro místní více než pro turisty, sloužil by jako místo setkávání a pořádání akcí během celého dne i ročních období a tvořil tak altán pro život ve veřejném prostoru. Že by místní zahradníci v komunitním skleníku svou vynalézavostí doplnili palác zeleniny o další funkce, využili pobytové schody k pořádání letního kina a prostor kolem tržnice k blešímu trhu nebo workshopu pěstování. Je to návrh s ideály a důvěrou v lidi a jejich přirozenou pospolitost, ale ve finále tak přesně odráží mé současné chápání architektury jako nástroje pro lidi, který mají sami dále rozvíjet a využívat novými způsoby ke zlepšení života ve městě sdíleného námi všemi.

ZDROJE

KNIŽNÍ ZDROJE

RILKE, Rainer Maria. *Lodice času*. V Praze: Vyšehrad, 2016, 208 s. Verše (Vyšehrad). ISBN 978-80-7429-739-7.

ECO, Umberto. *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc: Votobia, 1997. Velká řada (Votobia). ISBN 80-719-8173-7.

GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 978-80-260-2080-6.

HOLEČEK, Josef, Zuzana JUROVÁ, Daria KULACHEK, Irina KRYMOUSKAY, Martina NAVRÁTILOVÁ, Valeria NOVIKOVA, Vojtěch RUDORFER a Filip VÝŠKA. *Nová tržnice pro Prahu*. Praha, 2020. 312 stran. Předdiplom na FA ČVUT, ateliér Ondřeje Císlera a Miroslava Pazdery.

JEHLÍK, Jan. *Rukověť urbanismu: architektura poznávání a navrhování prostředí*. Praha: Ausdruck Books, 2016. ISBN 978-80-260-9558-3.

RUTH, František. *Kronika královské Prahy a obcí sousedních*. Praha, 1903.

ONLINE ZDROJE

Stará Praha – <https://www.starapraha.cz/pohlednice-praha-mala-strana.php>

Metodika zakládání komunitních zahrad – http://portalzp.praha.eu/jnp/cz/ekologicka_vychova_ma21/environmentalni_vzdelavani_vychova_a_osveta/aktivita_mesta_krajska_koncepce_evvo/metodika_Zakladani_komunitnich_zahrad.html

Územně analytické podklady hl. m. Prahy 2016 – <http://app.iprpraha.cz/apl/app/uap/>

Výkresy územního plánu – <http://app.iprpraha.cz/apl/app/vykresyUP/>

Geoportal Praha – <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapove-aplikace>

Atlas Praha 5000 – <http://uap.iprpraha.cz/atlas-praha-5000>

IPR Praha – <http://www.iprpraha.cz/clanek/1312/prazske-mapy>

<https://parkdecor.cz/mlatove-povrchy>

Data a fotografie projektů o historických a současných referencích:

ArchDaily – <https://www.archdaily.com>

Divisare – <https://divisare.com>

Ochranné pásmo památkové rezervace v hl. m. Praze - <https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/ochrannepasmo-pamatkove-rezervace-v-hl-m-praze-536256932>

https://departments.fsv.cvut.cz/k135/wwwold/webkurzy/PRAHA.data/Components/prazska_dlazba.html

<https://www.shorthistory.org/prehistory/neolithic-society/>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Marketplace#History>

<https://www.nytimes.com/2005/12/04/books/chapters/shopping-in-the-renaissance.html>

<https://www.aviewoncities.com/florence/mercatonuovo.htm>

<https://www.aviewoncities.com/florence/mercatocentrale.htm>

https://en.wikipedia.org/wiki/Loggia_del_Mercato_Nuovo

<http://www.valencia-cityguide.com/tourist-attractions/monuments/lonja-de-la-seda.html>

<https://doverhistorian.com/2014/03/11/markets-part-2/>

<http://www.valencia-cityguide.com/tourist-attractions/monuments/mercado-central.html>

<https://kokoza.cz>

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: MARTINA NAVRÁTILOVÁ

datum narození: 16.5.1994

akademický rok / semestr: LS 2019/2020

obor: ARCHITEKTURA A URBANISMUS

ústav: ÚSTAV NAUKY O BUDOVÁCH

vedoucí diplomové práce: ONDŘEJ ČSLER

téma diplomové práce: TRĚNICE

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Odvětvová třenice / městská hala. Vyhodnotíme a předpokládáme velko-
rozpinného zastřešení, nerovinného krytého náměstí,

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Základní záměr (vř. WC, přídušná hala, sbloud, řešení detailů prodejních stolků
či stánků apod.) velitelství kancelář / trafika

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Situace 1: 1000

Půdorysy 1NP s kontextem 1: 200

Renderovaný detail kce 1: 20

Rezy 2x 1: 200 Pohledy 2x 1: 200

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

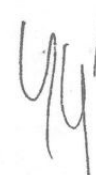
Společný model malého měřítka

Detailní model výřez konstrukce

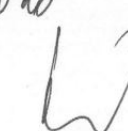
Datum a podpis studenta 20.2.2020

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

10.3.2020

registrováno studijním oddělením dne

KT-d. do do

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: Martina Navrátilová AR 2019/2020, LS NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) TRŽNICE KLÁROV (AJ) KLÁROV MARKET HALL JAZYK PRÁCE: ČJ	
Vedoucí práce:	MgA. ONDŘEJ ČÍSLER, Ph.D. Ústav: 15118 Ústav nauky o budovách
Oponent práce:	
Klíčová slova (česká):	tržnice, Praha, Klárov, trh, náplavka, Mánesův most, Malá strana, Malostranská, loubí
Anotace (česká):	Předmětem diplomové práce je návrh tržnice na pražském Klárově vedle Mánesova mostu. Jedná se o pozemek na nábřeží Vltavy, stavba tržnice je dvoupodlažní, součástí je kavárna a mimo hlavní budovu se nachází komunitní skleník. Součástí návrhu je řešení okolní náplavky a břehu řeky.
Anotace (anglická):	The topic of this diploma thesis is a project of Klárov Market Hall located at Vltava river bank next to the Mánes Bridge. The market hall building is located on two floors and contains a café inside and a community green house outside of the main building. The project includes designing the surrounding river bank.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 27.5.2020

Martina Navrátilová
podpis autora-diplomanta

